

BAJX SAMUEL

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Tul yi liwr tetz Bajx Samuel na xchaj yi xē'n cu'n ban yi stzaje'n wi' yi e'chk tiempa'tz yi nchicawun tzaj yi e' pujul xtisya' cwent Israel. Nin na xchaj yi xē'n cu'n toque'n yi bajx chireyil yi e' aj Israel tan chicawu'n.

Ej nin tul yi liwre'j, skile' yi mbi cu'n bajij scye'j ox yaj yi na chibi'aj: Samuel, Saúl tu Luwiy.

Yi xe' cyakil yi chusu'n yi na jal ka'n tul cyakil yi liwre'j i'tz: Yi ko at c'ulutxumil jun tan banle'n tane'n yi ca'wl Ryos sjalok yi banl Kataj tibaj. Ma na ko at jun yi na tzan tan pajle'n ca'wl Ryos ilenin na ben tul il. Clar cunin na lajluchax tul cap. 2:30 kale jilone't Kataj Ryos tetz yi wi'tz pale' Elí: "...ntin swak'e' chik'e'j yi e' yil cyak' wetz ink'e'j tan chic'ulutxumil. Ma yi e' yi quil cyak' ink'e'j, tz'elpon chitx'ixl wa'n".

Ja bixe' chireyil yi e' aj Israel tan Ryos poro tan tu' yi ch'inch'uj nin e' ban tan jakle'n tetz. Ja tak' Ryos chireyil poro nk'e'tz tajbil i'. Na ntin i' yi mero ajcaw squibaj, nin i' yi mero ajcaw squibaj cyakil wunak yi ate' wi munt (2:7-10).

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1–7) na jilon te yi toque'n cyen Samuel tetz pujul xtisya'.

Yi ca'p wekl (Cap. 8–10) na jilon te yi toque'n cyen Saúl tetz rey.

Yi toxē'n wekl (Cap. 11–15) na jilon te yi tiemp yi ncawun tzaj Saúl.

Yi cyaje'n wekl (Cap. 16–30) na jilon te yi toque'n Saúl tan quimse'n klo' David.

Yi to'e'n wekl (Cap. 31) na jilon te yi chiquime'n Saúl tu yi e' tetz cy'ajl.

Yi tk'ol Kataj Ryos jun tal Ana

1 ¹I tzun bantz tenxchan le jun ama'l wi'wtz cwent Efraín yi na bi'aj Ramá, at tzun jun yaj yi xonl k'ajtzun Zuf najlijtz, yi na bi'aj Elcana. Yi Elcanaja'tz i' jun cy'ajl Jeroham, nin yi Jeroham, Eliú bi' yi taj. Nin yi Eliúja'tz, Tohu tzun bi' yi tetz taj banak cyentz. Tircu'n yi e'a'tz e' len cu'n xonl k'ajtzun Efraín. ²Yi Elcana cob txkel banak, Ana bi' jun, ma yi junt Penina bi', nin yi Penina wi'nin tetz tal e' jal, ma yi Ana quinin talaj jun tal. ³Yi Elcana, cyakil nin yob na xa'ktz tan c'u'laje'n Kataj Jehová, yi cya'l na xcyē' quen telj, nin tan pate'n xtx'ixwatz swutz i' jalen le tnun Siló^a kale atit yi ca'l Kataj. Nin cho'n najlij Elí yi wi'tz pale' tan banle'n yi munl xe ca'l Kataj, tu cob cy'ajl yi na chibi'aj Ofni tu Finees, na ncha'tz e', e' len cu'n pale'.

⁴I tzun yi na opon tiempil tan tk'ol Elcana yi xtx'ixwatz tetz Kataj Ryos, nin tzun na tak' i' mu'x cyetz Penina te yi chi'baja'tz tuml tircu'n yi e' tal, ⁵ma tetz

^a1:3 "Siló" ya'stzun bi' yi ama'l kale atit yi ca'l Kataj.

junt txkel, yi Ana, na tzun tak' jun chumbalaj piġ te yi oya'tz tetz, na wi'nin na pek' i' te'j, wech na qui'c talbil i' tan Kataj Ryos. ⁶Nin tan yi txolbila'tz nin tzun na oc Penina tan xuxe'n Ana nin tan xcy'aklil te'j, nin wi'nin na octz tan telse'n xtx'ix na qui nin tak' Kataj Ryos ama'l tetz Ana tan jale'n jun tal.

⁷I tzun yi na jepon yi jujun yob, yi na ben Ana le ca'l Kataj Ryos, ilen nin tzun na oc Penina tan xuxe'n i', nin tan xcy'aklil te'j, nin tan yi txolbila'tz wi'nin tzun na ok'tz tan yi bis yi at cu'nt, nin qui't tzun na wantz tan paj. ⁸Jakol tzun Elcana tetz Ana: “Ana ħmbi na awok'lej? ħMbi tzuntz qui't nin na cġwan tan paj bis? ħNk'e'tz pe' ba'nt cu'n in wetz swutz yi ate'k lajuj awal?” stzun Elcana bantz tetz Ana.

⁹Ej i tzun ban jun tirtz, le tnum Siló, yi wi't wane'n Ana nin tzun el tzajtz, nin bentz le ca'l Kataj. Yi topone'n Ana cho'n tzun c'olchij Elí, yi wi'tz pale' naka'je'l tzaj yi puert yi na kocpon cunin le ca'l Kataj Ryos. ¹⁰Wi'nin tzun tok'e'n Ana yi tocompone'n, nin tan paj yi wi'nin sotz c'u'lal at cu'nt, nin tzun oc i'-tz tan nachle'n Kataj. ¹¹I tzun taltz: “Kataj Ryos, ilu' yi Ryos yi cya'l na xcy'e' quen te'j, nink nu'l tx'akxuj tc'u'lu', nink tz'el k'ajabu' swe'j, tk'ab yi sotz c'u'lal yi atin cu'nt. Yi wajbil ta', i'tz yi nink tak'u' jun tal wal, nin yil tak'u' yi jun tal wala'tz, jun cu'n yol swak'e' teru' tan xcone'n xe ca'lu' tetz cyakil tiemp, nin quil tz'el c'aplu'n yi xi'il wi'^b bantz tule'n tx'akx tkac'u'l yi i'tz jun ġchakumu,” stzun Ana bantz tul yi oración. ¹²Ej nin tan paj yi nim nin jun chin tkuj ban Ana tan nachle'n Kataj, nintzun oc cwent Elí te yi stzi' Ana te yi na tzan tan nachle'n Kataj. ¹³Poro yi Ana tc'u'l cuntu' na tzan tan nachle'n Kataj. Nk'e'tz chin wi' nin i' ban. Nin tan paj yi numun cuntu' nachol Ana Kataj, nintzun txum Elí yi kbarel lo' i'. ¹⁴Bene'n nintzun tlol Elí tetz:

—ĤAna, tona' nin lcyaj cyen yi xc'ala'i'n awa'n? iCyajk cyen awa'n jalcu'ne'j! stzun Elí bantz tetz.

¹⁵—Ta', chij Ana, nk'e'tz a' at tinwi'. Nk'e'tz ik jajk oc a' tinwi', ma na at jun chin bis tetz walma', cha'stzun te na chintzan tan txole'n nin tetz Kataj. ¹⁶Quil txxumu' yi ink jun yab xna'n. Qui', yi in wetz nachle'n Kataj mimban na wi'nin na sotz inc'u'l, nin wi'nin bis at swetz, stzun Ana bantz tetz Elí yi wi'tz pale'.

¹⁷Yi tbital Elí yi txolbila'tz nintzun taltz:

—Tzatzin cu'n cġben. Nink tak' Kataj tzatz tircu'n yi mmajak tetz, stzun Elí bantz tetz Ana.

¹⁸—Tyoġtu' teru' ta', stzun Ana bantz.

Ej nintzun pakxij junt tir Ana le chiposar, nin octz tan wa'a'n. Nin jetza'tz qui't bisun i' junt tir.

¹⁹Ej i tzun le junt eklok, chic'ase'ntz chin bixe' skil, ej, nin te yi nsken wi't bnix yi chimunl swutz Kataj Ryos, nintzun e' pakxijtz xe chica'l le tnum Ramá. Nintzun e' witbej quib Ana tu Elcana yi chmil. Nintzun ban Kataj tane'n yi txolbil yi el stzi' Ana tan jakle'n tetz, tan tk'ol ama'l tan jale'n jun tal i'. ²⁰Ej cha'stzun te toque'n cyen Ana tetz ch'on wi', nin yi je'n pone'n yi tiempil i', nin tzun ul yos tuch', nin oc tk'ol bi' yi tal ni'a'tz tetz Samuel,^c na nin el stzi' tan jakle'n tetz Kataj Ryos.

²¹Ej opone'n nintzun ban tiemp tan bene'n Elcana tuml tircu'n yi e' najal tu yi junt txkel le tnum Siló, tan tele'n cu'n i' te yi yol yi suki'nt ta'n tetz Kataj Ryos,

^b 1:11 Nm 6:5. ^c 1:20 Yi bi'aj Samuel le hebrej na elepont “yi jun yi jaklijt”.

nin tan toye'n yi ttx'ixwatz yi na pat-xij cyakil yob. ²²Ma tetz Ana qui nin tzun ben xomoktz scye'l, na nin tal i':

—Qui nin lchimbén, ma na jalen yil tz'el tal wal te ttxu'tx. Ej kalena's tzun lbentz wa'n tan tabnaje'n tk'ab Kataj, nin ta'ste'n nin lcyaje't-tz wa'n tan xcone'n xe ca'l Kataj tetz cyakil tiemp, chij Ana tetz Elcana.

²³—Ba'n tzaban yi ttxolbil yi mas na cäpek' telj. Ba'n äcyaj cyen jalen yil tz'el yi ni' te ttxu'tx. Ba'n tzun cxe'l cu'n te yi ttxolbil yi masuk, stzun Elcana bantz tetz Ana.

Ej cha'stzun te cyaje'n cyen Ana, nin octz tan äch'uyse'n yi tal ni' jalen yi quiwixe'n nin yi tele'n te ttxu'tx. ²⁴Yi tele'n te ttxu'tx, tal juye't nintzun i' yi bene'n ticy'le'n le ca'l Kataj jalen le tnum Siló. Nintzun ben tcy'al Ana jun tor yi sken tz'ak ox yob ta'n. Ncha'tz ben tcy'al junak cob liwr triw, tu jun tz'u'm win tan toye'n tetz Kataj. ²⁵Yi wi't cyoyil yi tor tetz jun chitx'ixwatz swutz Ryos cya'n nintzun cyabnaj yi tal ni' Samuel tetz Elí. ²⁶I tzun tal Ana tetz Elí:

—Max c'u'lu' ta', poro yi yol yi swale' teru', i'tz yi mero bintzij. Yi in wetz in yi jun xna'n yi ulak oxix yob tan nachle'n Kataj Ryos tzone'l, nin at ninu'-tz naka'l banak. ²⁷Ya'stzun injakol tetz Kataj tan tk'ol jun tal wale'l swetz, nin jun cu'n ja tak' i' swetz. ²⁸Nin ja insuk tetz Kataj yi tzinjatxe' yi wal tk'ab i' tan xcone'n tetz i' tzone'l le ca'l Kataj jalen yil quim, stzun Ana bantz tetz Elí.

Yi tbital Elí yi ttxolbila'tz, nintzun cu' mejloktz, jalen yi cwe'n pone'n yi plaj wuxtx'otx' tan tak'le'n k'ej Kataj Ryos.

Yi bitzine'n Ana tan yi tzatzin yi at cu'nt

2 ¹Ej itzun bantz, nintzun oc Ana tan nachle'n Kataj, itzun taltz: “Kataj Jehová, tetz cu'n walma' na chintzatzin swutzu', na na tak'u' inwalor. Nin yi jalu', qui't na chintx'ixwij, na ba'n chinjilon scyuch' yi e' incontr. iWi'nin na chintzatzin swutzu' Ta', na ja ocu' tan wuch'eye'n!^d

² iKataj Jehová, qui'c nin junt cho'nk chi ilu', na yi ilu' teru' qui'c mu'x tal paltilu'!

Cya'l nin junt yi nink xcy'e' tan kaq'uicy'le'n, ma na ntin ilu'.

iQuil jal junt ka'n cho'nk chi ilu'!

³ Ma jalu', cya'l bin jun ltocsaj tib nim tu jilon, cya'l ltocsaj tib tz'aknak, na yi Kataj Ryos i' yi Mero Ryos. Na na til tircu'n e'chk takle'n yi na kaban.

Na yi i' tetz na ma'lan kajtza'kl, nin na til yi kapaltil.

⁴ Xcyek i' tan xite'n cu'n yi chima'cl yi e' yi chin cham nin e' tane'n. Nin na tak' i' chiwalor yi e' tal prow yi qui'c chichamil.

⁵ Yi e' yi wi'nin na sowrin chiwa' sajle'n, yi jalu' tx'ixij tlen tu' na cyulej jun tal piä waj. Ma yi e' yi jalt nin tan chiquime'n tan we'l sajle'n, yi jalu', qui't na chiquim tan we'l.

Ej nin yi xna'n yi qui'c cuj tan talal jun tal sajle'n, yi jalu', ja che' talaj juk tal.

Ma yi e' yi wi'nin cyal sajle'n, qui'ct cyetz cyalbila'tz jalu'.

^d 2:1-10 Sal 113:5-9; Lc 1:46-55.

⁶ Yi Kataj Ryos ba'n lquim jun wunak ta'n, nin ba'n tz'itz'ij ta'n.

Ba'n lkopon ta'n xchixo'l alma', nin ba'n lkajetzaj ta'n xchixo'l.

⁷ Ko na taj Kataj Ryos ba'n lko'c ta'n tetz ric,

nka ba'n lko'c ta'n tetz me'ba'.

Ba'n lkacu' trimp ta'n, nin ba'n lko' xicye'n junt tir ta'n.

⁸ Ba'n tz'oc jun tal prow me'ba' ta'n tetz ric.

Nin ba'n je tzaj jun aj rmosum ta'n xo'l tz'is.

Nin ba'n c'ole' ta'n xchixo'l yi e' wi'tz ric.

Nin ba'n Itak' Kataj cawl tetz tan cawune'n xchixo'l,

na yi Kataj Ryos i' bnol tetz yi munt nin i' yi taw tetz.

⁹ Na oc Kataj tan q'uicy'le'n chibe' yi e' yi cho'n ajlij chic'u'l telj.

Ma yi e' yi junt len cyajtza'kl, na chiquim cyera'tz tul tz'o'tz wutzil,

na cya'l jun na tx'acon tan yi tetz xchamil cuntu'.

¹⁰ Puch'ij cunin xchibne' yi e' contr Kataj ta'n.

Na tz'ul e'chk k'ancyok ta'n tan chisotzaje'n cu'n.

Tz'ocpon Kataj tan chicawse'n cyakil wunak yi ate' bene'n tzi'n wi munt.

Stk'e' i' xchamil yi wi'tz rey yi ja je' txax'ol,

nin chin cham nin sbne' i' bene'n tzi'n," stzun Ana bantz.

¹¹ Pakxe'n tzun Elcana tuml yi najal jalen Ramá kale atit chinajbil.

Ma yi tal tal Ana nintzun cyaj cyentz xe ca'l Kataj te Elí yi wi'tz pale'.

Yi chipaltil yi e' cy'ajl Elí

¹² Te yi tiempa'tz, yi cob cy'ajl Elí chin juntlen nin yi cyajtza'kl. Qui na cyek

mu'x tal xchi' Kataj. ¹³ Nin qui na chiban tane'n chimunl chi jun mero pale'

xchixo'l yi e' wunak. Na ko na opon jun tan suke'n jun toy tetz Kataj, bajx

cunin na opon jun chichakum tan je'se'n tzaj mu'x chi'bij te yi na pultij wi

k'ak'. ¹⁴ Nin ja xcon jun chin tenedor^e ta'n tul xwok' tan je'se'n tzaj jun piñ

te yi chi'baja'tz tan tak'le'n scyetz yi e' pale'a'tz. Nicy' nin tunin na chibantz

scye'l cyakil yi e' xonl Israel yi na chopontz tan oyin'. ¹⁵ Poro nk'e'tz ntina'tz,

ma na ncha'tz te ntaxk oc pate'n yi xepu'il yi tx'ixwatz wi altar, bajx nin na

opon yi chichakum yi e' cy'ajl Elí-a'tz te yi aj oyinl nin na tal tetz: "Ak'tzaj

mu'x tetz pale' te yi chi'bij yi cy'a'n awa'n tan woque'n tan boxle'n, na yi

pale' quil stz'am yi chi'bij ko sk'ajsa'nt tzawak' tetz, ma na chin tajwe'n cunin

yi txa'xe'tz tz'opon swutz,"^f stzun yi chakuma'tz na bantz. ¹⁶ Poro yi na cyal

yi e' aj oyinl yi bajx na patij yi xepu' na ya's tzun yi ley, kalena's tzun ba'n

tcy'ajlen yi pale' yi tetz piñ yi bixba'nt tan Ryos scyetz, ilenin na je' lajpuy wi'

yi chakum yi na tbit yi txolbil, nin tzun na taltz: "Qui'c rmeril, tajwe'n tan

awak'ol jalcu'ne'l yi ntaxk pat-xij, na ko qui', tz'elpon tzun inmajoltz tzatz,"^g

stzun na bantz.

¹⁷ Tan yi txolbila'tz yi na chiban yi cob pale'a'tz, chin xo'wbil nin tzun yi quil

jaltz swutz Kataj Ryos, na qui nin cyak' k'ej yi e'chk oy yi wi'nin xanil swutz

Kataj Ryos, yi i'tz nin tetz.

^e 2:14 I'tz jun tenedor yi nim, yi at ox wi'. ^f 2:15 Nk'era'tz yi ley yi alijt cyen tan Kataj scyetz yi e' xonl Aarón, ntin at rmeril tan cyetzel yi wutz c'u'l tu jalaj cux yi at le sbal te yi nskén wi't pat yi xepu'il wi altar. Na taj si'le'n Lv 1:8-9; 3:3-5; 7:22-27, 31-36. ^g 2:16 Yi chipaltil yi cob cy'ajl Elí i'tz yi e' oc tan majle'n nin tan bajse'n yi xchi'bel yi oy yi i'tz tetz Ryos.

¹⁸Ej, ma yi Samuel ilenin na ban tetz munl le ca'l Kataj, nin at cyen jun efod^h wutz c'u'l i' yi lino cu'n yi na xcon cyak'un pale'. ¹⁹Nin cyakil nin yob na chopon yi xtxu' Samuel tu chmil tan oyi'n le ca'l Kataj. Ma tetz xtxu', ilenin ja opon jun tal ne'x capa yi tal ta'n yi i' bnol tetz. ²⁰Nin tzun na tak' yi Elí chibanl Elcana tu Ana, nin je na tal Elí scyetz: "Tak' tzaj Kataj jun c'olój inixajil tetz xel yi jun inixajil, yi ja wi't itak'wok tan xcone'n tetz Kataj", stzun Elí bantz scyetz.

Ej nin yi quibital yi jun yola'tz nintzun e' pakxij tan cyopone'n le chinajbil. ²¹Saje'n tk'ol Kataj yi banl tibaj Ana, na nin cyaj cyen junt tir ch'on wi'. Nin yi tele'n tiemp e' jal oxt tal Ana yi xicy, nin cob xun. Ma tetz Samuel, wi'nin xch'uye'n i' swutz Kataj Ryos.

²²Ma Elí nsken tijin c'u'l, poro na tbit yi mbi cunin ajtza'kl cachi' na chiban yi cy'ajl scye'lj yi e' xonl Israel, nin na tbit yi na chiwitbej quib scyuch' yi e' xna'n yi ate' te chiturno tan ak'un stzi' yi puertil yi mantial tetz Kataj. ²³Cha'stzun te tlol scyetz: "Cyakil cu'n yi e' xonl Israel na cyal swetz yi chin juntlen nin itajtza'kl. ¿Nxac yi ya'tz na ibanwok? ²⁴Chin junt lenin itajtza'kl. Qui'c mu'x banil yi itajtza'kla'tz yi na iban, na cyakil wunak na chitzan tan iyolche'n. ²⁵Ej nin ko na jal paltl jun wunak tel' junt, ba'n tz'oc Kataj tan chinuc'le'n. ¿Poro na' tzun jun tz'oc tan kanuc'le'n ketz kol tz'el wex Kataj ka'n? Cya'l jun."

Poro qui nin ocon yol Elí te chiwi' yi e' cy'ajl. Nin tan paj yi stze'tzsal cyalma', bixe' tan Kataj tan chisotzaje'n cu'n. ²⁶Ma yi Samuel, wi'nin xch'uye'n i', nin chumbalaj nin i' swutz Kataj. Ncha'tz yi e' wunak wi'nin na chipek' tel', na chin jicyuch nin te tajtza'kl.

²⁷Ej nin te yi tiempa'tz nin opon jun elsanl stzi' Ryos tan xajse'n Elí, i tzun taltz: "Je jun txolbile'lj yi ja tal Kataj swetz tan walol teru': 'Te yi ate' tzaj yi e' amam Egipto jak' ca'wl yi faraón, ja inchaj wib xchiwutz. ²⁸Nin xchixo'l cyakil yi e' xonl Israel, ja je' intxa'ol yi ara amam Aarón tu yi tetz xonl tan ixcone'n tetz pale' tzinwutz. Nin ja ije' intxa'ol axwok tan pate'n e'chk tx'ixwatz wi inaltar, nin tan itoque'n tan pate'n insens tzinwutz, nin tan xcone'n yi efod ita'n.ⁱ Ncha'tz te cyakil oy yi na cyak' yi e' atanum swetz, ja wak' irasión, quib yi bixewe'n wa'n.^j ²⁹Ma jalu' ¿nxac na cǎtzan tan telse'n k'ej cyakil yi e'chk tx'ixwatz tu oy yi ja wit chincawun tel'? ¿Mbi xac yi cho'n na aj nin awi' scye'lj yi e' anitxa', nin qui't na awek xchi' in? Na ilenin ja awak' ama'l scyetz tan saje'n chic'atzaj tan yi e'chk cyoy yi e' intanum,' chij Kataj bantz swetz. ³⁰Cha'stzun te yi Kataj, yi kaRyosil yi o' xonl Israel, yi talnak yi aǎatz tuml yi e' anitxajil chixconk swetz, ja je' tx'ixpul i' yi tajtza'kl, nin jalu' je na tal i': 'Qui't wak' mas ama'l tzeitetz te yi jun ajtza'kla'tz, ma na ntin swak'e' chik'ej yi e' yil cyak' wetz ink'ej tan chic'ulutxumil. Na yi e' yi quil cyak' ink'ej, tz'elpon chitx'ixl wa'n. Nin jun cu'n ya'stzun sbajok, na in Ryos nin na ne'l cu'n te inyol. ³¹Tz'ul chan yi k'ejlal yil no'c tan xite'n cu'n ak'ej. Ncha'tz tz'elpon chik'ej yi e' amam wa'n, nin yi e' axonl yi xomt che' tzaj. Cya'l jun nink bi'xin cu'n. ³²Tzawile' cyakil yi e'chk takle'n balaj yi tǎimbne' xchixo'l yi e' atanum. Poro yi aǎatz qui'c awetz tuch', nin cǎbisunk tan paj, nin cya'l jun scyetz yi e' axonl yi xomt tzaj stijink cu'n c'u'l na xchiquimok len. ³³Poro ilenin swak'e' ama'l tan ta'te'n jun scyeri axonla'tz tan

^h2:18 "Efod" i'tz jun lantar tane'n yi ja xcon cyak'un yi e' wi'tz pale'. Ex 29:5. ⁱ2:28 Ex 28:1-4. ^j2:28 Lv 7:35-36.

tilol nin yi inaltar joylaj, bantz jale'n ch'on tetz, nin bantz bisune'n yil tz'el nin talma' te yi munl. Ma tircu'n yi e' mas axonl chicopon biyij cyera'tz. ³⁴Nin tan lajluchaxe'n tzawutz yi ya'stzun sbajok, xchiquimok yi cob acy'ajl Ofni tu Finees, tc'u'l jun ntzi' k'ej. ³⁵Ej tz'ocpon cyen tzun jun chumbalaj pale'tz wa'n, yi ba'n lk'uke' inc'u'l te'j nin yi stz'elk cu'n te yi wetz wajbil, nin yi sbne' tane'n e'chk inca'wl. Nin yi e' tetz xonl quil chitzaj cyera'tz, nin ilen nin stz'a'tok jak' ca'wl yi wi'tz rey yi jepon intxa'ol. ³⁶Cyakil cunin tzun yi e' axonl yi xchiclaxok cyen tk'ab quimichil, chu'l len tzuntz swutz yi jun pale'a'tz, nin xchimejektz tan jakle'n jun tal pi'x sakal, nka jun tal pi'x pam tetz chiwa'. Nin copon chiwutz tetz tan jakle'n alchok ak'unil yi at xchixo'l yi e' pale' tan chitx'acol mu'x chiwa', stzun Kataj Ryos,” chij yi elsanl tzi' bantz tetz Elí.

Yi je'n xtxa'ol Kataj Ryos Samuel

3 ¹I tzun ban te yi jun tiempa'tz, chin juye't nin Samuel, nin wi'nin na oc il i' tan banle'n tane'n e'chk munl swutz Kataj. Poro cho'n at jak' ca'wl Elí yi wi'tz pale'. Nin te yi tiempa'tz qui'c mas na jilon Kataj tetz jun elsanl stzi' i', nin qui'c mas e'chk wutzicy' tane'n nxchaj Ryos scyetz. ²Poro at tzun jun tir bantz, te yi nskén wi't bi'xin Elí, nin te yi nskén wi't oc cyen tetz moyi'x, nin te yi na wit-tz le tetz witbil, yi jilone'n tzaj Ryos tetz Samuel. ³Cho'n tzun na wit quen Samuel le mantial Kataj, kale atit yi ca'xa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj, nin te yi na tzane't k'a'kl yi cantil, nintzun jilon tzaj Kataj tetz:

⁴—Samuel.

—iCho'n atin tzone'j ta'! stza'wel Samuel tetz.

⁵Lajke'l nin tzun bene'ntz kale na wite't Elí, i tzun taltz:

—Je ine'j ta', imbi na taju' swetz?

—Nk'e'tz in nc'xchakon, stzun Elí. —Quilo'k tan watl.

Nintzun pakxij Samuel tan watl.

⁶Poro nintzun jilon tzaj junt tir Kataj tetz Samuel:

—iSamuel!

Lajke'l nin tzun bene'n junt tir Samuel kale na wite't Elí, i tzun taltz:

—Je ine'j ta' imbi na taju' swetz?

—A'x jun c'olój Samuel cun witen, na qui na chintzan tan achakle'n, stzun Elí bantz tetz Samuel.

⁷Na te yi jun tiempa'tz, ntaxk el xtxum i' tetz Kataj Jehová, na ya'tz bajx tir yi tbit i' yi jilone'n tzaj Kataj tetz. ⁸Jilone'n tzaj tzun Kataj tetz Samuel le toxi'n tir. Cyenin tzun topone'n i' junt tir te Elí:

—Je ine'j ta', imbi na taju' swetz? chij i'.

Ej nin tzun el xtxum Elí tetz, yi i'tz Kataj yi na jilon tzaj tetz. ⁹Bene'n tzun tlol:

—Quilo'k tan watl, nin kol tzabit nin junt tir yi na chakon tzaj Kataj tzatz, ba'n tzawalnin tetz: “Jilonk tzaju' Ta', na in xchakumu' nin list wutane'n tan tbite'n yi yolu'.”

Ej, nin tzun aj junt tir Samueltz tan watl. ¹⁰Opone'n nin tzun ban junt tir Kataj naka'jil Samuel, nin tzun chakonin junt tir tetz:

—iSamuel! iSamuel!

—Jilonk tzaju' Ta', na in xchakumu' nin list wutane'n tan tbite'n yi yolu', stzun Samuel tetz Kataj.

¹¹—Ja bixe' jun txolbil wa'n yi sbajok Israel, nin alchok scyetz yil tbit yi mbi tzimbné' stz'ich'caxk ta'n, chij Kataj. ¹²Na tul yi jun k'ejlala'tz, tz'elpon ink'ab te cyakil yi ja wal tetz Elí, te yi mbi cu'n sbajok scye'j yi e' cy'ajl. ¹³Na walnak tetz yi xche' incawse', nin chelpon cu'n wa'n swutz, tan yi quil yi na nin tbit i'. Na ja el ink'ej cyak'un yi e' cy'ajl, nin qui nin mmo'c Elí tan makle'n chiwutz. ¹⁴Nin jun cu'n yol walnak yi qui'c cuj tan stzaje'n yi quila'tz, mpe nink choyin, nka pe nink chipat chitx'ixwatz tzinwutz. Qui'c cuj nink tzaj yi quila'tz, stzun Kataj bantz tetz Samuel.

¹⁵Yi tbital Samuel tircu'n yi txolbila'tz, nintzun wit-tz, ma yi tule'n skil, nin bentz tan jakle'n yi puertil yi ca'l Kataj. Poro nin xob tan talche'n tetz Elí yi mbi cu'n tal Kataj tetz chi tul wutzicy' tane'n. ¹⁶Poro nintzun xchak Elí, nintzun taltz: —iA'x jun c'olój witz'un!

—¿Mbi na taju' ta'? stzun i'.

¹⁷—¿Mbi'tz tal Kataj tzatz ma's lak'bal? Qui klo' na waj yil tzawew cu'n jun takle'n tzinwutz. iEj nin ko quil tzatxol swetz yi mbi cu'n tal Kataj tzatz, nink tz'oc i' tan acawse'n!

¹⁸Nin tzun oc Samuel tan txole'n tircu'n tetz Elí, ej nin qui'c nin jun yol cu' tewal swutz i'. Yi tbital Elí nintzun tal:

—iYi Kataj Ryos i' yi wi'tz ajcaw! iNin ba'n lban i' yi tetz tabbil, na i' Ryos! stzun Elí bantz.

¹⁹Ch'uye'n nin tzun ban Samueltz, nin xomij Kataj tan xch'eye'n. Ncha'tz el cu'n k'ab Kataj te tircu'n yi suki'nt ta'n. ²⁰Ej nin cyakil yi e' xonl Israel yi najlche' cwent yi ama'l Dan jalen te yi tnum Beerseba yi at cwe'n tzi'n,^k ja lajluchax len xchiwutz yi jun cu'n yi Samuel i' jun mero elsanl stzi' Ryos. ²¹Wi'nin tzun tir xchaj tib Kataj Ryos swutz Samuel le ama'l Siló. Na ntina'tz yi jun ama'la'tz kale na talwit i' yi tetz tabbil tetz Samuel.

Yi chicambal yi e' filistey yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Ryos

4 ¹Ej i tzun bantz, nin cu' chimolol quib yi e' filistey tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel, nin yi e' xonl Israel, e' eltzajtz tan oyintzi' scyuch'. Cho'n tzun bnixe'n chi campament cya'n yi ama'l yi na bi'aj Eben-ezer. Ma yi e' filistey cho'n tzun cwe'ntz chicampamentz cya'n le ama'l cwent yi tnum Afec. ²Cyoque'n tzun yi e' xonl Israel tan oyintzi' scyuch' yi e' filistey. Ma yi stzaje'n wi' yi oyintzi' quinin tzun e' xcy'e' cyen yi e' xonl Israel scye'j, na nin e' quim cyaj mil chisanlar tul yi jun chin oyintzi'a'tz. ³Yi chipakxe'nt tzaj yi e' sanlar cwent Israel kale ate't yi e' mas chitanum, nin tzun cyal yi e' wutzile'n yi ate' cyen: “¿Mbi tzuntz ja tak' Kataj Ryos ama'l tan chitx'acone'n yi e' filistey skel'j jalu'? Ba'nt cu'n quin tan ticy'le'n yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Ryos, yi at Siló. Ba'n tzun sbajxok skawutz tan toque'n tan kacolche'n xchik'ab kacontr,” che'ch tzun bantz.

⁴Ej, ya'tz nin tzun quilejtz, nin ben chichakol cobox sanlar jalen Siló, nin saj chicy'al yi ca'xa' kale colije't yi ca'wl Kataj, yi Kataj Jehová yi cya'l na xcy'e' quen te'j, yi cho'n at c'olchbil squibaj yi e' querubim.^l Ej nin xomche' yi cob cy'ajl Elí yi

^k 3:20 Na elepont cyakil yi e' xonl Israel, na yi tnum Dan ya'stzun yi ama'l yi at jalen je'n tzi'n kale na xe'te't Israel. Ma Beerseba ya'stzun yi tnum yi at jalen cwe'n tzi'n tetz Israel. ^l 4:4 Ex 25:18-22; 1R 6:23-28; Sal 80:1; Is 37:16; Ez 1:26-28.

Ofni tu Finees te yi caḡa'a'tz. ⁵I tzun bantz yi tocompone'n yi caḡa'a'tz ḡchixo'l yi e' xonl Israel, cyakil cunin tzun e', e' ḡch'intz tan tzatzi'n. Nin chin chiwi' nin e' ban tan sich', na nicy't nin yi wutz wi'nin jincane'n tan yi sich'.

⁶Yi bene'n quibital yi e' filistey, nintzun chijaktz squibil quib: “¿Mbi tzuntz wi'nin sich' na bajij le ama'l kale ate't yi e' hebrej?” che'ch bantz. Ma yi tele'n chitxum tetz yi i'tz tan paj yi opone'n ban yi caḡa' tetz Ryos, ⁷nin tzun e' xobt: “iJa opon chiRyosil ḡchixo'! iLastum o' jalu', na ana' cunin skile' yi jun txolbila'tz! ⁸iLastum o' jalu'! ¿Na' tzun jun xcyek tan kuch'eye'n tk'ab yi Ryosa'tz yi wi'nin ḡchamíl? iNa xcyenak i' tan chixite'n cu'n yi e' aj Egipto tan e'chk Imak ya'bil! ⁹Quiwsaj bin kib, yi o' ketz yi o' sanlar, nin quin tan oyintzi' scye'j. Na qui na kaj ko'c tetz chi'esclaw yi e' hebreja'tz, chi e' banake' cyetz jak' kaca'wl,” che'ch tzun bantz squibil quib.

¹⁰Chibene'n tzun e' filisteya'tz tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel, nin e' tx'acon scye'j, na nin e' el ojkuj yi e' xonl Israel tan col ib jalen le ama'l kale atit chimantial.^m Yi jun oyintzi'a'tz chin xo'w'bil nin ban, na e' quim junaklaj mil sanlar cwent Israel yi xo'n cuntu' quitane'n. ¹¹Ncha'tz ja chicambaj yi e' filistey yi caḡa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj, nin e' cu' cyen biyij yi cob cy'ajl Elí, yi Ofni tu Finees. ¹²Poro te yi na tzan yi oyintzi'a'tz nin tzun el tzaj ojkuj jun sanlar aj Benjamín ḡchixo'l. Elnak nin tcyaj yi topone'n Siló. Katznakt be'ch tetz yi topone'n, nin chin puklajt nin yi xo'l wi', tan ḡchajle'n yi wi'nin na bisun. ¹³Yi topone'n, cho'n c'olchij Elí stzi' yi puertil yi ca'l Kataj, nin cho'n nin ajnak nin wutz tbe', na wi'nin bisune'n te yi caḡa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj. Ma yi jun sanlara'tz, yi tocompone'n tnum nin txol yi mbi cu'n mbajij scye'j yi e' sanlar cwent Israel. Ej nin le rat nin chixe'te'n tzun cyakil yi e' xonl Israel tan o'kl. ¹⁴Yi bene'n tbital Elí yi chuna'n yi na bajij, nintzun jaktz:

—¿Mbi tzun na chok' wunak te'j?

Opone'n nin tzun ban yi sanlar kale atit Elí, tan txole'n tetz yi mbi cu'n mbajij. ¹⁵Te yi tiempa'tz yi Elí nsken bi'ḡin, na jun mutx' tu wajxaklajix yob ta'n, nin qui't na a'w wutz, na nsken oc tetz moyi'ḡ. ¹⁶Nin je yol sanlare'j ban tetz Elí:

—Sajnakín tul oyintzi' jalcu'ne'j. Mpen tu' nchinclax tul yi jun chin oyintzi'a'tz, chij yi sanlar.

—Aḡ jun c'olój sanlar, ¿mbi mbajij?

¹⁷—Yi o' xonl Israel ja ke'l ojkuj ḡchiwutz yi e' filistey. Qui nin nkaxcy'e' scye'j, stzun yi sanlar, —ncha'tz ja wi't che'l cu'n jun c'olój kasanlar swutz, scyuch' yi cob cy'ajlu'. Nin yi caḡa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj, ja wi't ben quicy'al yi e' filistey, stzun yi sanlar bantz tetz Elí.

¹⁸Ntina'tz tbít Elí, nin aje'n nin ban pac'loktz kale c'olche't xlay yi puert. Nin tan paj yi nsken tijin c'u'l, nin tan paj yi nim c'ataj, qui tzun ḡchaj yi wankil yi tpone'n pac'lok wuxtx'otx', na nin wak'xij yi bakil kul nin quim. Ca'wunak yob ban i' tan chicawe'n yi e' xonl Israel.

¹⁹Ma yi tlib Elí, yi txkel Finees txant tan tule'n yos tuch' te tiempa'tz, poro xe'te'n nin ban tan il, tan tule'n yos tuch' tan paj yi tbital yi nsken ben quicy'al yi e' filistey yi caḡa' tetz Kataj, nin yi nsken chiquim yi chmil tu yi ji'. Chin q'uixc'uj nin tzun bantz yi titz'e'n yi ni'. ²⁰Yi quilol yi e' xna'n yi ate' tan q'uicy'le'n, yi jalt

^m 4:10 “Chimantial” na elepont “campament” le castij.

nin tan quime'n, nintzun cyaltz tetz: “Qui't cābisun, na ja ul itz'ok jun tal awal yi xicy”, che'ch tetz. Poro yi i' tetz qui nin tbit chiyol. ²¹⁻²² Poro ntaxk quim ja oc Icabod" ta'n tetz bi' yi tal ni'-tz, nin tal: “Lastum yi o' xonl Israel ja el kak'ej, na yi e' filistey ja el chimajol yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj.”

Yi mbi cu'n bajij āchixo'l yi e' filistey te yi ta'te'n yi caā'a' āchixo'l

5 ¹ I tzun bantz yi chicambal yi e' filistey yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj, nin tzun eltzaj quicy'altz le ama'l Eben-ezer, nin cho'n tzun topone'ntz cya'n le tnum Asdod. ² Ma yi topone'n le tnuma'tz, cyenin tzun bene'n quicy'altz nin octz cya'n le tyoōil jun ryos yi na bi'aj Dagón. Cho'n tzun toque'n cyentz cyak'un xlay yi jun ryosa'tz. ³ Ma le junt eklok chin jalchan cunin cyopone'n yi e' aj Asdod le tyoā'a'tz, nin tzun e' nojquentz te Dagón yi chiryosil yi cho'n joklij wuxtx'otx', swutz yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj Ryos. Nin tzun je' chitxicbaltz le luwaril. ⁴ Ma le junt eklok chin jalchan cunin cyopone'n junt tir, nin e' nojquen junt tir te yi chiryosil Dagón yi joklij junt tir wuxtx'otx', swutz yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj. Elnak yi wi' tu yi cob k'ab, nin cho'n ate'e'n tibaj yi tze' yi tijom tetz yi marquil yi puert. ⁵ Cha'stzun te jetza'tz qui na je' quikan yi e' pale' tetz Dagón wi yi jun tze'a'tz, ma na tz'itpu'n na chicy' tibaj yi na cho'c le chityoō.

⁶ Ej nin tzun oc Kataj tan chixo'wse'n, nin tan chicawse'n cunin yi e' aj Asdod tu cyakil yi e' wunak yi ate' jak' chica'wl, na nin elu'l e'chk lmak tx'a'c scye'lj chi tane'n sk'ewl. ⁷ Yi quilol yi e' aj Asdod yi mbi cu'n na bajij āchixo'l, nintzun cyaltz: “Tajwe'n tan tele'n chan ticy'le'n yi caā'a' tetz chiRyosil yi e' xonl Israel skaxo'l, na yi jun ryosa'tz na tzan tan kacawse'n, nin ncha'tz na tzan tan cawse'n yi karyosil Dagón,” che'ch tzun bantz.

⁸ Cha'stzun te bene'n chimantar tan chichakle'n cyakil yi wi'tz cyajcawil yi e' filistey, nin ja chijak scyetz yi e' wi'tz ajcawa'tz:

—ĪMbil kaban te yi caā'a' tetz chiRyosil yi e' xonl Israel? che'ch.

—Ba'nt cu'n yil ben ticy'le'n le tnum Gat, che'ch tzun yi e' wi'tz ajcaw bantz.

I nin tzun bantz, nin ben quicy'al yi e' filistey yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj le ama'la'tz. ⁹ Ma yi topone'n yi caā'a' le jun tnuma'tz, nin tzun oc jun chin xo'wtz tan Kataj scyetz yi e' wunaka'tz yi najlche' Gat, na nin elu'l tx'a'c scye'lj nim juy, jun jilwutz tx'a'c yi chin xo'wbil nin. ¹⁰ Ej nin tzun elt junt tir yi caā'a' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj cyak'un yi e' filistey. Cho'n tzun topone'ntz cyak'un Ecrón. Poro yi topone'ntz cyakil cunin tzun yi e' aj Ecrón e' āch'intz: “iJa ul yi caā'a' tetz yi Ryos cwent Israel tzone'j skaxo'l tan kabiyle'n cu'n!” che'ch tzun bantz.

¹¹ Nin tan paj yi cyakil wunak jalt nin tan chiquime'n tan xo'w, tan yi chicaws yi tak' Kataj Ryos, nin tzun ben chimantartz tan chichakle'n tzaj cyakil yi e' wi'tz cyajcawil yi e' filistey. I tzun cyaltz scyetz: “Chicy'ajlenu' yi caā'a' tetz chiRyosil yi e' xonl Israel tzone'j. Ba'nt cu'n tz'ajk junt tir, bantz quil ke'l cu'n swutz kacayakil cu'n ta'n,” che'ch tzun yi e' aj Ecrón bantz.

¹² Wi'nin tzun chiāch'ine'n yi e' wunak. Wi'nin na chich'ayne' tk'ab yi chicaws, na wi'nin chiquime'n. Ma yi e' yi qui na chiquim chin q'uixc'uj nin ate' cu'nt, na nojnak cyakil chiwankil tan tx'a'c yi chin xo'wbil nin.

^a 4:21-22 “Icabod” na elepont le hebreu “ja el kak'ej jalu”.

Yi taje'n chipaksal yi e' filistey yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Kataj

6 ¹Ej nskén tzun el jukix xawtz tan yi ca'xa' xchixo'l yi e' filistey. ²Cyoque'n tzun yi e' filistey tan chichakle'n yi e' nachol, scyuch' yi e' aj wutz mes, tan jakle'n scyetz yi mbil chiban te yi ca'xa':

—¿Mbil kaban te yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Ryos? Cyaltzaju' sketz yi xé'n lkaban tan toponse'n junt tir le tetz luwaril, che'ch yi e' filistey bantz.

³—Yi ko ya'tz itajbil tan taje'n junt tir yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Ryos, tajwe'n tan xome'n nin cobox oy te'l tan cwe'n tzaj txxumu'n Ryos tan yi mbi cu'n mibanwok te'l i'. Ej qui'ct tzun iyab sbne'-tz, na tz'icy'pon yi ya'bil yi at te iwankil, nin tz'elpon itxum tetz yi mbi tzuntz yi ntak' i' icaws, che'ch tzun yi e' nachol bantz scyetz yi e' filistey.

⁴—¿Poro mbi'tz lkoy tetz Ryos? che'ch.

—Oywok nin o' teblal tumor yi oro cun, jun tetz jujun wi'tz itajcawil, nin o' teblal itx'ij tetz oro cun, na nicy'nintu' ya'bil na cxtzan tan tijle'n scyuch' yi e' wi'tz itajcawil. ⁵Cha'stzun te banwok yi e'chk teblala'tz tetz tumor tu itx'ij yi na chitzan tan po'tze'n tircu'n tzone'l le itanum, nin ak'wok k'ej yi chiRyosil yi e' xonl Israel. Ko pe' lcutzaj txxumu'n tan qui't toque'n tan kacawse'n, nin tan qui't toque'n tan chicawse'n yi e' karyosil tu e'chk kacobjil. ⁶¿Mbi tzuntz yi chin chcan nin iwi' chi e' banake' yi e' aj Egipto tu chireyil? Na jalen cu'n yi toque'n Ryos tan chicawse'n cunin, ej kalena's tzun tele'n chitzakpul yi e' xonl Israeltz. ⁷Bnixoken jun ac'aj care't, nin cy'ajwok tzaj cob tij wacx yi na chitxutxune't cyal scye'l, nin yi qui na'wnake't tan je'n yucu' te'l chikul. C'alwoke' cyen sju' yi care't, nin quil che' itzakp nin yi cyal scye'l, ma na chicyajk tu' yi e' ni' tul pe'm. ⁸Nin tzun lje' nin yi ca'xa' tetz Ryos ita'n tib yi care'ta'tz, nin benk jun tal cu'lbil xljaj, kalel cwe't nin yi e'chk teblal yi tzitoye' tetz Ryos tan cu'swutzil. Ej ba'n tzun chijut nin yi e' wacx yi care't. Chichuc chibentz. ⁹Poro tajwe'n tan itilol, yi ko cho'n Ichiben yi e' wacx tul yi be' yi na opon jalen Bet-semes, kale sajnakit yi ca'xa' tetz Ryos. Slajluchaxk tzuntz yi i'tz Ryos yi na tzan tan icawse'n. Ma kol ben tul junt be', tz'elpon tzun katxumtz tetz yi i'tz isuert nin ite'tz yi mmo'c tzaj pok' yi jun chin ya'bila'tz tzixo'l, che'ch tzun yi e' nachol bantz scyetz yi e' filistey.

¹⁰I nin tzun cyulej yi e' filistey, quib yi cyal yi e' nachol. Nin jal cob wacx cya'n yi na chitxutxune't cyal scye'l. Nin oc cyen chilamol yi cyaltz tul pe'm, nin e' oc nin c'alij yi e' wacxa'tz sju' yi care't. ¹¹Nin tzun je' nin yi ca'xa' tetz Ryos cya'n tibaj yi care't, nin oc nin yi cu'lbil xljaj kale atit e'ch teblal yi tumor tu yi teblal yi e'chk itx'ij. ¹²Bene'n nin tzun e' ban yi e' wacx tul yi be' yi na ben jalen Bet-semes. Wi'nin chixch'ine'n yi e' wacxa'tz, nin sbejnin e' bene'n tul yi jun be'a'tz. Ntina'tz jun be' ben quicy'altz. Xomche' nin yi e' filistey wutz coc yi ca'xa' jalen te yi mojomil yi ama'l cwent Bet-semes. ¹³Yi bene'n quilol yi e' wunak cwent Bet-semes yi ate' joco'l tan je'se'n chicosech tetz triw, yi opone'n atit junt tir yi ca'xa' Ryos xchixo'l, wi'nin tzun chitzatzine'ntz te'l. ¹⁴Yi toponen yi care't le joco'l cwent Josué yi aj Bet-semes, cho'n tzun taquewe'ntz kale atit jun chin c'ub yi chin wutzile'n nin. Nin tzun xcon yi care't cyak'un yi e' aj Bet-semes tetz si', nin e' octz tan toye'n yi cob wacx tetz Kataj tetz chitx'ixwatz yi patu'n cu'n ban. ¹⁵Nskén tzun wi't cutzaj yi ca'xa' tu yi cu'lbil kale atit yi e'chk teblal yi oro cu'n cyak'un yi e' xonl k'ajtzun Leví. Cho'n tzun je'n chik'oltz tibaj yi jun chin c'ub. Te yi jun

k'ēja'tz yi e' aj Bet-semes wi'nin tzun oy opontz cya'n nin wi'nin chitx'ixwatz chipat-tz tetz Kataj. ¹⁶Yi bene'n quilol yi o' wi'tz cyajcawil yi e' filistey yi mbi cu'n bajijtz, nin tzun e' pakxijt jalen Ecrón tul ite'n nin k'ēja'tz.

¹⁷Yi o' teblal tumor yi oro cu'n yi cyak' yi e' filistey tan cu'swutzil swutz Kataj Ryos, i'tz jun oy yi ncyak' yi e' ajcaw yi najlche' lakak tnum Asdod, Gaza, Ascalón, Gat tu Ecrón na ya'stzun yi e'chk tnum yi oc Kataj tan chicawse'n. ¹⁸Ma yi tajlal yi e'chk teblal itx'ij, ya'stzun tajlal yi e'chk tnum yi at jak' chica'wl yi o' wi'tz ajcawa'tz, yi e'chk chin Imak tnum yi tapij cu'n solte'j, tu yi e'chk tal ne'x aldey cwent e'ch tnuma'tz. Ej, nin i'xnin at yi jun chin wutzile'n c'uba'tz jalu', le ama'l cwent Josué yi aj Bet-semes.

¹⁹Ej i tzun bantz, nin tzun e' quim cobox aj Bet-semes tan Kataj, na nin e' oc tan xk'uke'n tul yi ca'xa' kale at cu'n e'chk ca'wl Kataj. Ox c'al tu lajuj yaj e' quim. Tircunin tzun yi e' aj Bet-semes cyok'lej chiwutz yi e' alma'a'tz. ²⁰Cyalol tzun yi e' aj Bet-semes: “Cya'l jun at yi nink xcy'e' cu'n swutz yi Ryose'j yi chin tz'aknak cunin, yi qui'c mu'x il c'ol tel'j. ¿Na' tzun tz'opone't i', bantz tele'n skaxo'l?” che'ch tzun bantz. ²¹Nin tzun ben stziblaltz cya'n xchiwi' yi e' aj Quiriat-jearim: “Yi e' filistey ja aj tzaj chipaksal yi ca'xa' kale atit yi quiwel yol Kataj, nin ba'n chu'lu' tan ticy'le'n nin,” che'ch tzun banintz.

7 ¹Ej cyopone'n tzun yi e' aj Quiriat-jearim tan ticy'le'n yi ca'xa'a'tz, cho'n tzun toque'ntz cya'n xe ca'l Abinadab, yi cho'n at wi jun tal joco'j xo'l wutz. Nin tzun bixe' Eleazar cya'n, jun cy'ajl Abinadab, tan q'uicy'le'n yi ca'xa' kale atit yi ca'wl Kataj.^o

Yi toque'n Samuel tetz chibajxomil yi e' xonl Israel

²Ej i tzun bantz yi nskén wi't el junakix yob yi toponle'nix yi ca'xa' Quiriat-jearim, nintzun e' oc cyakil yi e' xonl Israel tan joyle'n Kataj tetz cu'n cyalma'.

³Nin tan yi txolbila'tz, nin tzun tal Samueltz scyetz cyakil yi e' wunak: “Ko tetz cu'n cyalma'u' na cyaju' choponu' junt tir swutz Kataj Ryos, chin tajwe'n cunin yi qui't chilok'u' wutz e'chk chiryosil yi e' awer nak, tu yi e'chk teblal Astarté yi at xchixo'lu'. Tajwe'n bixe' cyanu' tan cyoque'nu' c'ulutxum jak' ca'wl Kataj. Ko ya'tz chibanu' tz'ocpon tzun i'-tz tan chilaje'n len yi e' filistey yi na chicawun squibu',” stzun Samuel bantz.

⁴I nin tzun cyulej yi e' xonl Israel quib yi tal Samuel scyetz. Nin el chic'oxol cyakil yi e'chk teblal ryos chi tane'n teblal Baal nin teblal Astarté. Ntin tzun Kataj e' octz tan c'u'laje'n. ⁵Ej nintzun el jun ca'wl tan Samuel: “E'u' xonl Israel chimole' quibu' tircu'n e'u', le ama'l Mizpa, na copon inwutz tetz Kataj tan jakle'n cuybil chipaju',” hij Samuel. ⁶Topone'n tzun chimolol quib cyakil yi e' nim juy le tnum Mizpa, nin tzun e' octz tan je'se'n tzaj a' tjul nin ben chikojoltz wuxtx'otx' chi jun oy tetz cu'swutzil swutz Kataj. Te yi jun k'ēja'tz chimuc' wel'j, nin cyaltz xchiwutz chicyakil cu'n, yi jun cu'n e' pajol ca'wl swutz Ryos. Nin ta'ste'n nin bixewe't Samueltz tetz chibajxom.

⁷I tzun yi toponle'n stziblal xchiwi' yi e' filistey, yi cho'n chimolo'n quib yi e' xonl Israel Mizpa, nin tzun e' ben yi wi'tz cyajcawiltz scyuch' chisanlar tan oyintzi' scye'j. Ma yi quibital e' xonl Israel yi opone'n ate't chicontr tan chibiyle'n

^o7:1 2S 6:2-4; 1Cr 13:5-7.

cu'n, nintzun e' xobtz. ⁸I tzun cyaltz tetz Samuel: “Bane'u' pawor, cuk wutz'u' tetz Kataj tan jakle'n xch'eybil ketz tetz, bantz toque'n i' tan kacolche'n xchik'ab yi e' filistey,” che'ch bantz.

⁹Toque'n tzun Samueltz tan pate'n jun tal ne'x cne'r tetz Kataj. Patu'n cunin tzun bantz ta'n tetz chitx'ixwatz. Ej nintzun cu' wutz i' tetz Kataj tan toque'n tan chicolche'n yi e' tetz tanumil. Ej nin tbit Kataj yi cu'swutzil yi ban Samuel tetz. ¹⁰I tzun te yi na tzan Samuel tan pate'n yi tx'ixwatz, ule'n nin tzun ate't yi e' filisteytz naka'l, nintzun saj jun chin wutzile'n k'ancyok tan Kataj tan chixo'wse'n, nin tan yi jun chin k'ancyoka'tz e' el ojkuj yi e' filisteya'tz. ¹¹Cyele'n tzaj tzun nil yi e' xonl Israeltz Mizpa tan chitz'amle'n. E' oc tan chibiyle'n cu'n tul be' licu'nak tzi'n, jalen tzak' cu'n yi tnum Bet-car. ¹²Ej cwe'n tzun nu'ul Samuel jun c'ub le mojomil yi ama'l Mizpa tu Sen, nin tzun oc bi'-tz ta'n tetz Eben-ezer.^p Ej nin tal i': “Sajle'n tunintz ja oc Kataj tan kuch'eye'n, jalen jalu'.”

¹³Ya'stzun ban yi cyele'n cu'n yi e' filistey swutz, nin qui't jal junt tir chivalor tan cambe'n yi ama'l cwent Israel, nin te yi tiemp yi ta'te'n Samuel xchixo'l, ilen nin ja oc Kataj tan quich'eye'n xchik'ab yi e' filisteya'tz. ¹⁴Yi e'chk ama'l yi e' xcye' yi e' filistey tan majle'n len cwent Israel, el liwr jak' chica'wl, tuml cyakil yi ama'l yi at cwent Ecrón jalen Gat. Ej nin oc junt tir cwent Israel. Ya'stzun bantz yi chicambal yi e' xonl Israel cyakil chitx'otx' junt tir xchik'ab yi e' filistey. Ncha'tz jal junt tir tzatzin paz xchixo'l yi e' xonl Israel scyuch' yi e' amorreo.

¹⁵Yi Samuel i' wi'tz aj pujul xtisya' ban cwent Israel jalen yi quime'n. ¹⁶Nin cyakil nin yob na benak i' Betel, Gilgal nin Mizpa, tan pujle'n e'chk oyintzi' xchixo'l yi e' xonl Israel. ¹⁷Ma yi na pakxtzaj, cho'n tzun na opontz Ramá, na ya'stzun kale atit yi ca'l i'. Ncha'tz na oc i' tan chicawe'n nin tan pujle'n e'chk oyintzi' cwent cyakil Israel. Nin bnix jun altar tetz Kataj ta'n le ama'la'tz, Ramá.

Yi chijakol yi e' wunak tetz Samuel tan bixewe'n jun chireyil ta'n

8 ¹I tzun bantz yi tijine'n cu'l Samuel, nintzun e' bixe' yi cob cy'ajltz ta'n tetz wi'tz ajcaw cwent Israel. ²Yi bajx cy'ajol na bi'aj Joel, ma yi ca'p na bi'aj Abías, nin cho'n ate'-tz Beerseba tan cawu'n. ³Poro yi cob cy'ajola'tz quinin e' xom te tajtza'kl chitaj, ma na xkantzaj nink na cyaj. Ncha'tz wi'nin na chitz'am xo'c, nin qui nin e' cawun sk'il cu'n, ma na nin na je' chik'ab xchiwi' yi e' yi junt len cyajtza'kl.

⁴Je'n tzun chimolol quib cyakil yi e' wutzile'n bajxom nin e' bentz jalen Ramá tan yol tetz Samuel. ⁵Nin je cyal tetz: “Yi ilu' teru' ja tijin cu'lu', nin yi e' cy'ajlu' nk'e'tz ni'cu'n balajil cyajtza'kl chi teru' tajtza'klu'. Cha'stzun te ja ku'l tan talche'n teru' yi nink bixbaju' jun kareyil, yil tz'oc tan kacawe'n, chi na bajij tulak e'chk tnum bene'n tzi'n,”^q che'ch bantz.

⁶Nin tzun je' lajjuj mu'x wi' Samueltz tan yi txolbil yi tbit, nintzun bentz tan nachle'n Kataj. ⁷Tlol tzun Kataj tetz: “Banaj tane'n yi mbi cu'n lchijak yi e' atanum tzatz, na qui na elepont yi ik ax na chitzan tan telse'n ak'ej, ma na i'tz wetz ink'ej yi na chitzan tan telse'n. Na qui na cyaj yil no'c tan chicawe'n. ⁸Jetz yi cyele'n tzaj wa'n jak' chica'wl yi e' aj Egipto, ni'cu'n txolbil nchiban swe'j, chi na chitzan tan banle'n tzawe'j jalu', na ilen nin ja chincyaj cyen quilol tan lok'e'n

^p 7:12 “Eben-ezer” le hebreu na elepont “c'ubil Kataj yi oc tan kuch'eye'n”. ^q 8:5 Dt 17:14.

chiwutz jun c'olojt ryos. ⁹Cha'stzun te banaj yi mbi'tz na el cyalma' te'j. Poro bajx txol nin cunin scyetz yi mbi'tz tajwe'n tan cyak'ol tetz yi rey yi scawunk squibaj," stzun Kataj bantz tetz Samuel.

¹⁰Nin tzun oc Samuel tan txole'n tircu'n yi mbi cu'n tal Kataj scyetz yi e' xonl Israel yi na chitzan tan jakle'n jun chireyil. ¹¹Nin je yol i'e'j:

—Je yi txolbile'j yi sbajok tzite'j, yil cawun yi rey tzitibaj yi na cxtzanwok tan jakle'n: Tz'ocpon tan chimolche'n yi e' icy'ajl tan cyoque'n tetz sanlar, at chocpon ta'n tan tole'n care't tetz oyintzi', nin at e' yi chijepon te chej tan oyintzi', nin at e' yi quikan cuntu' nchiben, nin at e' yi chocpon ta'n tetz q'uicy'lom tetz. ¹²At e' chocpon ta'n tetz cyajcawil jun mil sanlar, nin at e' chocpon ta'n tetz ajcaw scye'j nicy' cient ntzi'. At e' tzixo'lwok yi chocpon ta'n tan xch'ocle'n yi tetz cojbil, nin at e' yi chocpon ta'n tan je'se'n yi tetz cosech, nin at e' yi chocpon ta'n tan banle'n e'chk ma'cl tetz oyintzi', nin tan banle'n e'chk care't tetz oyintzi'.

¹³Ncha'tz chocpon ime'l ta'n tetz mos xe ca'l, at chocpon ta'n tan banle'n perfum, nin at chocpon tan banle'n wa', nin at chocpon tan banle'n pam. ¹⁴Stetzaje' yi chumbalaj icojbil nin stetzaje' yi e'chk icojbil yi chumbalaj nin tane'n yi icosech uva tul. Nin stetzaje' cyakil yi e'chk icojbil kale atit balaj cosech oliw, nin cho'n stk'e' scyetz yi e' ajcaw yi ate' xla'j tan cawu'n nin scyetz yi e' yi na chak'uj jak' ca'wl. ¹⁵Tz'elpon tcy'al cyaj part te yi ixi'n triw tu uva yi na je' ita'n, nin cho'n stk'e' scyetz yi e' wi'tz ajcaw' yi ate' jak' ca'wl, tan cawu'n. ¹⁶Ncha'tz tz'elpon majol coxos imos yi ate' tan ak'un tzituch'. Ncha'tz tz'elpon majol yi e' iwacx tu buru' nin tor, chocpon ta'n tan ak'un wi yi tetz cojbil. ¹⁷Stetzaje' jujun te lajuj itawun. Ncha'tz axwok cxocponwok tetz esclaw jak' ca'wl. ¹⁸Nin yil tz'opon yi k'ejlal yil tz'aje'n ik'ab xo'l iwi' tan paj yi ireyila'tz yi na cxtzan tan jakle'n jalu', quiti' tzun tbit Kataj iyoltz, mpe nink cu' iwutz tetz, stzun Samuel bantz scyetz cyakil cu'n.

¹⁹Poro yi e' wunak, qui nin ocpon mu'x tal yi yol Samuel te'j chiwi'. Qui nin e' oc tan txumle'n, na je cyale'j:

—Qui'c na ban, yi ketz yi na kaj i'tz jun kareyil, ²⁰tan koque'n chi quitane'n yi e' mas wunak bene'n tzi'n yi at chireyil. Nin na kaj yil cawun skibaj, nin na kaj yil bajxij skawutz tulak oyintzi', che'ch tzun bantz.

²¹Yi wi't baja'n tbital Samuel tircu'n chiyol yi e' tanum, nin tzun ben txoliltz tetz Kataj, ²²i tzun tal Kataj tetz:

—Qui'c na ban, banaj tane'n chiyol, nin joyaj jun chireyil.

Ej, nin tzun tal Samuel cuj scyetz yi e' wi'tz bajxoma'tz. Nin cawunintz scyetz tan cyaje'n lakak chi'ama'l kale e' site't.

Yi chic'ulul quib Saúl tu Samuel

9 ¹Ej i tzun bantz xchixo'l yi e' xonl k'ajtzun Benjamín, at tzun jun yaj na bi'aj Quis, yi taj na bi'aj Abiel, nin Zeror bi' yi cy'e'x. Ma yi tacy'e'x Becorat bi', i' cy'ajl k'ajtzun Affa. Nin yi Quisa'tz, i'tz jun yaj yi at k'ej xchixo'l yi e' wunak. ²Ej nin at jun balaj cy'ajl i' yi na bi'aj Saúl. Nin xchixo'l cyakil yi e' xonl Israel qui'c nin junt yi che'n nink yube'nil chi yi jun xicya'tz, na cya'l jun najk jupon te wutz tkan.

^r8:15 Le kayol ja xcon wi'tz ajcaw, le castiy na tal oficiales, poro yi mero chibi' yi e' ajcawa'tz i'tz "eunuco". Na jal mas txolbil tul yi Glosario yi at wi'tzbil yi Ac'aj Testament le kayol.

³Ej i tzun bantz, nin tzun e' tx'akxij yi e' buru' tetz Quis, i tzun taltz tetz yi cy'ajla'tz:

—Wek cu'n awib, nin quilo'k tan chijoyle'n kaburu' yi ja chitx'akxij, nin ba'n xom nin jun mos tzawuch'.

⁴E' bene'n tzun Saúl tan joyo'n, cho'n tzun quicy'e'ntz xo'l wutz cwent Efraín, nin e' icy'tz cwent yi ama'l Salisa. Poro qui nin e' jal yi buru' cya'n. Ncha'tz baj chixo'mbel yi ama'l cwent Saalim nin tul yi ama'l cwent Benjamín, poro qui nin e' jal cya'n. ⁵Ma yi cyopone'n le ama'l cwent Zuf, nin tzun tal Saúl tetz yi mos yi xomij tel'j:

—Ba'nt cu'n lkapakxij, na qui cunin batz mas na bisun tzaj intaj ske'l, nin nk'e'tz scye'lj yi e' buru'.

⁶Stzaje'n tzun stza'wel yi mos Saúl tetz:

—At jun elsanl stzi' Ryos yi at wi'nin k'ej xchixo'l yi e' wunak, le yi tnum yi at naka'l tzone'j. Tircu'n yi e'chk takle'n yi na tal, na el cu'n tel'j. Quin tel'j, ko ptzun ltal sketz yi na' lka'j nint.

⁷—Quin bin, stzun Saúl. —¿Poro mbil kacy'aj nin tetz? Na qui'c pam cy'a'n ka'n tul cu'lbil kawa'. Qui'c jun takle'n cy'a'n ka'n tan toye'n cyen tetz yi elsanl stzi' Ryosa'tz.

⁸—Poro cy'a'n jun tal pi'x tal sakal wa'n, ba'n lkak' tetz tan tlol yi mbi be'-il kucy'aj, stzun yi mos bantz tetz Saúl.

⁹(Te yi jun tiempa'tz ja a'lchij “ilol tetz” scyetz yi e' elsanl stzi' Ryos. Ya'stzun chibi' tenxchan.)

¹⁰—Quin bin, stzun Saúl. —Quin kile' tzaj.

Nin tzun e' bentz chicabil le tnum kale najle't yi elsanl stzi' Ryosa'tz.

¹¹I tzun te na chixon tan chije'n pone'nt le tnum, nin tzun cu' chie'ulul quibtz scyuch' cobox xun aj tz'ya'inl nin tzun chijaktz:

—¿Cho'n pe' at yi elsanl stzi' Ryos le tnume'j?

¹²—Cha'tz, poro at tzaj nin mu'xt tan itpone'n. Or itkan na ja ul jalu' tzone'j, tan pate'n jun tx'ixwatz le ama'l yi wi'nin xanil. ¹³Nin yil cxoponwoktz, joywok chan yi yaja'tz, te ntaxk ben te jun wa'a'n yi sbajok. Na yi e' wunak yi xchimole' quibtz, quil chiwan chan jalen yil tz'opon, na i' sjakonk banl Kataj tibaj yi tx'ixwatz. Ej kalena's tzun lchiwan cyakil yi e' txocum. Quibene'nk chan, te ntaxk ben te yi wa'a'na'tz.

¹⁴Cyenin tzun e' bene'ntz le tnum. Na chopon cunin yi tele'n tzaj Samuel, tan bene'n tan wa'a'n.

¹⁵Ma ewtok cyen nin jilon Kataj tetz Samuel, itzun taltz: ¹⁶“Chwa'n nintz eklen tz'opon jun yaj wa'n tzawe'lj, yi cho'n tz'opon tzaj xchixo'l yi e' xonl k'ajtzun Benjamín. Nin tajwe'n tan je'n cojol aceit twi' tan xansaje'n tetz chireyil yi e' intanum. I' tz'ocpon tan chicolpe'n len xchik'ab yi e' filistey, na ja el ink'ajab scye'lj yi e' intanum te yi na opon to'kl chic'u'l tzinwutz,” stzun Kataj ban tetz Samuel.

¹⁷Ma yi bene'n tilol Samuel wutz Saúl, nin tzun tal Kataj tetz: “Samuel, xmaynin yi yaj yi tz'ul tzi'ne'lj, i'tz yi jun yi wal tzatz ewt. Tz'ocpon i' tan chicawe'n yi e' intanum,” stzun Kataj.

¹⁸Ej i tzun te yi nsken ocon Saúl stzi puertil yi tnum, nin tzun bentz tan yol tu Samuel, i tzun taltz:

—Bne'u' jun pawor swetz, na' atit cyent ca'l yi elsanl stzi' Ryos tzone'j, stzun Saúl.

¹⁹—I tzun ina's, chij Samuel, —xompon jalen wi'wtz kalel bajije't jun wa'a'n. Chinjepon chan tan kawane'n. Nin eklen jalchan cu'n swale' tzatz cyakil yi mbi cu'n na awaj tz'el atxum tetz. Ba'n tzun cxa'jtz xe anajbil. ²⁰Qui't cxbisun scye yi e' aburu', yi e' tx'akxij oxix k'ej. Qui't cxbisun scye'j, na ja wi't chijal cyera'tz. Ej nin ncha'tz, cyakil yi me'bi'l yi at tzone'j Israel i'tz awetz sbne' tu anajal, stzun Samuel tetz Saúl.

²¹—iPoro yi in wetz in tu' jun xonl k'ajtzun Benjamín, nin yi o' ketz coboxe'n tal kaxone'n, xchiwutz yi e' mas k'u'j xonl Israel! Ncha'tz yi e' wetz intaj qui'c cyetz chik'ej xchixo'l yi e' mas xonl k'ajtzun Benjamín. Qui na pujx wa'n zmbi tzuntz yi cho'n na tzan tzaju' tan talche'n yi txolbila'se'j swetz? chij Saúl.

²²Ej nin tzun e' ben tcy'al Samuel yi Saúl tuml yi mos i' jalen le ca'l kale chimolone't quib junaklaj lo' wunak, nin tzun e' c'ole'-tz ta'n xchixo'l yi e' yi at chik'ej. ²³Nin tzun ben tlo' Samuel tetz yi aj csinu':

—Cy'aj tzaj noc yi jun balaj pi'x chi'baj yi wak' tzatz tan je'n acolol.

²⁴Lajke'l nin tzun bene'n yi aj csinu'-tz tan ticy'le'n tzaj jun chin letxaj chi'baj, nin ben tk'oltz tetz Saúl. I tzun tal Samuel tetz:

—Ya'stzun achib yi jatxijt wa'n tetz atz. Ba'n lbaj awa'n, na jatxijt yi chi'baja'tz te yi ntaxk che' intxoc yi e' yi at chik'ej tan wa'a'n skuch' jalu'.

Tul yi jun k'eja'tz ya'stzun wane'n Saúl tu Samuel.

²⁵I tzun yi cyele'n tzajtz le ama'la'tz, chicwe'n mule'n xo'l ca'l, nin tzun chiban list jun witbil tan wite'n cyen Saúl le ca'p chup. ²⁶Cho'n tzun wite'n cyen Saúl. Ma le junt eklok, nin tzun chakon Samuel tetz Saúl:

—Or c'asen, na ja opon oril tan awucy'alt abe', stzun Samuel.

C'ase'n nin tzun ban Saúl, nin tzun e' eltzajtz tbe'.

²⁷Ma yi cyele'n tzaj solte'je'l'tzaj yi tnum, nin tzun tal Samuel tetz Saúl:

—Bajxoke'n yi amos awa'n, na tajwe'n tan intxolil yi tajbil Ryos tzatz, chij Samuel.

Yi bixewe'n Saúl tan Samuel tetz rey cwent Israel

10 ¹I tzun bantz, nintzun ben Samuel tan kojle'je'n mu'x aceetil oliw twi' Saúl, i tzun taltz tetz:

—Ja cxbixe' tan Kataj tan awoque'n tetz chireyil yi e' tetz tanum Israel. A'x xocpon tan chicawe'n, nin tan chicolche'n xchik'ab chicontr. Nin yi aceite'j, ya'stzun techl yi ja wi't c'xe' txa'ij. ²Ma jalu', ncxa'je'n. Nin yil c'xopon te yi nich kale ocnakit cyen yi wankil Raquel le ama'l Selsa cwent Benjamín, xchinojk quen cob yaj tzawe'j, nin scyale' tzatz yi ten chijal yi cob buru' yi na cxtzanwok tan chijoyle'n. Ncha'tz scyale' yi qui't na bisun ataj scye'j, ma na cho'n na bisun tzite'j jalu'. Na qui na tbit yi na' atixe't, nin na tzan tan txumle'n yi mbil sban tan ijoye'n.

³Ej, ma yil c'xopon naka'jil yi bakch yi at Tabor, c'xnojkcyen scye'j ox yaj, je'n mul ate't tan cyopone'n tan lok'e'n wutz kaRyosil le tnum Betel. At jun kinij ox chiw ta'n, ma junt cy'a'n ox pam ta'n, nin yi junt eka'n jun tz'u'm win ta'n.

⁴Xchitziwunk tzatz, nin scyoje' cyen cob apam, nin ba'n tzatz'am. ⁵Ej opone'n nintzun tzabne'-tz le ama'l Gabaa tetz Kataj, kale ate't jun k'u'j sanlar filistey. Ma

yil c̄xo'c le tnum, c̄xnoj k eyen tzuntz scye'j cobox elsanl stzi' Ryos yi cwe'n mul ate't. Sajnake' nin le k'ajbil Kataj, nin bajxche' aj bitz x̄chiwutz cy'a'n len arpa cya'n tu su' tu salterio, nin pandero. ⁶Ej tz'ocpon tzun yi esp̄ritu Kataj tawankil, nin c̄xocpon tzun tan txole'n e'chk txolbil yi ntin yi esp̄ritu Kataj stz'a'lonk tzatz, nin jepen tx'ixpuj awajtza'kl. Nk'e'tz ni'cu'n sbne' awajtza'kl chi awutane'n jalcu'ne'j.

⁷Yil bajij yi txolbila'tz tzawe'j, ba'n tzaban yi awajbil yi ba'n le awutz atz, na ilen nin xomok Kataj tan awuch'eye'n. ⁸Ej nin yil bajij yi txolbila'tz tzawe'j, or tzun tzabene'ntz Gilgal, na cho'n skile' kib junt tir tzawuch' chone'j, na nopontz tan toye'n e'chk tx'ixwatz yi patu'n cu'n sbne', nin tan toye'n e'chk oy yi na x̄chaj yi ja wi't kabansaj kib tu Ryos. Ba'n tzun c̄xcyajtz Gilgal tetz juk k'e'j, jalen cu'n yil nopontz tan talche'n tzatz yi mbi'tz tajwe'n tan abnol, stzun yi wutzile'n Samuel bantz tetz Saúl.

⁹Na chijatz cuntunin quib Samuel tu Saúl yi je'n txx'ixpul Kataj yi tajtza'kl Saúl, nin tul yi jun k'ēja'tz bajij cyakil yi techl chi alij tan Samuel tetz.

¹⁰Ej i tzun yi cyopone'n Saúl tu yi mos yi xomij te'j Gabaa, e' el tzaj jun k'u'j elsanl stzi' Ryos tan chic'ulche'n. Nin tzun oc lac'puj yi esp̄ritu cwent Kataj twankil Saúl, nin tzun oc i'-tz tan txole'n yi yol Ryos chi quitane'n yi e' mas elsanl stzi' Kataj. ¹¹Ma yi e' wunak yi cyajske'n wutz Saúl, nin yi quilol yi mbi cu'n bajij te'j i', nin tzun cyaltz squibil quib: “¿Mbi tzun mbajij te'j yi cy'ajl Quis? ¿I' polo' jun elsanl stzi' Ryos?” che'ch tzun bantz. ¹²At tzun jun x̄chixo'l yi e' wunaka'tz yi tal: “¿Ma yi e' mas elsanl stzi' Ryose'j, na' tzun cyetz chitaj? Qui'c na ban yi na' scyetz taj jun, na alchok scyetz ba'n tz'oc tetz elsanl stzi' Ryos.” Tan yi txolbila'tz, ja xe'tij yi yole'j x̄chixo'l wunak: “¿Ja ptzun lo' oc Saúl tetz jun elsanl stzi' Ryos?”^s

¹³Ma yi baje'n wi' yi txolbila'tz nin tzun aj Saúl xe ca'l. ¹⁴Ej nin yi cyopone'n, nin tzun jak yi titz'un yi taj Saúl scyetz:

—¿Na' cxa'ke'twok?

—Cho'n nxka'k tan chijoye'n yi buru' yi e' tx'akxij. Poro tan paj yi qui nin na chijal ka'n, nin tzun o' bentz tan jakle'n tetz wutzile'n Samuel, che'ch.

¹⁵—¿Mbi tzun tal Samuel tzitetz? iTxolaj swetz! stzun yi titz'un yi taj Saúl tetz.

¹⁶—Clar cunin tal i' sketz yi ten wi't chijal yi buru', stzun Saúl. Poro quinin txol Saúl, yi mbi cu'n a'lchij tetz te yi cawu'n yi at toc bil i' te'j.

¹⁷Yi tele'n tiemp nin tzun oc Samuel tan chichakle'n tzaj cyakil yi e' xonl Israel tan lok'e'n wutz Kataj le tnum Mizpa, ¹⁸nin je tal i'e'j:

—Je yol Kataje'j, yi ketz kaRyosil: “Axwok jun c'olol xonl Israel, in ncxe'lsan tzaj jak' chica'wl yi e' aj Egipto, ja cxe'l'wok wa'n liwr x̄chik'ab, nin ilen nin ja cxe'l wa'n liwr x̄chik'ab alchok wunakil yi ja cho'c tan ibuchle'n,” chij Kataj.

¹⁹Ma jalu' yi e' cyeru' na chitzanu' tan pajle'n ca'wl kaRyosil, yi ilenin ja oc tan kelse'ne'l tzaj x̄chik'ab kacontr, nin yi ilenin ja oc tan kelse'ne'l tzaj tul sotz c'u'lal. Nin ja cho'cu' tetz pajol ca'wl tan paj yi nchijaku' jun chireyilu' yil tz'oc tan chicawe'nu'. Cha'stzun te tajwe'n tan cyule'nu' swutz Kataj. Chimole' tzaj quibu', e'u' coblay k'u'j xonl Israel, nin tajwe'n chu'lu' chijunalenu' yi jujun k'u'j e'u', stzun Samuel bantz scyetz.

^s 10:12 1S 19:23-24.

²⁰Ej nin tzun e' saj xchakol Samuel cyakil yi e' k'u'j xonl Israel tan saje'n chixkansal quib naka'j. I tzun yi jun k'u'j xonl Efraín e' je' txa'ijtz, na cho'n noje'n cyen yi techl scye'j. ²¹Nin tzun e' saj xchakol cyakil yi e' xonl Benjamín. Ma yi cyule'n naka'j, cho'n tzun noje'n cu'n yi swert squibaj yi e' xonl Matri, wi'tzbilt len noje'n cyen yi techl tel'j Saúl yi cy'ajl Quis. Nin tzun e' octz tan joyle'n xchixo'l, poro qui nin jal cya'n. ²²Nin tzun chijaktz tetz Kataj, yi na' atit cyent Saúl. Nin tzun tal Kataj yi at Saúl naka'j, nin yi cho'n tewa'n tib xo'l e'chk cyektz. ²³Lajke'l nin tzun e' bene'n niltz tan telse'n'el tzaj kale tewane't tib. Ma yi xchajxe'n Saúl xchiwutz cyakil, nin tzun i'lwijtz yi chin wutz tkan nin i', nin yi cya'l nin jun xonl Israel najk jepon wutz tkan te yi xulchub. ²⁴Nin tzun jak Samuel scyetz cyakil:

—¿Na pe' quil ninu' yi jun yi ja je' txxa'ol Kataj tan toque'n tetz chireyilu'? iCya'l nin jun xchixo'lu' e'u' jun c'oloj tanum Israel, yi che'nk chi i'!

—iYa'stzun kareyil! che'ch tzun yi e' wunak bantz.

²⁵Nin oc Samueltz tan txole'n cyakil yi e'chk ca'wl yi tajwe'n tan chibnol tane'n, nin cu' stz'ibaltz tul jun liwr yi cho'n cyaje'n cyen le ca'l Kataj. Yi stzaje'n wi' cyakil, nin tzun tal scyetz cyakil tan cyaje'n xe'ak chica'l. ²⁶Ncha'tz Saúl nin aj xe tetz ca'l jalen Gabaa, nin tzun oc tan Kataj le chiwi' cobox yi chin cham nin e', tan chixome'n nin tetz xk'ajlab Saúl. ²⁷Poro ilen nin at e' yi e' oc tan yolche'n Saúl: “¿I ptzun nocxa'se'j tz'ocpontz tan kacolche'n xchik'ab kacontr tane'ntz?” Wi'nin e', e' oc tan telse'n k'ej Saúl, nin qui nin cyak' k'ej. Poro qui nin oc i' tan txumle'n chiyol. Ya'stzun bantz yi je'n txa'ij Saúl tetz yi bajx rey cwent Israel.

Yi xcyewe'n Saúl scye'j yi e' amonita

11 ¹I tzun bantz, yi tele'n cobox k'ej, nin tzun e' opon yi chireyil yi e' aj Amón yi na bi'aj Nahas tu yi tetz sanlar tan chixuxe'n yi e' aj Jabes cwent Galaad. Ej i tzun cyal yi e' aj Jabes scyetz:

—Ba'nt cu'n yi bniox jun trat kak'un tuch'u', na yi o' ketz list o' tan koque'n jak' ca'wlu', nin ba'n lcawunu' ske'j, che'ch tzun yi e' aj Jabes bantz.

²Poro yi Nahas yi chireyil yi e' aj Amón nin tal:

—Ba'n tzimban jun trat tzituch', poro ntin ko kuj ita'n yil no'c tan telse'n len yi bak' iwutz yi at le isbal, bantz tele'n itx'ix tircu'n axwok yi axwok xonl Israel, stzun yi reya'tz bantz.

³Je tzun cyal yi e' wutzile'n tijl c'u'lal tetz yi rey Nahas:

—Tak'u' bin ama'l sketz tetz juk k'ej, tan chibene'n chakum ka'n xchixo'l yi e' mas kaxonl bene'n tzi'n Israel, nin ko cya'l tz'oc tan kuch'eye'n, ba'n tzun lbanu' yi tajbilu'-tz ske'j, che'ch tzun bantz tetz yi chireyil yi e' aj Amón.

⁴Nin tzun e' opon yi e' chakumtz Gabaa, kale atit ca'l Saúl, nin tzun baj chitxoliltz xchixo'l wunak yi mbi cu'n bajij cwent Jabes. Yi quibital yi e' wunak yi txolbila'tz, tircunin tzun e' cyok'e'ntz. Wi'nin chixch'ine'n tan o'kl scye'j chixonl. ⁵Ej, ule'n nin tzun ban Saúl tu cob wacx, na cho'n saje'n i' le tetz cojbil:

—¿Mbi tzun na bajij, mbi tzuntz yi wi'nin cyok'e'n cyakil wunak? stzun Saúl bantz.

Chitxolil tzuntz tetz Saúl yi mbi cu'n quibit scyetz yi chichakum yi e' aj Jabes.

⁶Yi tbital Saúl yi txolbila'tz, toque'n tzun lac'p yi espíritu Kataj twankil, nin tzun jal jun chin chi'ch c'u'lal tetz. ⁷Nin tzun e' quim yi cob wacx ta'n.

Piñu'n cu'n tzun tulej chiwankil, nin tzun e' ben ñchakol cobox chakum lakak ama'l cwent Israel. Cy'a'n len jujun piñ te yi wacña'tz cya'n. I tzun na cyal yi e' chakumtz ñchixo'l wunak: “Ya'stzun sbajok chi tane'n yi jun piñ wacñe'j, te cyawun yi e' yi quil chixom nin scye'j Saúl tu wutzile'n Samuel tan oyintzi'j,” che'ch tzun na bantz. Nin tzun e' xob yi e' wunaktz, nin cyakil cunin tzun e', e' ban list quib, nin junit tzun ban chitxumu'ntz. Nin tzun e' baj ben xomoktz scye'j Saúl tu wutzile'n Samuel.

⁸I tzun yi toque'n Saúl tan cyajle'n yi yaj yi xomche' te'j le tnum Bezec, ox tzun cient mil yi e' len aj Israel, nin junaklaj mil yi e' len aj Judá. Ya'stzun cyajlal yi yaj yi chimol quibtz. ⁹Ej i tzun tal Saúl scyetz yi e' chakum yi e' saj cwent Jabes:

—Banwok pawor tan talche'n scyetz yi e' aj Jabes yi kopon eklen chajcu'n k'e'j tan chicolche'n ñchik'ab chicontr, stzun Saúl bantz scyetz. Nin tzun e' aj yi e' chakum.

Ma yi cyopone'n, nin tzun chitxol yi stziblal yi tal Saúl scyetz. Wi'nin tzun chitzatzine'n yi e' aj Jabes yi quibital yi jun balaj stziblalatz. ¹⁰I tzun cyaltz tetz Nahas yi chireyil yi e' aj Amón, yi chicontr:

—Ilu' jun c'oloy rey, eklen kocpon jak' ca'wlu', nin ba'n sbanu' yi tajbilu' ske'j, che'ch bantz tetz.

¹¹Ma le junt eklok nin tzun oc Saúl tan chinuc'le'n yi e' sanlar. Ox tzun k'u'lj e' tulejtz. Taxk nin tzun ul skil yi cyocompone'n pok'tz ñchixo'l yi e' aj Amón. Chin xo'wbil nin ban, na wi'nin contr e' quim. Jalaj cunin tzun k'e'j ban yi jun chin oyintzi'a'tz.

Ma yi e' contr yi e' el colpuj, e' baj el tunin tzun xit-tz tan colo'n ib. Qui'c nin cob yi junitk e' bene't, ma na e' el tunin xit. ¹²At tzun jujun aj Jabes cyaltz tetz Saúl:

—¿Na' scyetz yi e'a'tz yi cabej chic'u'l tan toque'n Saúl tetz kareyil? Chisajken yi e'a'tz skawutz jalcu'n, tan cyele'n cu'n ka'n swutz, che'ch tzun bantz.

¹³Qui nin tzun tak' Saúl ama'ltz scyetz tan chibnol yi cyajbil:

—Cya'l jun squimok jalu', na ja oc Kataj Ryos tan kuch'eye'n cyakil o', yi o' xonl Israel, stzun Saúl bantz.

¹⁴Ma Samuel nin taltz scyetz chicyakil:

—Quin jalen Gilgal tan bixbaje'n yi ca'wl tk'ab Saúl.

¹⁵Chicyakil cunin tzun e', e' bentz Gilgal, nin swutz cu'n Kataj Ryos, nin ñchiwutz cu'n cyakil yi e' wunak, yi bixewe'n cyen Saúl tetz rey. Nin tzun e' octz tan pate'n chitx'ixwatz swutz Kataj tan ñchajle'n yi at tzatzin paz ñchixo'l tu Ryos.

Wi'nin tzun chitzatzine'n yi e' wunak te Saúl, nin ncha'tz Saúl wi'nin stzatzine'ntz te yi mbi cu'n bajij. Ya'stzun bantz yi bixewe'n yi bajx rey cwent Israel.

Yi cyaje'n cyen tk'ol wutzile'n Samuel yi ca'wl tk'ab Saúl

12 ¹Ej nin tzun jilon Samuel ñchiwutz cyakil yi e' xonl Israel, i tzun taltz: —Chinch wetz ja lajluchax ñchiwutzu' yi ja imban yi cyajbilu', na ja bixe' jun chireyilu' wa'n. ²Nin je yi reye'j yi tz'ocpon tan chicawe'nu'. Ma in wetz ja tijin wetz inc'u'l nin ja skojax inwi', nin yi e' innitxajil ate' ñchixo'lu'. Jetz yi in tzaj ac'aj ja no'c tan chicawe'nu'. ³Ma jalu' yi in wetz, cya'l cunin nno'que't tan

majle'n tawun jun, nka jak no'c tan telse'n k'ej jun ñchixo'lu'. Nka jak intz'am xo'c tetz jun. Ko nk'e'tz bintzi na chintzan tan talche'n, ba'n lcho'cu' tan inxochle'n tetz Kataj nin tetz yi rey yi ja je' ttxa'ol i', nin list wutane'n tan inchojol yi injuchbe'n.

⁴—Qui', qui'c jun tir yi jajk ocu' tan telse'n kak'ej nka tan kabuchle'n, nin qui'c jun tir jajk ocu' tan xo'qui'n skaxo'l, che'ch tetz.

⁵—Yi Kataj tuml yi rey yi ja je' ttxa'ol i', ya'stzun testiw tel'j, yi qui'c impaltil ñchiwutzu', stzun wutzile'n Samuel banintz scyetz cyakil.

—Bintzij, ya'stzun yi mero txolbil, che'ch yi e' wunak bantz.

⁶Ncha'tz tal Samuel yi txolbible'j:

—Yi Kataj ya kaRyosil, i' oc tan cyelsene'l tzaj yi e' kamam kate' jak' chica'wl yi e' aj Egipto, nin e' xcon Moisés ta'n tu Aarón' tetz chibajxom tan cyelsene'l tzaj. ⁷Cha'stzun te quibit tzaj cuninu' cyakil yi tzintxole', nin Kataj testiw tel'j. Katxume' yi e'chk takle'n balaj yi mban i' scye'ju' nin katxume' cyakil yi e'chk takle'n balaj yi mban cyen te yi ate' tzaj yi kamam kate'. ⁸Te yi cyopone'n k'ajtzun kamam Jacow scyuch' yi e' mas xonl i' le ama'l Egipto, e' octz yi e' aj Egipto tan chibuchle'ntz. El tzun chitzi'-tz tan jakle'n ñch'eybil cyetz tetz Kataj, nin tzun ben ñchakol i' Moisés tu Aarón tan cyelsene'l liwr ñchik'ab yi e' aj Egiptoja'tz, tan cyule'n tan chinajewe'n le luware'j. ⁹Poro yi e' cyetz, nin el Kataj Ryos te chic'u'l. Nin tan paj yi ya'tz e' ban, nin tzun tak' Kataj ama'ltz tan cawune'n Sísara' squibaj, yi wi'tz cyajcawil yi e' sanlar yi rey Jabín, yi na cawun cwent Hazor. Ncha'tz e' cawun yi e' filistey' squibaj, tu yi e' rey cwent Moab' yi e' oc tan oyintzi' scye'j.

¹⁰Yi bajije'n cyakil yi txolbila'tz, nin tzun el chitxumtz tetz yi i'tz chipaj, na nin chijuch quil swutz Ryos, yi cyoque'n tan lok'e'n wutz e'chk teblal Baal tu Astarté. Yi lajluchaxe'n yi chipaltila'tz ñchiwutz, nin tzun cu' chiwutz tetz Kataj tan toque'n tan quich'eye'n ñchik'ab chicontr, nin tzun chisuktz yi ntin at cyocbil tan lok'e'n wutz i'.

¹¹Ej tan yi txolbila'tz nin tzun e' saj ñchakol Kataj Jerobaal,^z Barac,^a Jefté^b tu in wetz yi in Samuel,^c tan koque'n tan cyelse'n lenu' liwr ñchik'ab chicontru', tan jale'n tzatzin paz. ¹²Ma jalu', yi nquilu' yi at tulbil Nahas yi chireyil yi e' amonita tan oyintzi' scye'ju', ja chijaku' tan bixewe'n jun chireyilu' wa'n tan toque'n tan chicawe'nu'.^d Lastum, qui nin na el chitxumu' tetz yi cyeru' chireyilu' i'tz Kataj yi kaRyosil. ¹³Poro, je bin yi reye'j yi ja chijaku' tetz Kataj. I' mmak'on scyeru'. ¹⁴I bin jalu', yi chitareyu' i'tz, tan lok'e'n wutz yi Kataj Ryosa'tz, nin tan cyoque'nu' c'ulutxum jak ca'wl i'. Tajwe'n yil chibanu' tane'n yi mbi cu'n ltal i' scyeru', na cyakil e'u' tuml chireyilu' tajwe'n yil chixomu' tel'j yi mbi cu'n ltal Kataj yi kaRyosil scyeru'. ¹⁵Na ko quil chibanu' yi tetz tajbil, nin ko quil cho'cu' c'ulutxum jak' ca'wl i', tz'ocpon tzuntz tan chicawse'nu' tuml chireyilu'.

¹⁶Ma jalu' quil chiyucanu'. Tajwe'n yil chicyaju' tzone'j, nin squile' jun chin techl yi tz'ul kojol Kataj. ¹⁷Te yi tiempel'j ya'stzun yi tiemp tan je'se'n yi cosech tetz triw, nin qui'c jun tir yi na cu' a'bal tul yi tiempel'j, poro yi jalu', copon inwutz tetz Kataj, tan saje'n jun chin a'bal tu k'ancyok ta'n, bantz tele'n chitxumu' tetz, yi ploy yi cyajtza'klu' swutz i' yi nhijaku' jun chireyilu' tetz.

¹12:6 Ex 6:26. ²12:8 Ex 2:23. ³12:9 Jue 4:2. ⁴12:9 Jue 13:1. ⁵12:9 Jue 3:12. ⁶12:10 Jue 10:10-15. ⁷12:11 Jue 7:1. ⁸12:11 Jue 4:6. ⁹12:11 Jue 11:29. ¹⁰12:11 1S 3:20. ¹¹12:12 1S 8:19.

¹⁸Toque'n tzun Samueltz tan nachle'n Kataj, nin jalcu'n xe'tij jun chin cyek'ek' a'baltz, yi wi'nin k'ancyoktz tul. Chicyakil cunin tzun yi e' wunak e' xobtz tetz Ryos nin tetz Samuel. ¹⁹Cyakil cunin tzun e' cyal yi txolbilej tetz Samuel:

—Bne'u' jun pawor sketz, yi o' xchakumu', cuk wutzu' tetz yi Ryosu' tan qui kaxite'n cu'n. At wi'nin kapaj katx'ok'be'n swutz i', nin ja jal mas kil swutz i' yi nkajak junt kareyil yi apart swutz i', che'ch tzun bantz.

²⁰—Quil chixobu' tetz, poro bintzij nin yi chin ploj nin mban cyajtza'klu', poro quil chixkanslen quibu' jak' ca'wl Kataj, ma na cho'ku' tan cu'ulaje'n tetz cu'n cyalma'u'.

²¹Quil cho'cu' tan lok'e'n wutz e'chk ryos yi banij cuntu' tane'n, yi quil chixcey' tan claxe'n jun, na banij cuntu' quitane'n. ²²Na kol cho'cu' tan tak'le'n ke'j Kataj tetz cu'n cyalma'u', quil tz'oc tan chicawse'nu'. Na yi tetz tajbil i'tz yil cho'cu' tetz mero tanum i'. ²³Ma yi in wetz, sjalok wil swutz Kataj yi nink chintane' tan c'uche'n chibanlu' tetz. Ncha'tz tajwe'n no'c tan xchajle'n scyeru' yi xe'n chibanu' tan chixome'nu' te yi balaj ajtza'kl yi jicyuch te'j, bantz quil jal chipaltilu' swutz i'. ²⁴Yi e' cyeru' ntina'tz na taj yil chibanu' tane'n yi tajbil Kataj, nin yil cho'cu' tan cu'ulaje'n i' tetz cu'n cyalma'u', nin yil tz'ul'k tx'akx xchic'u'lu' yi wi'nin e'chk takle'n balaj na ban i' skaxo'l. ²⁵Poro tz'ok te cyajalu', kol chipaju' ca'wl Kataj, nin lchibanu' cyeru' cyajbilu', jun cu'n yol tz'ocpon i' tan chicawse'nu' tuml chireyilu', stzun wutzile'n Samuel bantz scyetz.

Yi e'chk tx'aco'n yi ban Saúl nin yi toque'n Ryos tan makle'n wutz

13 ¹Ej i tzun bantz, nskén tzun yajin Saúl yi toque'n tan cawu'n tibaj Israel. Nin te yi nskén el coboxix yob ta'n tan cawu'n, ²nin tzun e' je' txta'ol ox mil sanlar xchixo'l yi e' xonl Israel. Cob mil e' cyaj cyen tel'j le tnum Micmas nin txo'lak e'chk wutz cwent Betel. Ma yi junt mil cho'n tzun e' cyaje'ntz jak' ca'wl yi Jonatán, yi tetz cy'ajl, le tnum Gabaa cwent chitanum yi e' xonl Benjamín. Ma yi e' mas wunak, nin tzun e' aj xchakol Saúl xe'ak chica'l. ³Xcey' tzun Jonatán scye'j yi jun k'u'j sanlar filistey yi ate' Gabaa tan q'uicy'lomi'n. Nin tzun quibit yi e' filistey yi najlche' le cyetz chitanum, yi mbi cu'n bajij. Yi t'ital yi rey Saúl yi nskén quibit yi e' rey cwent filistey, nin tzun ben mantar i' tan tocse'n chun tulak e'chk tnum cwent Israel, tan chibnol list quib tan oyintzi'.

⁴Cyakil cunin tzun yi e' xonl Israel quibit yi xcey' Saúl tan chixite'n cu'n yi jun k'u'j filisteya'tz yi ate' pon Gabaa tan q'uicy'lomi'n. Nin ncha'tz ja el chitxum tetz yi wi'nin xchi'che'n chic'u'l yi e' filistey scye'j tan paj. Chimolol tzun quib cyakil yi e' sanlar cwent Israel te Saúl le ama'l Gilgal tan xch'eye'n i'. ⁵Ite'n nin e' bana's yi e' filiste'ytz, nin baj cu' chimolol quib tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel. List quitane'n junaklaj mil care't tetz oyintzi', tu kak mil sanlar yi ate'n tel'j chej scyuch' jun chin c'olol sanlar yi xo'n cun tu' quitane'n, poro yi cyajlal yi e'a'tz ni' cu'n ban chi tajlal yi samlicy' yi at tzi mar, yi qui nin ajlbe'n tetz. Ej nin cho'n cwe'n chicampamentz cya'n le ama'l Micmas tetz cobox k'ej, swutz len yi tnum Bet-avén.

⁶Nin tzun e' oc yi e' xonl Israel wutz pe'm, na yi xe'te'n yi oyintzi', ba'nt cu'n tele'n cyewal quib xo'lak c'ub, tulak jul, nin tulak e'chk kotx'. ⁷Wi'nin e', e' icy' wi yi a' Jordán, tan chicolol quib le ama'l cwent Gad nin cwent Galaad. Ma Saúl nin cyaj tetz Gilgal. Xomche' yi e' tetz sanlar tel'j, poro wi'nin chixobe'n. ⁸Cho'n tzun ta'te'n Saúltz tetz juk k'ej tan xch'iwe'n yi wutzile'n Samuel^e quib yi bixe' cya'n. Poro qui nin na

opono'k chan Samuel Gilgal. Wi'nin tzun cyaje'n tzaj pakxuj yi e' wunak bantz tan paj yi quinin na opono'k Samuel. ⁹Cawune'n tzun Saúltz, i tzun taltz:

—Na waj cobox awun tan chipate'n cu'n tetz katx'ixwatz tan jale'n cuybil kapaj tetz Ryos. Nin na waj cobox tan xchajle'n yi ja wi't kabansaj kib swutz Ryos. I' tzun octz tan pate'n yi e'chk tx'ixwatzat'z.^f

¹⁰I nin tzun na baj wi' yi pate'n yi tx'ixwatzat'z yi topone'n wutzile'n Samuel. Lajke'l nin tzun bene'n Saúl tan c'ulche'n, nin tan k'ajla'n tetz. ¹¹Ma Samuel nin octz tan yajle'n:

—¿Nxac ncu' acawul awib tan banle'n yi munla'tz? stzun Samuel tetz.

—Max c'u'lu', poro i'tz tan paj yi wi'nin cyaje'n yi e' wunak na qui nin na u'lu' te yi k'ejlal yi bixba'nt ka'n, nin yi e' filistey ja ul chimolol quib Micmas. ¹²Cha'stzun te mintxum yi quicunin batz chu'l chan tan oyintzi' ske'j tzone'j, nin ntaxk nin kabnaj kib tk'ab Kataj. Ja tzun imbuch wib tan pate'n yi tx'ixwatz, stzun Saúl bantz.

¹³—¡Qui'c mu'x txolbil yi awajtza'kl yi ncu' abno! Yi nink maban tane'n yi ca'wl yi tal Kataj Ryos tzatz, ja klo' cxbixe' ta'n tetz rey cwent Israel tetz cyakil tiemp nin xchixconk klo' yi e' axonl sbne' opon tunintz, poro yi jalu' nk'e'tz sbne'. ¹⁴Ma jalu', quiti' cho'c yi e' axonl tan cawu'n sbne' opon tunintz, na tz'ocpon Kataj Ryos tan joyle'n jun yi ba'n k'uke' c'u'l i' te'j^g tan cawune'n squibaj yi e' tanum i', na yi axatz qui nin ncxe'l cu'n te yi ca'wl yi talnak i' tzatz, stzun wutzile'n Samuel bantz tetz Saúl.

¹⁵Ej ele'n nin tzun ban Samueltz le tnum Gilgal nin icy' tcy'aj yi tetz be' tan tpone'n Gabaa cwent Benjamín. Ma yi e' mas sanlar nin e' ben xomok te'j Saúl tan oyintzi'. Yi toque'n Saúltz tan cyajle'n yi e' sanlar yi xomche' te'j, ja jepen tajlal tetz kak cient chixone'n. ¹⁶Yi Saúl tu yi cy'ajl Jonatán scyuch' yi e' sanlar yi xomche' scye'j, cho'n tzun e' cyaje'n cyentz le ama'l Gabaa cwent Benjamín, ma yi e' filistey cho'n tzun cya'te'ntz tan ch'iwa'n le ama'l Micmas. ¹⁷Ej nin at ox k'u'j filistey e' eltz le ama'l kale ate't tan ujle'n. At jun k'u'j cho'n bene'n tul yi be' yi na opon Ofra, jun ama'l cwent yi tnum Sual. ¹⁸Ma junt k'u'j cho'n e' bene'n jalen Bet-orón. Nin yi toxi'n k'u'j filistey cho'n cyopone'n wi jun ju'wtz yi at tibe'n yi joco'j tetz Zeboim yi na tzaj pont te yi ama'l yi tz'inunin tu'.

¹⁹Ej i tzun, te yi jun tiempa'tz, qui nin cyak' ama'l yi e' filistey tan xcone'n jun txak'ol ch'ich' xchixo'l yi e' xonl Israel na nin chitxum yi e' filistey yi tan paj yi qui'c jun txak'ol ch'ich' xchixo'l, quil bnix e'chk chispar tu lans cya'n tan oyintzi' scye'j. ²⁰Cha'stzun te cho'n na chopon yi e' xonl Israel xchixo'l yi e' filistey tan je'se'n wi' chima'cl, chi tane'n ch'oc, tu e'chk cchilu'. ²¹Nin chin car nin na chichoj yi e' xonl Israel tan je'se'n wi' chima'cl. Cob cu'n tir je'nak jamel. ²²Cha'stzun te cyakil yi e' sanlar yi xomche' scye'j Saúl tu Jonatán yi cy'ajl i', qui'c jun spar cy'a'n cya'n, ma na ntin yi e' cob cyetz. ²³Ej nin tzun e' icy' tzaj jun k'u'j chisanlar yi e' filistey txo'l wutz cwent Micmas.

Yi mbi cu'n ban Jonatán

14 ¹Ma Jonatán yi cy'ajl Saúl, nin tal tetz yi aj ch'eyum yi xomij te'j:
—Xomen tzaj swe'j, kicy'oken jalaj cy'en yi tzanla' nin che' kabiye' cyakil yi jun k'u'j filistey yi ate'tz wi'wtz, stzun i' tetz yi xch'eyum.

^f13:9 Ja tzun juch Saúl jun chin til yi toque'n tan pate'n e'chk tx'ixwatz, na yi munla'tz ntin tajwe'n tan bnol jun pale' (Lv 6:8-13). Ncha'tz ja paj yi ca'wl Samuel yi na jal ka'n tul 10:8. ^g13:14 Hch 13:22.

Poro qui nin tal Jonatán yi txxumu'n tetz Saúl, yi taj. ²Cho'n tzun at cyen tetz Saúl le campament yi at jak' jun wi' granado yi ate'n wi jun ju'wutz, kale na oque't yak'pe'n triw, tuml yi kak cient sanlar yi xomche' te'j. ³Nin yi cy'anl tetz yi efod i'tz Ahías cy'ajl Ahitob nin xonl Icabod, cy'ajl Finees nin i' jun mam yi k'ajtzun Elí yi wi'tz pale' banak tetz Kataj le tnum Siló.

Poro cya'l nin jun el txxum tetz ko nin el Jonatán xchixo'l. ⁴Ma yi i' tetz, ntin na tzan tan txxumle'n yi xe'n tz'opon kale ate't yi jun k'u'l'j filistey. Nin yi be' cho'n na icy' cu'n txo'l cob wutz c'ub yi chin wutz tkan nin yi na bi'aj Boses nin Sene. ⁵Jun wutz c'uba'tz at swutz len Micmas, nin yi junt swutzo'c tzaj Gabaa.

⁶Ej i tzun tal Jonatán tetz yi xch'eyum:

—Quin swel'j, kicy'oken le jalajt, kale ate't yi jun k'u'l'j kacontra'tz. Qui cunin batz tz'oc Kataj tan kuch'eye'n, na qui'c nin q'uixbel swutz Kataj tan tk'ol ama'l sketz tan katx'acone'n, qui'c na ban ko jun c'oloj cunin o' nka coboxe'n tal kaxone'n.

⁷—Bne'u' tircu'n yi mbi'tz na icy' tc'u'lu', na yi in wetz list wutane'n tan xch'eye'nu', stzun yi xch'eyum Jonatán tetz.

⁸—Kicy'oken jalcu'ne'j kale ate't, nin ba'n kachaj nin kib scyetz. ⁹Nin kol cyal tzaj sketz yi kaxcyek cuntu's kale ato't jalen yil chicu'ul ske'j, ba'n lkacyajtz tan chich'iwe'n. ¹⁰Poro kol cyal sketz tan kaje'n pone'n kale ate't cyetz, ba'n tzun kaban cyajbiltz, na ya'stzun techl sbne' yi stk'e' Kataj ama'l sketz tan kaxcyewe'n scye'j, stzun Jonatán bantz.

¹¹I nin tzun cyulejtz quib yi tal Jonatán, nin tzun e' opontz xchinaka'jil chicontr, ma yi saje'n quilol chicontr i tzun cyaltz: “Xmaywok nin yi e' hebrej yi tzan cyele'n tzaj tulak e'chk jul kale cyewune't quib,” che'ch tzun bantz squibil quib. ¹²Nin tzun e' xch'in tzajtz scyetz Jonatán:

—iCaje'nwok tzaj tzone'j, nin skatxole' jun takle'n tzitetz! che'ch scyetz.

—Quin kajeken, chij Jonatán tetz yi xch'eyum, —na i'tz jun techl yi stk'e' Kataj ama'l sketz tan kaxcyewe'n scye kacontr, yi o' ketz yi o' xonl Israel, stzun i' bantz.

¹³E' je'n tzun lac'an Jonatán wutz c'uba'tz tu yi xch'eyum, nin yi e' contr yi na che' noj quen swutz Jonatán na che' toltzaj, ej nin list yi mos yi xomt tzaj tan chiwit'ze'n cu'n. ¹⁴Te jun tira'tz e' quim lo' junak contr cyak'un Jonatán, tul jun ama'la'tz. ¹⁵Cyakil cunin tzun yi e' mas contr, yi e' cyaj cyen naka'jil Micmas, e' xob lentz. Ncha'tz e' ban yi cobox k'u'l'j yi cu' chijatxol quib, wi'nin chixobe'ntz. Nin te ite'n nin tiempa'tz mbajij jun chin wutzile'n coblay nob. Pyort cunin tzun e' ban yi e' contr tan xo'w.

¹⁶Ma yi e' xk'ukwil Saúl yi ate' naka'jil Gabaa le ama'l cwent yi xonl Benjamín, nin tzun ben quiloltz yi wi'nin cyojkele'n yi e' filistey tan colo'n ib. ¹⁷Tlol tzun Saúl scyetz yi e' tetz sanlar:

—Na waj yil je' list ita'n tan tilwe'n yi ko tz'aknak len itajlal.

Ma yi baj je'n tzaj chibi', nin tzun quilts yi qui'ct Jonatán tu yi xch'eyum at-tz xchixo'l. ¹⁸Ej nin tan paj yi cho'n at yi efod xchixo'l te tiempa'tz, nin tzun tal Saúl tetz Ahías:

—Cy'aj tzaj yi efod Kataj tzone'j.

¹⁹Nin te yi na jilon nin Saúl tetz yi pale', wi'nin tzun chixobe'n yi e' filistey, na wi'nin chinilcane'n tan colo'n ib. Ej nin qui't na pujx cya'n yi xe'n lchiban. Tlol tzun Saúl tetz yi pale':

—Ba'nt cu'n qui't tzacy'aj tzaj yi efoda'tz.

²⁰Le rat nin bene'n Saúl tan chimolche'n yi e' tetz sanlar, nin tzun e' bentz tan oyintzi' scye'lj yi e' filistey. Chin xo'wbil nin yi xo'w yi ate' cu'nt yi e' filistey, na e' te'n na chibiy quib squibil quib.

²¹Ma yi e' xonl Israel yi nimix tiemp cya'n ñchixo'l yi e' filistey, lajke'l nin xome'n chiwi' scye'lj chitanum, na nin e' oc tan quich'eye'n yi e' sanlar yi xomche' scye'lj Saúl tu Jonatán. ²²Ncha'tz yi e' xonl Israel, yi e' xonl k'ajtzun Efraín, yi ate' xo'lak wutz tan ew ib, yi quibital yi wi'nin cyele'n ojk yi e' filistey tan colo'n ib, nin tzun e' xom nintz wutz chicoc tan chiwi'tze'n cu'n. ²³Yi jun oyintzi'a'tz opon jalen le ama'l cwent Bet-avén, na nin oc Ryos tan quich'eye'n yi e' xonl Israel tul jun chin oyintzi'a'tz.

Yi xcone'n bi' Ryos tan Saúl tetz quiwel yi yol i'

²⁴Ej i tzun bantz te jun k'aja'tz e' k'e'x cunin yi e' sanlar tan oyintzi', na cya'l nin jun nink wan, na nin tal Saúl: “Sak swutz Ryos yi ñchicawsok cyakil yi e' yil chiwan te yi ntaxk cu' k'ej, nin te yi ntaxk wicy'saj inc'u'l scye'lj yi e' incontr” stzun Saúl scyetz.

²⁵I tzun bantz yi cyopone'n yi e' sanlar xo'l tze', nin quil yi at wi'nin ta'al cabil wunak txuc yi sajnak tu' ch'ul jalen wuxtx'otx'. ²⁶Nin ni'cu'n tane'n yi caba'tz chi ne'ñ tzanla' yi na xon xo'l tze'. Poro cya'l nin jun nink pil mu'ñ tal, na wi'nin chixobe'n tan yi yol yi tal Saúl scyetz. ²⁷Ma Jonatán qui'c i' at yi tlol yi taj yi yola'tz scyetz yi e' sanlar, nin tzun ben pitol wi' yi tx'amij yi cy'a'n ta'n tul yi caba'tz, nin je' bajsaltz. Le rat nin jale'n walor i'. ²⁸Nin tzun ben tlol jun sanlar tetz Jonatán:

—Yi tajuj' ja tal jun txxolbil sketz yi tajwe'n tan kele'n cu'n te'lj, nin ja tal yi alchok scyetz yil wan jalu', jun cu'n yol scawsok tan Ryos. Cha'stzun te qui'c kawalor na txe'n kawan, chij.

²⁹—Ntin na tzan intaj tan chibuchle'n yi e' katanum. Xmay tzaj in, ja jal mu'ñ inwalor tan tu' yi nje' impilul mu'ñ tal te yi ta'al cabe'j. ³⁰Ncha'tz klo' quitane'n cyeru' yi nink nchiwanu' te yi e'chk takle'n yi ja chixcye'u' tan majle'n len scyetz yi e' kacontr. ¡Yi nink nchiwanu' mbi nin klo' nchiban yi e' filistey ñchik'abu', ja klo' chitzaj tircu'n! stzun Jonatán bantz.

³¹Te jun k'aja'tz e' xcye' yi e' xonl Israel scye'lj yi e' filistey. Yi oyintzi' xe'tij naka'jil Micmas nin opon jalen Ajalón. Poro cyakil yi e' sanlar xonl Israel nskén chik'e'xij tan paj qui'c jun takle'n baj cya'n. ³²Ej nin tan paj yi na chiquimlen tan we'lj, e' bene'n tzuntz tan bajse'n yi e'chk awun yi el chimajol scyetz chicontr, chi tane'n cne'r, wacx tu ne'ñ tor. Nin oc ch'ich' cya'ntz jak' chikul wuxtx'otx' tu', nin ja baj yi chi'baja'tz cya'n yi txa'xe't, yi atit nin ñch'el. ³³Poro at e', e' xochon tetz Saúl:

—At e' na chitzan tan juchle'n quil swutz Kataj, na na chitzan tan bajse'n chi'bjaj yi atit nin ñch'el, che'ch.^h

—iCyakil cu'n e'u', e' len cu'nu' pajol ca'wl! Tz'ulken jun c'ub cyanu' tzone'lj yi nim, tetz jun altar. ³⁴Ncha'tz cyalninu' scyetz cyakil yi e' sanlar yi ñchijunal cu'n tz'ulken jun mam tor cya'n tzone'lj, nka jun cne'r, bantz toque'n ch'ich' cya'n jak'

^h 14:33 Gn 9:4; Lv 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Dt 12:16, 23; 15:23.

kul, nin ba'n tzun chibajse'ntz, bantz qui't chijuch quil swutz Ryos, tan tu' bajse'n txa'x chi'bij yi atit xch'el, stzun Saúl bantz.

Inin tzun cyuleja'tz. Te ite'n nin akale'na'tz e' baj opon. Cy'a'n len cyawun cya'n tan chibiyle'n cu'n.

³⁵Nin tzun bnix jun altara'tz tan Saúl. Ya'stzun yi bajx altar yi bnix ta'n tetz Kataj. ³⁶Ej ma baje'n wi' yi ttxolbila'tz tlol tzun:

—Ba'n lkaben jalu' lak'bal tan chixite'n cu'n yi e' filistey yi ja chiclax cyen, nin kamaje'l tzaj cyakil yi colije't cya'n jalen cu'n yil tz'ul skil, nin che' kaxite' cu'n chicyakil cu'n.

—Cuj, che'ch yi e' sanlar, bne'u' yi tajbilu', che'ch.

Ma yi pale' nin tal:

—Ba'nt cu'n bajx kajake' tetz Kataj yi mbi'tz tetz tajbil.

³⁷Ej, toque'n tzun Saúl tan jakle'n tetz Kataj:

—¿Ba'n pe' kol kaben tan chixite'n cu'n yi e' filistey? ¿Stk'e' pe'u' ama'l sketz tan kaxcyewe'n cunin scye'j? stzun Saúl bantz.

Poro qui'c nin jun techl tak' Kataj scyetz. ³⁸Cha'stzun te nin tal Saúl:

—Chi'xkank tzaj cyakil yi e' wi'tz ajcaw, nin kajoye' puntil tan jalse'n yi aj paj.

³⁹Na jun cu'n yol, tan bi' Kataj Ryos, yi kaRyosil yi o' xonl Israel yi squimok yi aj paj yil lajluchax yi na' scyetz i'. Nin qui'c na ban yi ko i'tz yi incy'ajl Jonatán yi aj paj, tajwe'n tan quime'n i', stzun Saúl.

Cya'l nin tzun jun jumintz xchixo'l yi e' sanlar. ⁴⁰Cha'stzun te tlol Saúl scyetz cyakil yi e' xonl Israel:

—Chicyajktu'wu'-tze'j, ma yi in wetz tu incy'ajl skacyajk le jalajte'j.

—Bne'u' yi tajbilu', che'ch tzun cyakil yi e' sanlar.

⁴¹Jakol tzun Saúl tetz Ryos:

—Ilu' jun c'oloy wajcawil, nin ilu' kaRyosil yi o' xonl Israel ¿mbi tzuntz yi qui na stza'w tzaju' inyol? Ma jalu' tan lajluchaxe'n yi ko cho'n at yi aj pajol ca'wl skaxo'l tu incy'ajl, yil katx'ilun, tajwe'n tan txekune'n tzaj yi Urim. Ma kol txekuntzaj yi Tumim' na tzun elepontz yi i'tz chipaj tircu'n yi e' tanumu', yi e' nitxajilu', stzun Saúl bantz tetz Kataj.

Yi cyoque'n tan tx'ilu'n, cho'n tzun noje'n quentz te Jonatán tu taj, nin lajluchax yi qui'c chipaj yi e' mas wunak te'j.

⁴²—Ma jalu' chitx'ilunku' ske'j ketz, yi in wetz tu incy'ajl, stzun Saúl.

Ej cho'n tzun noje'n quentz te'j Jonatán. ⁴³Nin tzun tal Saúl tetz Jonatán:

—Txol tzaj tircu'n swetz yi mbi cu'n mbaj abnol.

Nin tzun octz tan txxole'n tircu'n.

—Yi puntil i'tz ja baj mu'x ta'al cabil wunak txuc wa'n, na nin mben impitol ju' yi intx'amij yi cy'a'n wa'n. Poro list wutane'n tan inquime'n, stzun Jonatán.

⁴⁴—iNink tz'oc Kataj tan incawse'n cunin ko quil c'xquim wa'n! stzun Saúl.

⁴⁵Ej i tzun cyal cyakil yi e' sanlar tetz Saúl:

—iPoro xē'n tz'ocu' tan byile'n cu'n Jonatán, na tan i' ja jal k'ej Israel yi xcyewe'n scye'j yi e' kacontr wutz c'ub! iQui'c rmeril tan cwe'n biyij! iNa tan bi' Kataj qui'c jun xi'il wi' Jonatán nink tz'el c'aplu'n! Na yi tx'aco'n yi nkaban scye kacontr jalu' i'tz tan tu' yi ja oc Ryos tan xch'eye'n i', che'ch tzun bantz.

ⁱ 14:41 Nm 27:21; 1S 28:6.

Nin tan yi txolbila'tz e' xcy'e' yi e' wunak tan colpe'n Jonatán tk'ab quimichil.

⁴⁶Ma Saúl qui't tzun txumtztan chibene'n tan chiwi'tze'n cu'n yi e' filistey, yi e' pakxij junt tir le chitanum.

⁴⁷Tan tu' yi txolbila'tz toque'n tzun Saúl tan cawe'n cyakil yi ama'l cwent Israel. Nin cyakil tiemp nin oc i' tan oyintzi' scyuch' yi e' contr te yi tetz tanum, yi e'a's i'tz yi e' aj Moab, yi e' aj Amón, yi e' aj Edom, tu yi rey cwent Soba, scyuch' yi e' filistey. Alchok ama'lil kale na bene't Saúl tan oyintzi', ilen nin ja xcy'e' i' scye'j. ⁴⁸Ncha'tz oc tan chimolche'n jun c'olaj sanlar, nin xcy'e' tan chixite'n cu'n yi e' xonl Amalec. Nin tan yi txolbila'tz nin xcy'e' i' tan chisotzaje'n cu'n yi e' alk'om yi na cho'c tan alak' scye'j wunak the'.

⁴⁹Yi e' nitxajil Saúl yi e' jal i'tz: Jonatán, Isúí, tu Malquisúa, tu cob me'l, yi bajx na bi'aj Merab, nin yi ca'p na bi'aj Mical. ⁵⁰Nin yi txkel Saúl i'tz Ahinoam, me'l Ahimaas. Nin yi wi'tz ajcaw squibaj yi e' sanlar Saúl na bi'aj Abner, cy'ajl Ner yi quitz'un quitzicy quib tu taj Saúl. ⁵¹Ma Quis, yi taj Saúl tu Ner yi taj Abner, e' cy'ajl k'ajtzun wutzile'n Abiel.

⁵²Te yi tiemp yi cawune'n Saúl cwent Israel, ilenin ja jal e'chk oyintzi' xchixo'l scyuch' yi e' filistey. Cha'stzun te yi njal jun balaj yaj yi at xchamil tu walor tan Saúl, ja oc ta'n xchixo'l yi tajlal yi tetz sanlar.

Yi tele'n k'ej yi rey Saúl swutz Ryos

15 ¹I tzun bantz nin tal Samuel yi txolbile'j tetz Saúl:

—I ina'tz yi jun yi nsaj xchakol Kataj tan abixbaje'n tetz rey cwent Israel yi tanum i'./ Cha'stzun te banaj tane'n yi mbi'tz tetz tajbil. ²Ej nin je yol Kataj Ryos yi cya'l na xcy'e' quen te'j: “Nocpon tan chicawse'n yi e' amalecita, na ja chicu' le chibe'k yi e' imam ite' tan chimakle'n te yi cyele'n tzaj jak' chica'wl yi e' aj Egipto. ³Cha'stzun te tajwe'n tan abene'n tan chibiyle'n cu'n tuml cyakil yi at scyuch'ak. Nin quil tz'el ak'ajab scye'j. Biywe' cu'n cyakil yi e' yaj tu xna'n, scyuch' chinitxajil. Qui'c na ban ko txe'n che'l te chitxu'tx. Nin biywe' cu'n cyakil yi e' cyawun, chi tane'n mam tor tu wacx tu e'chk cneru' tu camey tu e'chk buru'. Tajwe'n tan tele'n cu'n chicyakil swutz,” hij Kataj, stzun Samuel.

⁴Nintzun e' xchak Saúl cyakil yi e' tetz sanlar le ama'l Telaim. Nin octz tan tilwe'n yi ko list quitane'n tu chima'cl tan chibene'n tan oyintzi'. Nin tzun e' mol quib. Yi cyajlal, i'tz cob cient mil sanlar xonl Israel nin lajuj mil yi e' cu'n aj Judá. ⁵Chibene'n tzun Saúl le lmak tnum cwent e' amalecita, nin tzun e' ban list quib tan oyintzi' naka'jil jun tal tzanla'. ⁶I tzun taltz scyetz yi e' quenita yi ate' xchixo'l yi e' amalecita:

—iQuitele'nk xchixo'l yi e' amalecita, bantz quil cxe'lwok cu'n ka'n swutz! Na yi e' itetz imam ite' ja chichaj yi banl cyalma' scyetz yi e' kamam kate' yi cyele'n tzaj Egipto.

Cyele'n tzaj tzun e' quenita xchixo'l yi e' amalecita.

⁷Ej nin tzun oc Saúl scyuch' yi e' sanlar tan chibiyle'n cu'n cyakil yi e' amalecita'tz le ama'l Havila jalen te yi ama'l cwent Shur, yi cho'n at swutz cunin mojomil Egipto, nin e' xcy'e' tan chibiyle'n cu'n. ⁸Ncha'tz tx'amxij Agag yi chireyil ta'n, nin e' quim len cyakil yi e' sanlar yi reya'tz tan spar. ⁹Ma yi Agag qui nin

quim cya'n, nin qui e' quim yi e'chk balaj awun cya'n chi tane'n cne'r tu mam tor. Nin qui nin e' quim yi e'chk ne'x wacx cya'n yi chin chic'atzaj nin. Nin qui nin xit yi e'chk takle'n cya'n yi wi'nin jamel, ma na ntin xit yi e'chk takle'n yi qui'c mas jamel.

¹⁰ Yi wi't bajije'n yi txolbila'tz nin tzun jilon Kataj tetz Samuel yi wi'tz pale':

¹¹ —Lastum yi nwak' ama'l tetz Saúl tan toque'n cyen tetz rey, na ja el xajsas tib swe'j, na qui nin mban i' tane'n yi wetz wajbil, stzun Kataj.

Wi'nin bisune'n Samuel yi tital yi yol Kataj, nin baj cu'n ak'baltz ta'n tan cu'swutzil swutz Kataj tan cwe'n tzaj txumu'n te Saúl. ¹² Ma le junt eklok chin bixe' skil nin, bene'n Samuel tan c'ulche'n Saúl. Poro nin a'lchij tetz yi cho'n bene'n Saúl jalen Carmel, na nin bnix jun c'ub ta'n tan tak'le'n k'e'j i' tan yi jun chin oyintzi'. Ntin a'tij jun tkujtz, ma yi bnixe'n, icy'e'n nin bantz jalen Gilgal. ¹³ Bene'n tzun Samuel jalen Gilgal tan yol tu Saúl. Yi topone'n, bajx jilone'n tzaj Saúl tetz:

—Tak' tzaj Kataj wi'nin banl talma' tibu'. Nin yi in wetz ja ne'l cu'n te yol Kataj yi ntal swetz.

¹⁴ —Ma jalu' ko ja cxe'l cu'n te yol yi ntal Kataj tzatz, ¿mbi tzuntz yi itz'e't nin yi e' cne'r scyuch' yi e' mam tor yi na wit nin yi na chi'xh'in? stzun Samuel.

¹⁵ —Cho'n chisaj ticy'le'n le chitnum yi e' amalecita stzun Saúl bantz, —na cyakil yi e' sanlar ja saj chicy'al yi e'chk chumbalaj mam tor tu e'chk balaj cne'r tan toye'n tetz Kataj tetz chitx'ixwatz yi patu'n cu'n sbne' chiwankil. Ntina'tz mmu'l ka'n. Poro tircu'n yi e' mas ja chiquim ka'n, stzun Saúl bantz tetz wutzile'n Samuel.

¹⁶ —iXc'abne' cyen tu'! nin bit tzaj cyakil yi mbi cu'n tal Kataj swetz ewt akale'n, hij Samuel. ¹⁷ —Te ntaxk c'xo'c tetz rey, qui'c ak'e'j at, poro yi jalu' ax yi wi'tz ajcaw squibaj cyakil yi coblaj k'u'lj xonl Israel, na ja cxbixe' tan Kataj tetz chireyil. ¹⁸ Nin ko ja cawun Kataj tan awoque'n tan chixite'n cu'n yi e' juchul ila'tz, nin tan chitzajse'n cunin, ¹⁹ ¿nxac tzun yi ja apaj ca'wl i'? Na ja ben ac'u'l te chime'bi'l yi e' acontr, nin ja ajuch awil swutz Kataj tan paj, hij Samuel tetz Saúl.

²⁰ —iQui' Ta'! Qui mimpaj ca'wl i', ma na ja no'c c'ulutxum jak' ca'wl i'. Ja imban tane'n yi tetz ca'wl yi tal swetz, na ja ul yi rey Agag wa'n pres, yi chireyil yi e' amalecita'tz, nin tircu'n chiwunakil ja che'l cu'n wa'n swutz. ²¹ Poro i'tz yi e' sanlar yi ja je' chicambal e'chk mam tor tu e'chk cne'r. Ntin yi e'chk takle'n balaj nje' chicambal, tan toye'n tetz Kataj yi kaRyosil le ama'l Gilgal, hij Saúl tetz Samuel.

Stza'wel tzun Samuel tetz:

²² “Mas balaj swutz Kataj yi nink kaban tane'n yi tetz tajbil, swutz yil koy e'chk oy, tu e'chk tx'ixwatz yi patu'n cu'n tetz. Ba'n tcu'n yil kaban tane'n yi tetz tajbil, nin yil kubit yi tetz yol, swutz yil ko'c tan toye'n e'chk tx'ixwatz, tu xepu'il cneru' wi tetz altar.’

²³ Na yi e' yi na chipaj ca'wl Kataj Ryos, ni'cu'n cyetz quila'tz chi til jun aj cun. Nka ni'cu'n quil tu jun yi na oc tan lok'e'n wutz e'chk ryos yi banij cuntu'. Ni'cu'n tzun tajtza'kl jun yi na paj ca'wl Ryos tu e'chk ajtza'kla'tz.

¹ 15:22 Pr 21:3; Os 6:6; Am 5:22-24.

Ej nin tan paj yi qui nin ncxom te yi tetz ca'wl,

ncha'tz tzun i' tetz, qui't xom tzawe'l yil x̄cawun,” stzun Samuel tetz Saúl.

²⁴—Bintzij, chij Saúl, ja injuch wil, na qui nin mimban tane'n yi ca'wl Kataj, nin qui nin mimban tane'n yi teru' yolu', yi talu' swetz. Ma na ja chinxob scyetz yi e' wunak yi xomche' swe'l, nin ja xom inwi' scye'l. ²⁵Poro bne'u' pawor tan cuyle'n impaj, nin ba'n yi nink xomninu' swe'l tan c'u'laje'n Kataj.

²⁶—Qui't chinxomnin tzawe'l, stzun Samuel tetz, —na yi axatz qui nin maban tane'n yi ca'wl Kataj. Ncha'tz tzun i' tetz qui't xom tzawe'l yil x̄cawun tibaj Israel.

²⁷Je'n tzun paksal tib Samuel nin ele'n nin tzaj bantz. Poro nin saj Saúl tan stz'amle'n yi xbu'k yi at cu'n tzkul. Nin tzun el katz jun pi'x te'l.

²⁸—I cunin tzun i'a'tz mban Kataj tzawe'l, chi mawulej yi be'ch wetz. Na ja wi't el tcy'al yi ca'wl tak'ab tan cawu'n cwent Israel nin cho'n stk'e' yi ca'wl tetz junt atanum, yi mas balaj xtxumu'n tzawutz atz. ²⁹Na yi Kataj Ryos, yi na ak'on k'e'j Israel, nk'e'tz la'j i', nin qui na xtx'ixpuj tajtza'kl, na nk'e'tz jun wunak tu' yi qui na el cu'n te yol, stzun Samuel tetz Saúl.

³⁰—Bintzij, ja injuch wil, stzun Saúl ban junt tir, —poro bne'u' pawor swetz yi nink tak'u' ink'e'j chi jun rey x̄chiwutz yi e' wi' banl wi', nin x̄chiwutz tircu'n yi e' wunak. Cha'stzun te bne'u' pawor tan bene'nu' swe'l tan c'u'laje'n Ryos, yi tajcawilu', stzun Saúl tetz.

³¹Nin tzun cujij Samueltz, nin e' bentz tan c'u'laje'n Kataj. ³²Yi cyopone'n, nin tal Samuel:

—Sajk ticy'le'n Agag tzinwutz, yi rey cwent yi tnum Amalec. Nin tzun opon ticy'le'n Agag, poro qui'c jun yol na tal, na le tetz xtxumu'n i'tz yi nsen wi't el liwr swutz jun quimichil yi chin q'uixc'uj nin. ³³Ej i tzun tal Samuel tetz:

—Tan yi aspar ja cxcye' tan chibiyle'n cu'n jun c'olaj cyal xna'n. Nin ite'n nin xtxolbila'tz sbajok te'l atxu', na x̄quimok tan spar.

Qui'c junt yol tal Samuel. Oque'n nin bantz tan x̄ek'le'n cu'n wankil yi reya'tz swutz Kataj, le tnum Gilgal. ³⁴Ej icy'e'n nin tzun ban Samuel jalen Ramá. Ma Saúl, nin pakxij xe tetz ca'l le tnum Gabaa. ³⁵Nin jetza'tz qui't til Samuel wutz Saúl, poro ilen nin ja bisun i' tan paj yi nje' xtx'ixpul Ryos yi tajtza'kl yi toque'n cyen Saúl tetz rey.

Yi bixewe'n Luwiy tetz rey

16 ¹I tzun bantz nin jilon Kataj Ryos tetz Samuel:
—¿Tona' nin lcyaj cyen yi bis awa'n te Saúl? Qui't na waj yi tz'icy' mas tiemp ta'n tetz rey. Quilo'k tan nojse'n cu'n yi tuc' tan aceit, na na waj yil c̄x̄ben xe ca'l Isaí, yi aj Belén, na ja wi't bixe' wa'n tan toque'n cyen jun scyetz yi e' cy'ajl tetz rey.

²—¿Poro x̄e'n tzimban tan qui t̄bital Saúl? stzun Samuel, —ina kol t̄bit, x̄chinquimok ta'n!

—Cy'aj nin jun ne'x̄ wac̄x yi tij, nin ba'n tzawal yi cho'n nc̄x̄ben tan toye'n swetz.

³Nin ba'n tzatxoc Isaí tan topone'n te jun k'e'jlala'tz, nin swale' tzatz yi mbi'tz tzaban. Nin ba'n je' cojjij aceit twi' yi jun yil wal tzatz, yi tz'ocpon tetz rey, stzun Kataj.

⁴I nin tzun tulej Samuel quib yi tal Kataj tetz.

Yi topone'n i' Belén, nin tzun e' el tzaj yi e' wutzile'n ajcaw tetz tnum tan c'ulche'n, poro ilen nin na chixob mu'x̄ tal.

—¿Nk'e'tz pe' oyintzi' mantaru'? che'ch bantz tetz.

⁵—Qui' stzun Samuel, —cho'n nnu'l tzone'j tan toye'n jun intx'ixwatz tetz Ryos. Cha'stzun te chixanse' quibu', na xchixomok ninu' swe'j tan pate'n yi tx'ixwatz, stzun Samuel.

Ncha'tz oc Samuel tan chixanse'n Isaí scyuch' yi e' cy'ajl, nin oc tan chitxocle'n tan cyopone'n te jun k'eja'tz. ⁶Ma yi cyopone'n Isaí scyuch' yi e' cy'ajl, nin tzun ben tilol Samuel wutz Eliab nin tzun txum: “Jun cu'n yol yi jun yaje'j, ya'stzun yi jun yi ja je' tx'a'ol Ryos tan toque'n tetz rey.” ⁷Poro nin tal Kataj tetz:

—Quil cxubsij tan yi e'chk takle'n yi na awil nin, nin quil tzatxum yi i'tz tan paj yi nim wutz tkan yil tz'oc wa'n tetz rey. Na qui na chinxom te yi e'chk takle'n yi na til jun wunak, na yi wetz na wil yi xe'n tane'n te talma' jun, nin ya'stzun yi xomchin te'j, stzun Kataj tetz Samuel.

⁸Xchakol tzun Isaí Abinadab yi cy'ajl, nin tzun xchajtz tetz Samuel. Poro nin tal Samuel:

—Ncha'tz yi june'j nk'e'tz yi jun yi ja je' tx'a'ol Ryos.

⁹Ej nin xchakol tzun Isaí yi Sama, poro nin tal Samuel:

—Ncha'tz yi junte'j, nk'e'tz yi tajbil Ryos.

¹⁰Juk tzun cy'ajl Isaí xchaj tetz Samuel, poro nin tal Samuel tetz, yi qui'c jun scyetz yi juka'tz yi jajk je' tx'a'ol Ryos. ¹¹Ej wi'tzbilt len jakol i':

—¿Qui'ct pe' mas acy'ajl?

—At jun tal inch'i'p, i' tu' jun pstor kawun, stzun Isaí.

—Benk bin joyol tetz, stzun Samuel, —na quil xe'tij kamunl ko qui'c at skaxo'l.

¹²Nin tzun ben mantar Isaí tan xchakle'n. Nin til Samuel, yi chin sak nin wankil yi jun tal xicya'tz, chin yube'n nin wutz, nin chumbalaj nin i'. Nin tzun tal Kataj tetz Samuel:

—I tzun i'a's. Ba'n tzabixbaj i' tetz rey, stzun Kataj.

¹³Je'n tzun tcy'al Samuel yi cu'lbil aceit, nin xchiwutz cu'n yi e' stzicy yi bixewe'n cyen tan toque'n tetz rey. Yi bi' i' i'tz Luwiy. Nin jetza'tz te jun k'eja'tz toque'n lac'puj yi espíritu Kataj te'j i'.

Ma Samuel nin tzun aj junt tir le tnum Ramá.

Yi toque'n Luwiy tetz xchakum Saúl

¹⁴Te yi na bajij yi txolbila'tz nin tzun cyaj cyen tilol yi espíritu Kataj yi Saúl, nin opon jun espíritu ak'ol bis tan Kataj tan xuxe'n i'. ¹⁵Cha'stzun te yi e' mos nin cyal tetz:

—Ilu' jun c'olaj kajcawil, na el txumun' tetz yi at jun espíritu yi na ak'on bis yi ja ul tan Kataj Ryos tan xuxe'nu'. ¹⁶Cha'stzun te cawunk tzaju' sketz tan kabene'n tan joyle'n jun yi list tan tocse'n yi arpa, bantz yil tbit ninu' yi balaj kulil, qui't nachonu' te yi jun espírituja'tz yi na tzan tan xuxe'nu'.

¹⁷—Joywok bin jun yi chumbalaj nin tz'oc yi arpa ta'n, nin ba'n tz'ul tzone'j, stzun Saúl bantz.

¹⁸Ej nin tzun tal jun xchixo'l yi e' mos:

—Ilen nin ja wil jun xchixo'l yi e' cy'ajl Isaí yi aj Belén, yi ba'n na xcye' tan tocse'n yi arpa. Ncha'tz i' jun aj oyintzi'inl yi qui na xob tetz jun, nin chin list nin i' tan yol. Nin ilen nin xomij Kataj tan xch'eye'n.

¹⁹E' ben tzun cobox chakum tan Saúl te Isaí, tan talche'n: “Chaktzaju' yi cy'ajlu' tzinwutz, yi jun yi na bi'aj Luwiy, yi pstor cne'r.” ²⁰Ej nin tzun ben

ächakol Isaí yi Luwiy te Saúl. Nin ben tcy'al Luwiy jun buru' yi eka'n pam ta'n, tu jun tz'u'm nojnak tan win, tu jun tal ne'x chiw. ²¹Ya'stzun cy'a'ntz tan Luwiy yi topone'n swutz Saúl nin tzun cyajtz jak' ca'wl i'. Yi tele'n tiemp wi'nin tzun na tzatzin Saúl tel'j nin bixe'-tz tetz xch'eyum. ²²Ej nin tzun opon jun txolbil tan Saúl twi' Isaí, tan jakle'n ama'l tetz tan cyaje'n cyen Luwiy tel'j tetz cyakil tiemp, na wi'nin na pek' i' tel'j. ²³I tzun yi na oc yi jun espírituja'tz yi na ak'on bis tan xuxe'n Saúl, nin tzun na oc Luwiy tan tocse'n yi arpa, nin tan yi bitz na cutzaj txxumu'n Saúl. Ma yi jun espírituja'tz nin tzun na col cyen Saúl.

Yi quime'n Goliat tan Luwiy

17 ¹I tzun bantz nintzun e' mol quib yi e' sanlar cwent filistey tan oyintzi' junt tir scye'l yi e' xonl Israel. Cho'n tzun chimolol quibtz le ama'l Soco cwent Judá. Yi cyopone'n Soco cho'n cwe'n chicampament le ama'l Efes-damim yi at txo'l Soco tu Azeca. ²Ncha'tz e' ban Saúl yi rey cwent Israel tu yi e' tetz sanlar. Cho'n tzun chimolol quibtz le joco'l yi na bi'aj Ela, nin cho'n e' cyaje'n cyentz cobox k'ej. Ej nin e' ban list quibtz tan oyintzi' scye'l yi e' filistey. ³Cho'n tzun chibnol list quib yi e' filistey wi jun ju'wtz. Ncha'tz e' ban yi e' xonl Israel, ntin cu'n yi joco'l cyaj cyen xchixo'l. ⁴Tele'n tzaj tzun jun chin wutzile'n yaj xchixo'l yi e' filistey, i'tz jun wi'tz aj oyintzi'inl, yi aj Gat i'. Yi wutz tkan, at lo' mas ox metr, nin yi bi', i'tz Goliat. ⁵At jun casco tel'j wi' yi brons, nin at cyen jun chalec tel'j yi ncha'tz i'tz brons, nin yi talal yi jun chaleca'ts i'tz jun quintal tu lajúj liwr. ⁶Ncha'tz yi ch'ich' yi at tan colche'n yi wutz xch'ecy brons cu'n. Nin eka'n jun chin spar ta'n yi brons cu'n yi at tul soquil yi c'alije'n ta'n wutz coc. ⁷Ma yi c'atzaj yi tkan yi lans yi cy'a'n ta'n ni'cu'n c'atzaj tu ox tkan xbil, nin yi cchilu' yi nim wutz yi at swi' yi lans i'tz coblay liwr talal. Ej nin bajxij jun sanlar swutz yi cy'a'n jun chin makbil flech ta'n. ⁸Yi tele'n tzaj Goliat xchixo'l yi e' tuch' nin tzun jilon tzajtz scyetz yi e' sanlar cwent Israel:

—¿Oyintzi' pe' na itaj? ¿Nxac tzitetz yi tircunin ncu' imolol itib tan oyintzi'? Ma inchuc atin wetz, nin in filistey, ma axwok itetz axwok jun c'oloj tu' esclaw Saúl. Ba'n tcu'n txa'woke'n jun mero yaj tzixo'lwok tan tule'n tan oyintzi' swe'j. ⁹Ej nin kol xcy'e' yi juna'tz swe'j, nin kol chinquim ta'n kocopon tzuntz cyakil o' yi o' filistey jak' ica'wl. Ma ko in wetz chinxcye' tel'j, cxocopon tzuntz tetz ka'esclaw. ¹⁰iKo at jun cham tzixo'l, or saje'n tan oyintzi' swe'j! na xchin tzaj Goliat scyetz.

¹¹I tzun yi tbital Saúl scyuch' yi e' tetz sanlar yi txolbil yi tal Goliat, nintzun e' xobtz nin cya'l jun nimsaj c'u'l tan oyintzi' tuch'.

¹²I tzun bantz at tzun jun yaj aj Belén cwent Judá yi na bi'aj Isaí. Nin te yi jun tiempa'tz yi at tzaj Saúl tetz rey nsken tzun tijin c'u'l i'. Nin ate' wajxak cy'ajl yi jun yaja'tz, nin at jun yi na bi'aj Luwiy. ¹³⁻¹⁴Cho'n tzun ate' pon ox scyeri yi e' cy'ajl Isaí xchixo'l yi e' sanlar tetz Saúl te yi jun oyintzi'a'tz. Yi oxa'tz i'tz Eliab yi bajx cy'ajol tu yi ca'p yi na bi'aj Abinadab, tu Sama yi toxi'n cy'ajol. Ma Luwiy, ya'stzun yi chich'i'pil. ¹⁵Ilenin tzun na xa'k i' tan chixajse'n yi e' stzicy nin na ajt i'-tz Belén tan pstore'n yi tawun yi taj, na tal pstor cneru' tu' Luwiy.

¹⁶Ej, ma Goliat yi filistey, cha'tz cuntunin i'-tz tan chixuxe'n yi e' sanlar cwent Israel. Cyakil jalchan nin cyakil cwe'n k'ej na eltzaj tan chixuxe'n. Ya'stzun ban i'-tz tetz ca'wunak k'ej.

¹⁷At tzun jun k'ej nin tal Isaí tetz Luwiy, yi cy'ajl:

—Or Luwiy, or t庄abene'n tan tak'le'n mu'x chiwa' yi e' awutzicy yi ate' xo'l wutz tul chicampament. Cy'ajnin junak liwr yi triw yi woyi'nt, nin cy'ajnin lajuy pame'j. ¹⁸Ncha'tz cy'ajnin lajuy ques, nin ak' cyen tetz yi ajcaw tetz yi jun k'u'j sanlar kale ate't awutzicy. Ej nin ilwe' tzaj yi ko ba'n ate't nin cy'ajtzaj jun e'ch takle'n tan xchajle'n swetz yi ko bintzij nin ba'n ate't, stzun Isaí bantz tetz Luwiy.

¹⁹Ma tetz Saúl scyuch' yi e' stzicy Luwiy cho'n ate' cyetz tan oyintzi' scye'j yi e' filistey le joco'j yi na bi'aj Ela.

²⁰Itzun le junt eklok, chin jalchan cunin tzun c'ase'n Luwiy nin bentz tan tak'le'n chiwa' yi e' stzicy yi ben tk'ol yi taj. Ma yi e' tawun apart junt cyaj cyentz tan chiq'uicy'le'n. Yi topone'n Luwiy le ama'l kale ate't yi e' stzicy nsken tzun chiwek quib yi e' sanlar tan oyintzi'. ²¹Na chi'xh'in lentz tan chiqiwsal quibtz, na nsken baj len chitxolil quibtz, list ate't tan oyintzi'. Ncha'tz quitane'n yi e' filistey. ²²Cyajcyen tu tzun tk'ol Luwiy yi chiwa' yi e' stzicy tetz yi jun yi at tan q'uicy'le'n yi e'chk ma'cl, tu yi chiwa' yi e' mas sanlar. Bene'n tzun i'-tz xchixo'l yi e' sanlar tan chijoyle'n yi e' stzicy nin tan jakle'n scyetz yi x'e'n quitane'n. ²³Poro te yi na chijilon Luwiy scyuch' yi e' stzicy, nintzun el tzaj junt tir Goliat xchixo'l yi e' sanlar cwent filistey tan xcy'aklil scye'j yi e' xonl Israel. Nin tzun ben tbital Luwiy yi yol yi jun wi'tz aj oyintzi'inla'tz.

²⁴Wi'nin tzun chixobe'n yi e' aj Israel tetz, nin at e' yi e' el ojku'j swutz. ²⁵Nin at e' cyal: “Ilwok nin yi jun chin wutzile'n yaje'j yi na tzan tan telse'n kak'ej yi o' aj Israel, na yi tajbil i' it'z tan toque'n jun tan oyintzi' te'j. Ej nin ja tal kareyil yi alchok scyetz yil xcy'e' te yi jun chin wutzile'n yaje'j, swak'e' wi'nin me'bi'l tetz, nin swak'e' inme'l tetz txkel. Ncha'tz quil tzinjak alcawal tetz najal i' sbne' opon tunintz,” stzun chij.

²⁶Qui nin tbit David yi txolbila'se'j cha'stzun te, yi bene'n tbital Luwiy yi yol Goliat nintzun jak scyetz yi e' sanlar yi ate' naka'j:

—¿Mbil tz'ak'lij tetz jun yil xcy'e' tan biyle'n Goliat. ²⁷Yi tbital Eliab yi mbi'tz jak Luwiy scyetz yi e' sanlar, nintzun saj colp wi'-tz te yi titz'un, i tzun taltz tetz:

—¿Mbi na ajoy tzaj tzone'j? ¿Na' tzun ncyaj cyen awa'n tan chiq'uicy'le'n yi e' tawun kataj le ama'l tz'inunin tu'? Na el intxum tzatz yi mbi tzuntz yi atix tzone'j, yi awajbil it'z tan awilol yi mbi na bajij tul oyintzi', stzun Eliab tetz.

²⁹—¿Mbi'tz ncu' injuchul jalcu'ne'j? stzun Luwiy, —na chinch wetz qui'c jun e'chk takle'n cachi' na chintzan tan banle'n, nin yol tu' na imban wetz, stzun i'.

³⁰Itzun yi nsken tal Luwiy yi e'chk yola'tz tetz yi stzicy, nintzun el jatxol tibtz te'j. Nin ben jakol ite'n nin txolbila'tz tetz junt sanlar, nin ite'n nin a'lhija'tz tetz i'. ³¹At tzun e' yi quibit yi mbi cu'n na tzan Luwiy tan jakle'n, nintzun e' bentz tan txole'n tetz Saúl. Ej nin yi tbital Saúl yi puntil, nintzun el mantartz ta'n tan xchakle'n Luwiy.

³²Itzun yi tpone'n Luwiy swutz Saúl nintzun tal Luwiy tetz:

—Qui tajwe'n yil kaxob tetz yi jun filisteya'tz, na yi in wetz yi in xchakumu' Ta', ba'n chimben tan oyintzi' te yi jun wi'tz aj oyintzinla'tz, chij Luwiy tetz Saúl.

³³—Cuquen yaj, qui'c rmeril tan abene'n achuc tan oyintzi' te yi jun yaja'tz, na yi aˆxatz aˆx xicye't. Ma yi jun yaja'tz i' jun wi'tz aj oyintzinl jetz yi juyil tzaj, stzun yi rey Saúl tetz Luwiy.

³⁴—Ta', yi in wetz yi in ˆchakumu', in pstor yi e' tawun intaj. Poro quinin ben intzakpul jun cneru' tetz jun txuc. Na at jun tir ja chinxcye' tan colpe'n jun ne'ˆx cne'r tja'j jun león, ite'n nin bana's tk'ab jun oso. ³⁵Na yi na ben cya'n, na chinxom nin wutz chicoc tan chitz'amle'n jalen yi na chinxcye' tan majle'ne'l tzaj le chitzi', poro yi na cho'c yi e' txuca'tz tan inchi'le'n klo', na chinxcye' tan chibiyle'n cu'n, na na chinxcye' tan jak'e'n chitzi'. ³⁶Ya'stzun na wulej, qui'c na ban ko i'tz jun león nka jun oso. Ma jalu' ilu' jun c'loj wajcawil, yi nink tak'u' ama'l swetz, ya'stzun sbajok te yi jun filistey yi na tzan tan chixo'wse'n yi e' sanlaru', poro yi e' sanlaru' e' ˆchakum yi Ryos yi itz' nin tetz. ³⁷Na yi ko ja oc Wajcaw tan incolche'n tk'ab jun león nin tk'ab jun oso, ncha'tz sbne' i' tan incolche'n tk'ab yi jun kacontra'tz, stzun Luwiy tetz yi rey Saúl.

—Or bin yaj, swak'e' bin ama'l tzatz tan awoque'n tan oyintzi' te yi jun yaja'tz, nin lo'k xom Ryos tan aq'ui'cy'le'n, stzun Saúl.

³⁸Cawune'n tzun Saúl tan wekle'n Luwiy te yi tetz ma'cl yi na xcon ta'n tetz oyintzi'. Je' jun casco te wi' Luwiy yi brons cu'n, nin oc jun chalec te'j yi ch'ich' cu'n. ³⁹Ej nin oc yi spar Saúl xe c'u'l. Nintzun piltz tan xo'n tu yi e'chk ma'cla'tz, yi inak cu'n toque'n bajx tir te'j. Poro quinin tzun a'w xo'n ta'n tuch', nin ben tloltz tetz Saúl.

—Wajcaw, quil tz'aw xo'n wa'n tu yi e'chk ma'cle'j na qui na'wnakin te'j, chij Luwiy.

Toque'n tzun i'-tz tan telse'n len yi e'chk ma'cla'tz te'j. ⁴⁰Nin tzun bentz tan ticy'le'n tzaj yi tal tx'lamij, tu yi tetz xc'oxl yi cy'a'n cyen tu' ta'n. Nin tzun octz tan joyle'n o' tal ne'ˆx c'ub le tkambil a', nin cu' nintz ta'n le tal ne'ˆx sam yi ilen nin cy'a'n ta'n jak' k'ab. Ntina'tz tetz ma'cl ben tcy'altz, nin bentz tan oyintzi' te yi jun filisteya'tz. ⁴¹Ma yi Goliat cheb cuntu' na ˆkans tzaj tib kale atit Luwiy, bajx cuntu' yi ˆch'eyum swutz, yi cy'a'nl tetz yi makbil flech. ⁴²Ma yi saje'n xmayil Goliat Luwiy, nintzun tze'en cu'ntz tan telse'n k'e'j, nin tan paj yi chin nitxaje't nin i'.

⁴³—¿In pe' jun tx'i' yi ncˆxsaj tan imbiyle'n tan tze' tu'? chij.

Toque'n tzuntz tan jisle'n Luwiy tan bi' yi tetz ryosil.

⁴⁴—Ma jalu', ˆxquimok wa'n, nin swak'e' yi awankil tetz chiwa' ku's. Nin tetz chiwa' yi e' smaron txuc, stzun Goliat tetz Luwiy.

⁴⁵—Qui'c na ban, stzun Luwiy, —xconk yi spar'u' tu yi lansu' tanu' tan oyintzi' swe'j. Ma yi in wetz qui'c e'chk ma'cl cy'a'n wa'n, poro nocpon tan oyintzi' te'ju' tan bi' Kataj Ryos yi cya'l na xcye' quen te'j, yi chiRyosil yi e' sanlar cwent Israel yi na tzanu' tan chixo'wse'n. ⁴⁶Ej nin ja wi't tak' Wajcaw ama'l swetz tan inxcyewe'n te'ju'. Squimoku' wa'n, tz'elepon inkuxul yi wi'u', nin ˆchiquimok cyakil yi e' sanlar yi xomche' te'ju'. Ej nin swak'e' yi chiwankil scyetz ku's nin scyetz smaron txuc. Ej nin yil quibit cyakil wunak bene'n tzi'n, tz'elepon chitxum tetz yi at jun ketz kaRyosil yi o' xonl Israel yi at wi'nin ˆchamil. ⁴⁷Ej nin cyakil yi e' yi ate' tzone'j tz'elepon chitxum tetz yi nk'e'tz tajwe'n tan xcone'n lans nka spar tan Ryos tan kacolche'n, na tz'ocpon i' tan oyintzi' scye'ju' tetz ketz kaxel jalu', nin stk'e' ama'l sketz tan kaxcyewe'n scye'ju', stzun Luwiy tetz Goliat.

⁴⁸ Saje'n tzun Goliat tan biyle'n klo' Luwiy, poro lajke'l nintzun bnol list tib Luwiy tan biyle'n Goliat. ⁴⁹ Bene'n tzun Luwiytz tan je'se'n tzaj jun tal c'ub tul yi tal ne'x sam yi at jak' k'ab, nin octz ta'n te'u'l yi xc'oxl. Bene'n tzun jo'liltz. Noje'n quen tzuntz wutz plaj yi jun chin yaja'tz. Yi noje'n cyen yi c'ub wutz plaj, saje'n tzun jokloktz wuxtx'otx'.

⁵⁰ Ya'stzun bantz yi xcyewe'n Luwiy te Goliat. Qui nin xcon spar ta'n, ma na jun tu' xc'oxl tu jun tal c'ub xcon tan biyle'n cu'n.

⁵¹ Yi saje'n jokloktz Goliat wuxtx'otx', lajke'l nin tzun bene'n Luwiytz tan je'se'n tzaj yi spar yi at wutz coc Goliat nin cu' wi'tzaltz, nin octz tan kuxle'n len yi wi' yi jun chin yaja'tz.

Itzun yi quilol yi e' filistey yi quime'n yi chibajxom yi aj wi'tz oyintzi'inl, nin tzun e' el ojektz xchiwutz yi e' xonl Israel.

⁵² Ej nin yi quilol yi e' aj Israel yi ya'stzun bajij, nin e' xch'intz nin e' xomnintz tan chibiyle'n cu'n tul yi be' jalen le tnum Gat. Ncha'tz at e', e' xom nin tan chibiyle'n cu'n yi e' yi e' opon cunin swutz yi sawanil yi tnum Ecrón. Nin tul cyakil yi be' yi na el Saaraim tan topone'n jalen Gat tu Ecrón, wi'nin alma' filistey ban cyentz tbe'.

⁵³ Itzun yi nsken chixcy'e' yi e' xonl Israel scye'l yi e' filistey, nintzun e' pakxij le chicampament chicontra'tz nin ben chimajol cyakil yi nojcyentz xchiwutz.

⁵⁴ Ma tetz Luwiy, nintzun aj tcy'al yi wi' Goliat jalen Jerusalén. Ma yi e'chk ma'cl Goliat cho'n cyaje'n cyen ta'n le tetz mantial yi at le chicampament yi e' xonl Israel.

⁵⁵ Poro te ntaxk xcy'e' Luwiy tan biyle'n cu'n Goliat, nin yi bene'n i' tan oyintzi' tel'j nin tzun jak Saúl tetz Abner yi cyajcawil yi e' tetz sanlar:

—¿Na' scyetz i' taj yi jun xicye'lj?

⁵⁶ —Wajcaw, cuyu' impaj, poro qui na wil na' lo' scyetz taj i', chij Abner.

—Joyaj puntl tan tele'n atxum tetz yi na' scyetz taj, stzun rey Saúl bantz.

⁵⁷ Itzun bantz yi xcyewe'n Luwiy te Goliat, nin te yi cy'a'n yi wi' Goliat ta'n, nintzun ben tcy'al Abner i' swutz yi rey Saúl. ⁵⁸ Yi cyopone'n swutz Saúl nintzun jaktz tetz Luwiy:

—Ax jun c'olox xicy éna' scyetz i' ataj?

—Cuyu' impaj ta', yi wetz intaj na bi'aj Isaf yi aj Belén, nin c'ulutxum i' jak' ca'wlu', chij Luwiy bantz.

Yi bixewe'n ta'n Jonatán tu Luwiy yi scyamiwe' quib sbne' opon tunintz

18 ¹ I tzun bantz yi stzaje'n wi' chiyol Luwiy tu Saúl, chin tamiw nin tzun Jonatán ban Luwiy, nin wi'nin pek' i' tel'j, chi na pek' i' stibil tib. ² Ma Saúl nin tzun cawuntz tan cyaje'n cyen Luwiy tuch', nin tan qui't taje'nt xe ca'l scye'l e' taj. ³ Nin tzun bixe'-tz cya'n Jonatán tu Luwiy yi scyamiwe' quib tetz cyakil tiemp, na wi'nin na pek' Jonatán te Luwiy, chi na pek' i' stibil tib. ⁴ Ej ncha'tz el tcy'al Jonatán yi tetz xchaquet yi cy'a'n ta'n, tu yi xbu'k yi at cu'n tzkul, nin tzun tak'-tz tetz Luwiy, tu yi spar i', tu yi c'oxbil flech, tu yi c'albil ma'cl yi at xe cu'l.

⁵ Nin tzun lajluchaxtz yi chin list nin Luwiy na te tircu'n yi e'chk takle'n yi na tal Saúl tetz tan bnol, jalcunin na bnix ta'n, nin chumbalaj nin na tulej. Cha'stzun te toque'n i' ta'n tetz cyajcawil cobox sanlar, ej nin chumbalaj nin bantz xchiwutz cyakil yi e' mas sanlar scyuch' cyajcawil.

Yi xchi'che'n c'u'l Saúl te yi balajil Luwiy yi jal xchiwutz wunak

⁶Ej i tzun bantz, te yi chipakxe'n yi e' sanlar tul oyintzi' nin te yi quime'n yi jun filisteya'tz^m tan Luwiy, nin tzun e' eltzaj nil e' xna'n tan c'ulche'n yi rey Saúl. Wi'nin tzun chibitzine'ntz nin cy'a'n len e'chk chima'cl cya'n tetz bitz, chi tane'n pandero tu e'chk platillo. ⁷Nin je na cyale'j: “Jun mil contr ja chiquim tan kareyil Saúl, ma Luwiy lajuj mil nchiquim ta'n.”ⁿ

⁸Nin tzun je' swutz Saúl yi txolbila'se'j, nin nintzun je' lajuj wi' nin taltz: “Yi e' wunak wi'nin na cyak' k'ej Luwiy nin na cyal yi ja chiquim lajuj mil contr ta'n, ma wetz june'n tu' mil. Jalt cunt'u' yil tz'oc cyen i' cya'n tetz rey,” stzun Saúl bantz. ⁹Jetza'tz qui't pek' mas Saúl te Luwiy.

¹⁰Ma le junt eklok te yi ate' nin le palacio, nin tzun oc junt tir yi jun espíritu yi na tak', bis te talma' Saúl, nin tzun oc yabtz twi'. Ma tetz Luwiy, na cho'n na tzan tan tocse'n yi arpa, chi na ban cyakil k'ej, ma tetz Saúl cy'a'n yi lans ta'n le k'ab.

¹¹Jalt cuntunin yi bene'n c'oxol Saúl yi lans tel'j Luwiy. Na yi tajbil Saúl i'tz tan cyaje'n cyen klo' lac'lchok Luwiy wutz xan, poro yi Luwiy cob cu'n tir xcy'e' tan colo'n ib tk'ab yi lansa'tz yi saj c'oxol Saúl.

¹²Nin tzun xob Saúltz tetz Luwiy, na ilenin xomij Kataj tan xch'eye'n, ma tetz Saúl qui't oc Kataj tan xch'eye'n. ¹³Cha'stzun te bixewe'n tan Saúl tan telse'n Luwiy xla'j i', nin octz ta'n tetz jun wi'tz cyajcawil jun mil sanlar, nin cyakil tir yi na chiben chakij te jun oyintzi', bajxij Luwiy xchiwutz. ¹⁴Poro tan paj yi ilenin xomij Kataj te Luwiy, ja tzun tx'acontz te chicontr, nin ba'n na ban tircu'n yi na ban i'. ¹⁵Cha'stzun te wi'nin xobe'n Saúl tetz Luwiy. ¹⁶Poro tircu'n yi e' aj Israel scyuch' yi e' aj Judá, e' pek' tel'j i', na i' bajxij xchiwutz yi e' sanlar yi na che'l le chitanum, nin bajxij xchiwutz yi na chipakx tzaj junt tir.

¹⁷Ej i tzun bantz, nin tzun tal Saúl tetz Luwiy:

—Swak'e' yi Merab yi bajx inme'l tzatz, tan toque'n tetz awuxkel, poro tajwe'n tan awoque'n tetz jun insanlar yi chin cham nin, nin tajwe'n tan abene'n tan oyintzi' tetz jun sanlar Kataj Ryos.

Na nin txum Saúl yi qui tajwe'n tan cwe'n biyol i' Luwiy, ma na cho'n squimok xchik'ab yi e' filistey. ¹⁸Ej i tzun tal Luwiy tetz:

—Yi in wetz qui'c mu'x ink'ej. Ncha'tz yi e' inxonl, qui'c cyetz chik'ej xchiwutz yi e' mas katanum. Cha'stzun te qui'c ink'ej tan woque'n tetz ji'u' ta'.

¹⁹Ma yi topone'n yi tiemp tan tk'ol klo' Merab tetz Luwiy, qui't oc tetz txkel Luwiy ma na txkel Adriel, yi aj Mehola, ban. ²⁰Ma yi Mical, yi junt me'l Saúl, wi'nin na pek'-tz te Luwiy. Wi'nin tzun stzatzine'n Saúl yi t'ital yi txolbila'tz.

²¹Ej nin tzun icy'tz te'u'l: “Ba'n bin wak' Mical tetz txkel Luwiy, nin ba'n xcon Mical wa'n tan cwe'n tul tramp, tan quime'n i' xchik'ab yi e' filistey.”

—Ma jalu' Luwiy c'oxopon tetz inji', stzun Saúl ban junt tir.

²²Cawune'n nintzun scyetz yi e' xchakum tan cyoque'n tan tocse'n c'u'l Luwiy, tan cyumewe'n tu Mical. Nin je yol i' yi talol scyetz yi e' xchakum tan talche'n quen tetz Luwiy:

—Wi'nin na pek' yi kareyil tzawel'j. Ncha'tz yi e' wi'tz ajcaw yi ate' xla'j, na chipek' tzawel'j, cha'stzun te ba'n cxu'me' tu Mical yi me'l kareyil.

^m 18:6 I'tz Goliat. ⁿ 18:7 1S 21:11; 29:5.

²³Nin tzun chitxol yi txolbila'tz tetz Luwiy, poro je yol Luwiy yi tal:

—Yi nink tz'oc jun tetz ji' yi rey sjalok wi'nin k'ej. Poro yi in wetz, in tu' jun prow sloj wunak, nin qui'c mu'x ink'ej tan woque'n tetz ji' yi rey, chij Luwiy.

²⁴Cyalol tzun yi e' xchakum Saúl tetz yi yol yi tal Luwiy scyetz. ²⁵Ja tzun cawun Saúl scyetz tan talche'n yi txolbile'j tetz Luwiy:

—Yi rey qui na taj mu'x jamel yi xun, ntin na taj i' jun cient piñ tz'u'm tetz chichi'ol yi e' filistey yi xchiquimok awa'n, tan ticy'sal yi rey c'u'l scye'j yi e' tetz contr.

Yi tajbil Saúl i'tz yi nink quim Luwiy cyak'un yi e' filisteya'tz.

²⁶Chibene'n tzun yi e' xchakum Saúl tan txole'n yi txolbila'tz tetz Luwiy. Yi t'ital i', wi'nin tzun statzine'ntz yi ntina'tz na taj tan toque'n tetz ji' yi rey. ²⁷Te ntaxk jepon yi k'ejlal tan cyumewe'n, chibene'n tzun Luwiy scyuch' yi e' sanlar, nin ja chixcy'e' tan chibiyle'n cu'n cob cient filistey. Nin ja el chikuxul yi tz'uml yi chichi'ol yi e' yaja'tz yi e' quim cya'n. Nin ja opon tan tak'le'n swutz yi rey, bantz toque'n Luwiy tetz ji' i'. Tk'ol tzun Saúl yi me'l tetz txkel Luwiy.

²⁸Yi tele'n xtxum Saúl tetz yi xomij Kataj te Luwiy, nin yi wi'nin na pek' Mical telj, ²⁹mas tcunin tzun xobe'ntz tetz Luwiy, nin octz tetz contr i' tetz cyakil tiemp. ³⁰Te yi jun tiempa'tz wi'nin cyule'n yi e' sanlar filistey tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel. Mas te'n cu'n xcy'e' i' xchiwutz yi e' mas capitán cwent Israel tan chilaje'n len yi e' filistey. Cha'stzun te nin jal wi'nin k'ej i' xchiwutz cyakil wunak.

Yi joyol Saúl junt puntil tan biyle'n cu'n Luwiy

19 ¹I tzun bantz nin tzun tal Saúl scyetz Jonatán scyuch' yi e' mas wi'tz cyajcawil yi e' sanlar, tan biyle'n cu'n Luwiy. Poro tan paj yi wi'nin na pek' Jonatán te Luwiy ²nin tzun bentz tan talche'n tetz:

—Na tzan intaj tan joyle'n puntil tan abiyle'n cu'n. Joyaj bin puntil tan awewal awib te jun ak'bale'j. Joyaj jun ama'l kale quil c'xjale't, nin ba'n c'cyaj tul jalen yil tz'ul skil eken. ³Yi in wetz chinxomok nin telj intaj naka'jil yi ama'l kale ati'e't. Nin tzinjoye' puntil tan cu'se'n tzaj xtxumu'n, nin kol cutzaj xtxumu'n ilenin swale' tzatz.

⁴Ej nin tzun jilon Jonatán tu taj nin txol i' yi balajil Luwiy tetz, nin je yol i'e'j:

—Wajcaw, ba'nt cu'n quil juchu' tilu' tan tu' biyle'n cu'n yi prow Luwiy, yi xchakumu', na qui'c jun e'chk takle'n yi ploj mban i' tel'ju', cyakil yi na ban i', i'tz chumbalaj nin, nin i'tz tan jalse'n k'ēju'. ⁵Na ja tak' tib tk'ab quimichil yi toque'n tan biyle'n cu'n Goliat yi filistey, nin ja xcy'e' Ryos tan kaclaxe'n yi o' xonl Israel tan yi mbi ban Luwiy. Sak swutzu' yi txolbila'tz nin ja tzatzinu' telj. Ba'nt cu'n quil juchu' tilu' tan biyle'n cu'n, na qui'c tetz til. Qui'c xe' kol tz'ocu' tan biyle'n cu'n.

⁶Nin tzun cutzaj xtxumu'n Saúl tan yi txolbil yi tal yi cy'ajl tetz:

—Jun cu'n yol sak swutz Kataj Ryos, qui't no'c tan joyle'n puntil tan biyle'n cu'n Luwiy, chij Saúl bantz.

⁷Bene'n tzun Jonatán tan txole'n tetz Luwiy yi mbi cu'n e' jilon telj tu taj. Nin ben tcy'al i' Luwiytz tu yi rey Saúl yi taj, nin cyaj i' junt tirtz.

⁸Yi tele'n tiemp nin bajij junt chin oyintzi' scyuch' yi e' filistey. Nin e' xcy'e' Luwiy tan chixite'n cu'n, na nin e' el ojku'j xchiwutz.

⁹Ma tetz Saúl nin oc lac'puj junt tir yi jun espíritu cachi' te talma' te yi na tzun Luwiy tan tocse'n yi arpa swutz. ¹⁰Cy'a'n jun lans ta'n. Bene'n tzun c'oxoltz te Luwiy, poro qui nin tz'amon tel'j na lajke'l tele'n xajsal tib swutz. Cho'n tzun toque'n cyen yi lans tul xan. Nin tzun el ojk Luwiytz, nin el tawal tibtz te ak'bala'tz. ¹¹Toque'n tzun Saúl tan chichakle'n cobox xchakum tan q'uicy'le'n yi ca'l Luwiy, nin tan biyle'n cu'n jalchan cu'n le junt eklok.^o Tlol Mical tetz Luwiy:

—Ba'nt cu'n ewlen awib jalcu'ne'j, na ko qui' c'xquimok tan intaj eklen, chij.

¹²Toque'n tzun Mical tan xch'eye'n, tan tele'n xe ca'l. Cho'n tzun tele'n Luwiytz tul wentanu' nin el tawal tibtz. ¹³Nin tzun cu' tawal Mical jun teblal wunak jak' xno'kl, nin oc jun witz' ta'n yi banij tan xi'il chiw, tetz wi' tane'n, nin je' jun xbu'ktz ta'n tibaj tircu'n. ¹⁴Yi cyocompone'n yi e' xchakum Saúl tan stz'amle'n klo' Luwiy, nin tzun tal Mical scyetz:

—Yabi'x Luwiy nin at i' jak' xno'kl.

¹⁵Poro nin e' ben xchakol Saúl e' xchakum junt tir tan tilwe'n yi ko bintzij nin i'tz Luwiy. Nin tzun cawuntz scyetz tan tzaje'n cyekal Luwiy cyakil tu ttx'ach:

—Ma yil tz'ul ita'n tzinwutz, copon tzun imbiyoltz, stzun Saúl.

¹⁶Nin tzun e' ben junt tir xe ca'l Luwiy, nin ja chinoj cyen tel'j yi i'tz jun tu' teblal wunak yi ewa'n jak' xno'kl, nin yi at jun witz' yi banij tan xi'il chiw tetz wi' tane'n. ¹⁷Toque'n tzun Saúl tan xch'ote'n stzi' Mical:

—¿Nxac ncxo'c tan insuble'n? na ja awak' ama'l tan tele'n ojk incontr.

—Ta' i'tz tan paj yi ja tal i' swetz yi chincopon biyol ko quil no'c tan xch'eye'n tan tele'n ojkuj, stzun Mical.

¹⁸Ya'stzun bantz yi claxe'n Luwiy tk'ab Saúl. Cyenin tzun topone'n Luwiy te Samuel jalen Ramá, nin tzun oc txolil tircu'n yi mbi cu'n ban Saúl tel'j. Chibene'n tzun Luwiy tu Samuel tan najewe'n le tnum Naiot. ¹⁹Yi t'ital Saúl yi cho'n at Luwiy Naiot cwent Ramá, ²⁰nin tzun e' ben xchakol cobox sanlar tan stz'amle'n. Yi cyopone'n nin quil yi at Samuel tu cobox elsanl stzi' Ryos yi na chibixin nin yi na chibitzin. Cwe'n mule'n tzun yi espíritu Kataj squibaj yi e' xchakum Saúla'tz nin ite'n nin tzun e' ban cyetz, e' bixin, nin e' bitzin chi e' ban yi e' elsanl stzi' Ryos.

²¹Yi t'ital Saúl yi ya'tz bajij, nin e' ben xchakol cobox xchakum tan stz'amle'n Luwiy. Poro ncha'tz e', e' oc tan bixl, nin tan bitz. Nin ite'n nin txolbila'tz mbajij scye'j yi toxi'n k'u'j xchakum Saúl. ²²Bixewe'n tzun tan Saúl tan bene'n Ramá tan stz'amle'n Luwiy. Poro yi topone'n i' te yi chumam julil a' yi at le tnum Secú, ja tzun oc tan jakle'n tkanil Samuel tu Luwiy, nin ja cyal wunak yi cho'n ate' Naiot. ²³Te yi na xon tan topone'n Naiot, nintzun cu'ul yi espíritu cwent Kataj tel'j i', nin ja oc lac'p te talma'. Ej nin ncha'tz tzun i'-tz, nin oc tan bixl nin tan bitz te yi na xon tbe' tan topone'n le aldey Naiot. ²⁴Yi topone'n Naiot, nin el tcy'al be'ch tetz, nin oc tan bixl. Nin wi'nin xch'ine'n swutz cu'n Samuel. Tx'anl cuntul' tane'n i', nin tz'amij yi tajtza'kl tan yi espíritu Kataj te jun k'eja'tz, nin te jun ak'bala'tz.^p Cha'stzun te ja cyal wunak: “¿Ncha'tz ptzun Saúl, elsanl stzi' Ryos pe i'?”^q che'ch.

Yi toque'n Jonatán tan colche'n Luwiy

20 ¹I tzun bantz nin tzun el ojkuj Luwiy Naiot cwent Ramá, nin bentz tan yol tu Jonatán:

^o19:11 Sal 59. ^p19:24 Yi tajbil Saúl i'tz tan biyle'n cu'n Luwiy, poro ja xcon yi jun txolbila'tz tan Ryos tan makle'n wutz i'. ^q19:24 1S 10:11-12.

—¿Mbi'tz wil swutz ataj? ¿Mbi'tz ncu' injuchul swutz i'? ¿Mbi'tz ncu' mbnol tan jale'n wil swutz ataj, bantz toque'n i' tan injoyle'n tan imbiyle'n cu'n? chij Luwiy.

²—iQui' lo', nk'e'tz tajbil Ryos tan toque'n intaj tan abiyle'n cu'n! iQuil cǎquim ta'n! Qui'c jun e'chk takle'n yi na tew intaj tzinwutz, na tircu'n na tal i' swetz yi ntaxk bnix, nin qui'c na ban jun e'chk takle'n ǎchuc cuntu', mpe ik at eka'n ta'n nka qui'. iQuil cǎwoksaj yaj! stzun Jonatán.

³Poro nin oc Luwiy ch'inch'uj:

—Sak swutz Ryos yi tajbil ataj i'tz tan imbiyle'n cu'n. Nin na el txum i' tetz yi aǎtz na cǎpek' swe'j, nin quil tal tzatz yi mbi na txum tan banle'n swe'j tan qui abisune'n. Sak swutz Ryos nin tzawutz yi jun cu'n txant tan tule'n yi quimichil tzinwutz, stzun Luwiy tetz Jonatán.

⁴—Ko ya'tz bintzij, chij Jonatán, —¿mbi'tz na awaj yil tzimban tan awuch'eye'n?

⁵—Je puntile'j, chij Luwiy, —eklen ya'stzun yil xe'tij yi nim k'ej yi na bajij yi na je'ul yi ne'ǎ xaw,' nin ilenin tajwe'n tan inwane'n tu ataj tul yi k'ej'a'tz. Poro ba'nt cu'n quil chimben, ma na tz'elpon wewal wib xo'l wutz jalen ca'pen cwe'n k'ej. ⁶Ej nin kol jak ataj yi na' atine't, ba'n tzawal tetz yi ja injak ama'l tzatz tan imbene'n lajke'l jalen Belén, yi weri intanum, tan ticy'se'n yi k'ej yi na bajij ǎchixo'l yi e' inxonl cyakil yob. ⁷Ej nin kol tal i' yi ba'n, na tzun elepont yi qui tajwe'n chimbisun, poro kol je' lajpuj wi', i'tz jun techl yi jun cu'n ja bixe' ta'n tan imbiyle'n cu'n. ⁸I bin jalu', in achakum, nin ja bixe' jun katrat swutz Kataj tan kuch'eyal kib skibil kib. Banaj bin jun pawor swetz. Ko in ajpaj ba'n cǎo'c tan imbiyle'n cu'n. Qui'c na tak' yi nink cǎo'c tan injatxle'n nin tk'ab ataj. Ba'n yi ko aǎte'n cǎo'c tan imbiyle'n cu'n, stzun Luwiy tetz Jonatán.

⁹—iQuil tzatxum jun ajtza'kla'tz! Na ko ya'tz tajbil intaj tan abiyle'n cu'n, ilen nin swale' tzatz, stzun Jonatán.

¹⁰—¿Poro ǎe'n tz'ul rason tinwi' ko jun cu'n na chi'ch c'u'l ataj swe'j? stzun Luwiy.

¹¹—Quin swe'j, chij Jonatán, —ba'n kaben tan xo'n wutz wutz tan yol.

Nin tzun e' bentz. ¹²Yi cyopone'n wutz wutz nin tzun tal Jonatán tetz Luwiy:

—Sak swutz Ryos, yi chwa'n nin ekl, nka ca'p nocpon tan jakle'n tkanil yi mbi'tz txummu'n intaj. Yi ko qui na tzan tan txumle'n tan abiyle'n cu'n tz'opon stziblal wa'n tawi'. ¹³Poro ko txumijt ta'n tan abiyle'n cu'n, nink tz'oc Kataj Ryos tan incawse'n cunin ko quil tz'opon rason wa'n tawi', nin ko quil no'c tan awuch'eye'n tan awele'n liwr. iTak' tzaj bin Kataj banl tzawibaj, chi banak i' tenǎchan te'j intaj! ¹⁴Ma jalu', ko quil chin quim chan, nink jal banl awalma' swe'j, chi yi banl talma' Kataj yi mban tzawe'j sajle'n tunintz. ¹⁵⁻¹⁶Ma kol chinquim chan, ilen nink jal banl awalma' scye'j innajal.⁵ iNink tz'oc Kataj tan chicawse'n yi e' acontr, nink tz'oc tan chisotzaje'n cu'n! chij Jonatán.

Tan yi txolbila'tz ja bnix jun trat tan Jonatán tu Luwiy. ¹⁷Nin tan yi pek'e'n yi at tan Jonatán te Luwiy, nin tzun bixe' junt tir chiyoltz cya'n, yi ilen nin ǎchich'eye' quib squibil quib, na wi'nin na pek' Jonatán te Luwiy chi na pek' i' stibil tib. ¹⁸Nin je yol Jonatán yi tale'j:

—Eklen ya'stzun yil xe'tij yi k'ej tetz yi ac'aj xaw, nin quibiǎ sbne' le ac'olchbil ǎchixo'l yi e' txxocum rey. Poro quil chinachon te'j yi quibix atiǎ ǎchixo'l. ¹⁹Ma

⁷ 20:5 Nm 28:11. ⁵ 20:15-16 2S 9:1.

le toxi'n k'ej slajluchaxk xchiwutz yi quibiñ xchixo'l. Cha'stzun te ba'n cǎben junt tir tan ew ib wutzcoc yi jun chin tenaj c'uba'tz kale acolol awib te wi'tzbil tir yi chi'ch c'u'l intaj tzawe'j. ²⁰Nin mben inc'oxol ox flech tetz techl nakajil yi jun tenaj c'uba'tz, ik yi cho'nk na chintzan tan teche'n nin te jun takle'n. ²¹Nin swale' tetz yi chakum yi xomij swe'j: "Cun joy yi e'chk flech." Nin yil ben tan joyle'n chin xchi'nk nin tzun tetz: "Yi e'chk flech cho'n ate' naka'j tzinwutz, cy'ajwe' tzaj." Na tzun elepontz yi ba'n cǎe'l tzaj kale na awe'we't awib na qui'c jun il sbajok tzawe'j. Sak swutz Ryos nelpon cu'n te inyol. ²²Poro kol wal nin tetz inchakum: "Yi e'chk flech cho'n ate' joylaj mu'x kale atixe't," ba'n tzun cǎe'l ojktz, na ya'stzun tajbil Kataj Ryos tan awele'n ojk. ²³Ma yi kayol yi ja wi't bixe' ka'n, quil xit sbne' opon tunintz, na yi testiw kayol it'z Kataj Ryos, stzun Jonatán bantz. ²⁴Ej inin tzun tulej Luwiytz, nin tzun el tewal tibtz. Ma yi xe'te'n yi k'eja'tz yi na je'ul yi ac'aj xaw, nin tzun wan yi rey xchixo'l yi e' wi'tz ajcaw. ²⁵Cho'n c'olewe'n kale na c'olewe't nintz nakajil yi tapij. Ma tetz Jonatán cho'n c'olewe'n swutz cu'n. Ma Abner cho'n c'olewe'n xla'j Saúl. Ma yi c'olchbil Luwiy, cya'l c'ole'-tz tul. ²⁶Nin tul yi bajx k'ej qui'c jun yol tal Saúl yi qui'c Luwiy le tetz c'olchbil, na nin txum yi quicunin batz it'z tan paj yi qui nin xansaj tib tan jun til. ²⁷Ma le ca'pi'n k'ej te yi jun chin k'eja'tz, ite'n nin bana's, qui xchaj tib Luwiy. Jakol tzun Saúl tetz Jonatán:

—¿Mbi tzuntz yi quinin ul yi cy'ajl Isaí tan wa'a'n ewt skaxo'l, nin ncha'tz jalu' cya'l nǎchaj tib? stzun i' tetz Jonatán.

²⁸—Ja tal Luwiy swetz yi chin tajwe'n cunin tan bene'n i' jalen Belén. ²⁹Nin cu' wutz swetz tan wak'ol ama'l tetz tan bene'n, na yi e' taj chocpon tan pate'n chitx'ixwatz, nin ja tal yi stzicy tetz yi tajwe'n tan ta'te'n i' scye'j. Ncha'tz ja tal Luwiy swetz yi kol tzimban yi jun pawora'tz tetz, mben tzaj tzuntz tan chixajse'n cyakil yi e' xonl i'. Cha'stzun te ilu' inreyil, qui'c i' at tan wa'a'n skaxo'l.

³⁰Saje'n tzun colpuj wi' Saúl te Jonatán:

—¡Qui'c awajtza'kl, aǎ tu' tal jun wi'tz bnol tetz! Na na el intxum tetz yi aǎ mero tamiw noxw yaja'tz. Chin tx'ixwil nin tu' iwutz tu atxu' tan paj yi awajtza'kl.

³¹Qui pe' na el atxum tetz, te yi itz'e't Luwiy, qui'c rmeril tan awoque'n cyen tetz rey. i' bin jalu' ba'n cǎben tan ticy'le'n tzaj, na tajwe'n tan quime'n wa'n!

³²—¿Poro mbi tzuntz yi tajwe'n tan quime'n, na qui'c tetz til? hij Jonatán.

³³Yi tlol Jonatán yi jun yola'tz, bene'n tzun c'oxol Saúl yi lans te'j tan biyle'n cu'n klo', poro lajke'l nin tele'n xajsal tib. Qui nin tz'amon te'j. Tele'n tzun txum Jonatán tetz yi nskén bixe' cunin tan yi taj tan biyle'n cu'n Luwiy. ³⁴Je'n tzun txiclok Jonatán nin eltz, wi'nin xchi'che'n c'u'l i', nin quinin wan te jun k'eja'tz tu yi ca'p k'ej te yi jun chin tzatzi'na'tz. Wi'nin bisune'n i' na nin el k'ajab te Luwiy. ³⁵Ma le junt eklok nin tzun bentz wutz wutz tan yol tu Luwiy chi yi bixe' cya'n, nin ben tcy'al jun xicy tetz xch'eyum. ³⁶Ej nin tzun taltz tetz yi xch'eyuma'tz:

—Cun joy e'chk flech yil no'c tan c'oxle'n nin.

Jalcunin tzun bene'n yi xicy tan joyle'n. Poro nin ben c'oxol jun flech mas joylaj swutz yi xicy. ³⁷Yi topone'n yi xicy kale atit yi flech xch'ine'n nin tzun Jonatán tetz:

—Yi flech cho'n mpon joylaj mu'xt. ³⁸Or awukan tan joyle'n, quil cǎcye' cuntu's.

Bene'n tzun yi xicy tan ticy'le'n tzaj yi flech nin pakxij te Jonatán yi patrón.

³⁹Quinin pujx ta'n yi mbi na elepont cyakil yi txolbile'j, na ntin Jonatán tu

Luwiy mme'l chitxum tetz. ⁴⁰ Bene'n tzun tk'ol Jonatán yi ma'cl tetz yi xicy, nin taltz tetz tan pakxe'n le tnum.

⁴¹ Te yi nskén aj yi xicy nin tzun eltzaj Luwiy wutz coc yi jun tenaj c'uba'tz. Nin cu' mejloktz, nin cu' ox tir yi wi'-tz wuxtx'otx' swutz Jonatán. Nin tzun chitzek'saj quibtz. Wi'nin cyok'e'ntz chicabil jalen yi ticy'e'n paj Luwiy tan o'kl.

⁴² Tlol tzun Jonatán tetz Luwiy:

—Cheb cu'n cǎben, na ja wi't bnix katrat swutz Ryos. Tz'ocpon i' tan kuch'eye'n bantz tele'n cu'n kak'ab te kayol yi suki'nt kak'un skibil kib, chij Jonatán bantz.

Bene'n tzun Luwiy joylaj, ma Jonatán nin pakxij le tnum.

Yi tele'n ojk Luwiy

21 ¹ I tzun bantz nin tzun ben Luwiy jalen le tnum Nob tan tilwe'n yi pale' Ahimelec. ² Yi tpone'n, nintzun eltzaj yi pale' tan c'ulche'n, poro ja el yab tel'j tan paj yi ǎchuc Luwiy topone'n. Jakol tzun tetz Luwiy:

—ǎMbi tzuntz yi ǎchucu' mmu'lu' tzone'j?

² —Atin tzone'j tan jun mantar yi rey, chij Luwiy, —nin ja tal i' swetz yi qui'c rmeril yi nink tbit jun yi mbi'tz xe' yi inmantar. Ej nin yi e' yaj yi xomche' swe'j, ja wal scyetz tan inǎchiwe'n tul junt ama'l. ³ Ma jalu' qui'c pe' kawa' tuch'u', na klo' waj o' pam yi lmak, tu alchok jilwutz cumir, chij Luwiy tetz yi pale'.

⁴ —Qui'c mu'ǎ pam swuch', ntin yi pam yi xansa'nt, nin yi ja wi't oc swutz Ryos, ba'n ben tanu' ko ate' yi e' ǎchakumu' wi xan," stzun yi pale' bantz.

⁵ —Jun cu'n ato' wi xan, stzun Luwiy, —na yi e' wetz inchakum ilen nin na cho'c wi xan yi na ke'l tan oyintzi'. Nin yi jun kamantar jalu' i'tz apart, poro ilen nin na cho'c wi xan yi na ke'l tan jun kamantar joylaj. Cha'stzun te jun cu'n ato' len wi xan jalu', stzun Luwiy.

⁶ Bene'n tzun yi pale' tan tak'le'n tzaj yi pam yi wi'nin xanil tetz Luwiy yi inak tele'n wi altar," na qui'c mas pam at-tz.

⁷ Poro te yi jun k'eja'tz at jun ǎchakum Saúl yi at-tz tul yi jun ama'la'tz. I' jun aj Edom yi na bi'aj Doeg, nin i' wi'tz ajcaw squibaj yi e' pstor cwent Saúl, nin tzun til i' cyakil yi mbajij yi topone'n Luwiy te Ahimelec.

⁸ I tzun tal Luwiy tetz Ahimelec:

—ǎQui'c pe' jun inlans tuch'u' nka jun inspar yil tzinc'am teru'? Qui'c wetz cy'a'n wa'n, na tan paj ojke'l tan bnixe'n chan yi inmantar, qui't nin tzun ntx'amxtzaj yi inspar wa'n tu e'chk inma'cl, stzun Luwiy.

⁹ —At lo', colij yi sparbe'n Goliat wa'n, yi jun filisteya'tz yi quim awa'n le ama'l cwent Ela." Cho'n at wutzcoc yi efod, nin t'oli'n tul jun xbu'k. Ba'n tzacy'aj nin ko na awaj, na qui'c junt ma'cl swuch', stzun Ahimelec tetz Luwiy.

—Na klo' waj lwucy'aj nin, chij Luwiy bantz.

¹⁰ I tzun bantz nin tzun el tawal tib Luwiy joylaj, na ilen nin na xob tetz Saúl. Cho'n tzun topone'ntz tu Aquis yi rey cwent yi tnum Gat. ¹¹ Ma yi e' wi'tz cyajcawil yi e' sanlar yi reya'tz nin tzun cyaltz:

¹ 21:1-6 Mt 12:3-4; Mc 2:25-26; Lc 6:3. ² 21:4 "Wi xan" Ko at jun yaj wi xan, na elepont yi qui na witbej tib tu yi txkel tetz cobox k'ej. Ex 19:15; Lv 15:18. ³ 21:6 Lv 24:5-9. ⁴ 21:9 1S 17:51.

—iOr tilu' ta', na yi june'j i'tz Luwiy, yi xchakum Saúl, yi rey cwent cyakil yi ama'le'j! I bin i'a'tz yi jun yi na bajij bitz te'j yi na tal: “Jun mil kacontr nchiquim tan Saúl, ma tetz Luwiy lajuj mil nchiquim ta'n,”^{*} che'ch tzun ban cu'ntz.

¹²Yi tbital Luwiy yi e'chk yola'tz nin tzun xobtz tetz yi rey Aquis.^y ¹³Cha'stzun te nin cu' bñol tib tetz jun yab tane'n,^z nin octz tan c'atle'n wutzak puert nin na c'aju'n ta'al stzi'. ¹⁴Ej tlol tzun Aquis scyetz yi e' wi'tz ajcaw yi ate' jak' ca'wl:

—Qui pe' na quilu' yi i' jun yab, xñxat tzun mmu'l quicy'alu'-tz tzinwutz?

¹⁵¿Ko na tzun taj coboxt yab xe inca'l le chiwutz cyeru'? Nxat tzun yi mmu'l ticy'le'n junte'j tzinwutz. Ja icy' impaj xchixo'l yi e' yi ate' nin, stzun yi rey Aquis bantz.

22 ¹Ej nin tzun el ojk Luwiytz le ama'la'tz, cho'n tzun topone'n tewal tibtz le picy yi na bi'aj Adulam.^a

I tzun yi quibital yi e' taj txxu' scyuch' yi e' stzicy scyuch' cyakil yi e' tajwutz yi cho'n at i'-tz le jun picya'tz, cyakil cunin tzun e', e' opontz te'j. ²Ncha'tz e' opon yi e' wunak yi buchij che', chi quitane'n yi e' me'ba', scyuch' yi e' yi at chitx'ok'be'n, nin yi e' yi juntlen tajtza'kl yi rey xchiwutz. Nin tzun oc Luwiytz cya'n tetz wi'tz cyajcawil. At lo' cyaj cient chixone'n bantz.

³Nin tzun el Luwiytz le jun ama'la'tz, cho'n tzun topone'ntz Mizpa cwent Moab. I tzun taltz tetz yi rey cwent Moab:

—Max c'u'lu', bne'u' jun pawor swetz, na klo' waj yil chicyaj cyen yi e' intaj le tanumu', jalen cu'n yil tz'el intxum tetz yi mbi'tz tajbil Kataj Ryos swe'j, stzun i' bantz.

⁴Nin tzun e' opon yi e' taj txxu' ta'n tu yi rey cwent Moab, nin tzun e' a'tijtz tuch' te yi tiemp yi a'tij Luwiy lakak ama'l xo'lak kotx' yi at q'uixbel tan je'n pone'n te'j.

⁵Ej i tzun bantz nin tzun jilon Gad, yi elsanl stzi' Ryos, tetz Luwiy, nin tzun tak' i' jun tajtza'kltz:

—Ba'nt cu'n yi quil cxcyaj tzone'j lakak ama'le'j, ma na quilo'k jalen Judá, stzun i' bantz.

Bene'n nin tzun ban Luwiy. Cho'n tzun topone'ntz tan ta'te'nt xo'l tze' cwent Haret.

Yi chiquime'n yi e' pale' cwent Nob

⁶I tzun bantz, te yi na bajij cyakil yi txxolbila'se'j, cho'n tzun at pon Saúl le tnum Gabaa. Cho'n tzun c'olchij i'-tz tmujil jun tze' yi na bi'aj tamarisco^b yi at naka'jil yi k'ajbil Kataj Ryos. Tz'amij yi lans ta'n, nin ate' yi wi'tz cyajcawil yi e' sanlar solte'j i'. Yi tbital yi stziblal yi nskan jal yi ama'l kale atit Luwiy scyuch' yi e' yi xomche' te'j, ⁷nin tzun tal scyetz yi e' wi'tz ajcawa'tz:

—E'u' jun c'olaj aj Benjamín quibit tzaju' inyol: ¿K'uklij pe' chic'u'lu' te yi jun cy'ajl Isai? ¿Tz'ocpon nocxa'tz tan tak'le'n jalaj chicojbilu' tu e'chk ama'l yi ba'n xcon cyanu' tan tawle'n wi'nin uva? ¿Ej nin na pe' cyocsaju' yi tz'ocpon i' tan cyocse'nu' tetz wi'tz bajxom nin tetz capitán xchixo'l yi e' tetz sanlar? ⁸Cyakil e'u'

^{*}21:11 1S 18:7; 29:5. ^y21:12 Sal 56. ^z21:13 Sal 34. ^a22:1 Sal 57; Sal 142. ^b22:6 “Tamarisco” i'tz jun wi' tze' yi nim wutz tkan chi tane'n jun wi' tzaj. At wi'nin xac nin na tak' muj, nin ba'n na baj yi tal wutz yi na jal.

ja cho'cu' tan joyle'n puntil tan wele'n cu'n swutz, na cya'l jun xchixo'lu' yi jakl tal yi ja bixe' jun trat xchixo'l incy'ajl tu yi jun cy'ajl Isaí-a'tz. Cya'l jun xchixo'lu' jakl bisun mu'x swe'j. Cya'l jun yi jakl tal swetz yi ja oc yi weri incy'ajl tan contri'n swe'j, nin tan xch'eye'n jun inchakum tan incu'se'n tul tramp, chij Saúl scyetz yi e' wi'tz ajcaw.

⁹At tzun Doeg, yi aj Edom xchixo'l yi e' wi'tz ajcawa'tz yi ate' solte'j Saúl, i tzun taltz:

—Max c'u'lu' ta', yi in wetz ja wil yi jun cy'ajl Isaí-a'tz yi tpone'n Nob tan yol tu yi pale' Ahimelec yi cy'ajl Ahitob. ¹⁰Ej nin wil yi toque'n i' tan jakle'n banl Luwiy tetz Kataj Ryos, nin wil yi tk'ol i' wa' tu cumir tetz, tu yi sparbe'n Goliat yi filistey.^c

¹¹Bene'n tzun mantar yi rey tan ticy'le'n tzaj Ahimelec yi pale' cwent Nob, nin cyakil yi e' mas pale' yi cyajwutz quib tuch'. ¹²Yi cyule'n tzaj swutz Saúl nin tzun oc tan xch'ote'n stzi' Ahimelec:

—Bit tzaj yaj, yi ax cy'ajl Ahitob.

—Atin jak' ca'wlu', ilu' inreyil, chij yi pale'.

¹³—¿Nxac tzun ncxo'c tan nuc'le'n jun tramp swe'j tu yi nocx cy'ajl Isaí-a'tz? na ja awak' jun spar tetz. Ncha'tz ja awak' wa'. Ncha'tz ja ccho'c tan jakle'n banl swutz Ryos, bantz jale'n walor tan contri'n swe'j. Ma jalu' nternin na tzan i' tan inxk'uke'n, bantz inlo'one'n ta'n, stzun Saúl tetz Ahimelec.

¹⁴—Max c'u'lu' ta' poro tane'n tzinwutz wetz qui'c nin junt xchakumu' yi ba'n lk'uke' c'u'lu' te'j, ma na ntin Luwiy. Nin ncha'tz i' ji'u', nin i' yi wi'tz ajcaw squibaj yi e' sanlar yi ntina'tz chixac tan q'uicy'le'nu'. Qui'c lo' jun yi nim te'n cu'n k'ej xchixo'l yi e' ajcaw yi ate' jak' wi'u'. ¹⁵Ej nin nk'era'tz bajx tir yi nno'c tan jakle'n banl i' tetz Kataj Ryos. Max c'u'lu' poro nk'le'tz in contru'. Cha'stzun te, ilu' inreyil, quil je' jun e'chk takle'n tanu' te'j inkul nka scye innajal, na yi in wetz, yi in xchakumu', qui na wit mu'x tal yi txolbil yi ntaltzaju' swetz.

¹⁶Poro nin oc yi rey ch'inch'uj te yi tajtza'kl, i tzun taltz:

—iJun cu'n yol na wal nin tzatz Ahimelec, cchquimok tuml cyakil yi e' axonl!

¹⁷Cawune'nin tzun yi rey scyetz yi e' sanlar yi na chitzan tan q'uicy'le'n i':

—Biywok cu'n yi e' pale' Kataj, na ncha'tz e' junit e' tu Luwiy, na elnak chitxum tetz yi na tew tib tzinwutz, poro qui nin cyal mu'x stziblal swetz.

¹⁸Poro yi e' sanlar qui nin chinimsaj chic'u'l tan chibiyle'n cu'n yi e' pale'. Cha'stzun te toque'n yi rey tan cawe'n Doeg yi aj Edom tan chibiyle'n cu'n:

—Doeg, biywe' cu'n, stzun.

Toque'n tzun Doeg tan chibiyle'n cu'n yi e' pale'a'tz. Nin tul yi jun k'eja'tz ja xcy'e' i' tan chibiyle'n jun mutx' tu o' yaj (85) yi at be'ch cyetz pale' scye'j. ¹⁹Cho'n tzun bene'ntz le tnum Nob kale najlche't yi e' pale'a'tz nintzun oc tan chibiyle'n cu'n e' yaj tu xna'n, scyuch' e' nitxa' tuml yi e' tal ni'. Ncha'tz oc tan chibiyle'n cu'n e'chk awun chi tane'n wacx, buru' nin cne'r. ²⁰Poro at jun cy'ajl yi pale' Ahimelec yi na bi'aj Abiatar, yi ja xcy'e' tan colo'n ib, na nin el ojku'j. Cho'n tzun topone'ntz le ama'l kale tewane't tib Luwiy.

²¹Yi topone'n nin octz tan txole'n yi xē'n cu'n ban Saúl tan chibiyle'n cu'n yi e' pale' cwent Kataj. ²²Tzaje'n tzun tlol Luwiy:

^c 22:9-10 Sal 52.

—Jun cu'n, te yi jun k'eja'tz yi wilol Doeg, ja icy' tinc'u'l yi jun cu'n mben i' tan xochon'tetz Saúl. ²³Impaj lo' yi ja wi't chiquim cyakil yi e' axonl. Poro ba'n c'cyaj tzone'l swuch'. Qui't cxob, na yi e' yi na cyaj cho'c tan abiyle'n cu'n, ite'n nin cyajbila'tz tan imbiyle'n cu'n wetz. Poro kol c'cyaj tzone'l cya'l jun tz'ocpon tan alo'onse'n.

Yi xcyewe'n Luwiy tan chicolpene'l tzaj yi aj Keila xchik'ab yi e' filistey

23 ¹I tzun bantz nin tzun e' oc yi e' filistey tan oyintzi' te yi tnum Keila. Nin tzun el chimajol yi triw yi inaknin tele'n tzaj tul er.

Ma yi t'ital Luwiy yi txolbila'tz, ²nin tzun jaktz tetz Kataj:

—Ilu' jun c'olaj Wajcaw ¿Cuj pe' tanu' yil chimben tan oyintzi' scye yi e' filistey?

—Ba'n c'xben, chij Kataj tetz, —quilo'k tan chixite'n cu'n yi e' filistey, nin colpwe' yi e' wunak yi najlche' le tnuma'tz.

³Ej i tzun cyal yi e' sanlar tetz Luwiy:

—Poro x'e'n kaban, na na kaxob scyetz yi e' kacontra'tz jalcu'ne'l te yi ato' tzone'l Judá, pyor yil kopon xchiwutz tan oyintzi', skalucnek lo' tan xo'w xchiwutz, che'ch tzun yi e' sanlar bantz tetz Luwiy.

⁴Tan yi txolbila'tz, nin tzun jak junt tir Luwiy tajtza'kl tetz Kataj. I tzun saj tlol Kataj tetz:

—Quilo'k tan oyintzi' le tnum Keila, na nocpon tan ich'eye'n tan oyintzi' scye'l yi e' filisteya'tz, chij Kataj bantz.

⁵Ej bene'n nin tzun e' ban Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar tan oyintzi' scye'l yi e' filistey. Nin tzun e' xcyel'-tz tan chixite'n cu'n nin tan majle'n cyakil cyawun. Ya'stzun ban Luwiy tan chicolpene'l tzaj yi e' xonl Israel yi najlche' Keila.

⁶Ej ma Abiatar, yi cy'ajl yi k'ajtzun pale' Ahimelec, nsken el ojk tan tpone'n ojkuj te Luwiy le tnum Keila, cy'a'n yi efod^a ta'n.

⁷Ma yi Saúl, yi t'ital yi cho'n at Luwiy le tnum Keila, i tzun icy'tz tc'u'l cuntu': “Ja lo' wi't tak' Kataj ama'l swetz tan stz'amle'n Luwiy, na jajtz, yi mmo'c cyen le tnum. Qui't tz'el tzaj. Ja wi't lamxij yi e'chk puert swutz tan qui't tele'n liwr tink'ab.”

⁸Ej tele'n tzun stziblaltz tan Saúl tan chichakle'n cyakil yi e' sanlar, tan chimolol quib tan chibene'n Keila, tan sute'n te'l yi tnuma'tz nin tan stz'amle'n Luwiy scyuch' yi e' tetz aj oyintzinl yi xomche' te'l. ⁹Poro yi t'ital Luwiy yi ya'stzun tane'n yi xtxumu'n Saúl, nin tzun cawunintz tetz Abiatar, yi pale', tan xcone'n yi efod ta'n, tan jakol Luwiy tajtza'kl tetz Kataj Ryos. ¹⁰I tzun tal Luwiytz tetz Kataj:

—Ilu' jun c'olaj Kataj Ryos yi o' xonl Israel, yi in wetz in xchakumu' nin na el intxum tetz yi jun cu'n tz'ul yi rey Saúl tan xite'n cu'n yi tnume'l tan tu' yi cho'n atin tzone'l. ¹¹Poro Ta', tal tzaju' swetz, yi ko jun cu'n tz'ul i' tzone'l chi yi yol yi nwit, xchimbent polo' chijatxol yi e' wunake'l tetz Saúl yil tz'ul tzaj? Ilu' jun c'olaj Wajcaw, in xchakumu' nin na cu' inwutz teru' tan tlolu' swetz yi mbi'tz sbajok.

^a23:6 Swutz yi jun efoda'tz yi cy'a'n tan Abiatar at jun tx'u'y yi na bi'aj Pectoral, nin at cob c'ub tul yi ja xcon cyak'un yi e' aj Israel tan jakle'n yi tajbil Kataj Ryos te yi mbil chiban. Yi cob tal c'uba'tz na bi'aj Urim nin Tumim. Ntin ja xcon tan yi wi'tz pale' yi na oc yi nación wutz pe'm. Si'leju' Ex 28:22-30 tu e'chk nota yi at xe' yi página.

—Jun cu'n tz'ul Saúl tzone'j, chij Kataj.

¹²—¿Nchimben pe' chijatxol yi e' aj Keila scyuch' yi e' insanlar tk'ab Saúl? chij Luwiy.

—Jun cu'n ya'stzun sbajok, stzun Kataj bantz tetz.

¹³Cha'stzun te cyele'n Luwiy le ama'la'tz scyuch' yi e' tetz sanlar yi xomche' te'j. At lo' kak cient chixone'n. Poro qui nin jal jun ama'l cya'n yi nink k'uke' chic'u'l tul, ma na e' xon cuntu' nintz.

Ma yi topone'n stziblal twi' Saúl yi nsken wi't el ojku'j Luwiy le tnum Keila, qui't tzun bentz tan chitz'amle'n.

Yi ta'te'n Luwiy le ama'l yi tz'inunin tu'

¹⁴Ma Luwiy, cho'n tzun cya'te'ntz tul e'chk ama'l yi at q'uixbel tan je'n pone'n jun te'j yi at tulak e'chk ama'l yi at wi'ak wutz le ama'l tz'inunin tu' cwent Zif. Nin ilenin ja oc Saúl tan joyle'n i', poro qui nin tak' Kataj ama'l tetz tan jale'n ta'n. ¹⁵Poro ilen nin na xob Luwiy tetz Saúl, na yi tajbil Saúl yi tele'n tan joyle'n, i'tz tan biyle'n cu'n. Cha'stzun te nin naje'-tz Luwiy Hores, le ama'l yi tz'inunin tu' cwent Zif.

¹⁶Ej ma yi Jonatán yi cy'ajl Saúl nin tzun opontz tan xajse'n Luwiy le ama'l Hores. Yi tajbil i' i'tz tan quiwse'n nin tan k'ukewe'n mas c'u'l Luwiy te Ryos. ¹⁷I tzun taltz:

—Quil cxob tetz intaj, na qui na xcye' i' tan ajalse'n. Jun cu'n c'xocpon tetz kareyil yi o' xonl Israel, nin yi in wetz ba'n no'c tetz yi ca'p rey. Na ncha'tz intaj na el xtxum tetz yi ya'tz sbajok.

¹⁸Nin tzun bnix jun chitrat cya'n, nin oc Kataj Ryos cya'n tetz stiwil chiyol.^e Nin tzun pakxij Jonatán xe tetz ca'l. Ma Luwiy nin cyaj cyentz Hores.

¹⁹Ma yi e' aj Zif cho'n chibene'n jalen Gabaa tan yol tu Saúl. Ej itzun cyaltz tetz:

—Ilu' kajcawil, yi Luwiy, cho'n na tew tib le ketz ka'ama'l,^f na cho'n na benak i' lakak ama'l yi at wi'wutz, yi at q'uixbel ocompone'n te'j. Cho'n na kil wutz i' wi'ak e'chk wutz yi na bi'aj Haquila, cwent Hores yi at cwe'n tzi'n tul yi ama'l tz'inunin tu'. ²⁰Ilu' jun c'oloj kareyil, ba'n tzun tz'oponu', alchok k'ejil yi na taju' nin list kutane'n tan jatxle'n i' tk'abu'. ²¹Tzaje'n tzun tlol Saúl scyetz:

—iTak' tzaj Kataj banl squibu' na ja el chik'ajabu' swe'j! chij Saúl. ²²Chibne' binu' pawor swetz tan joyle'n yi mero luwar kale tewane't tib, nin na' scyetz yi jun yi ilon tetz, na na wit yi chin list nin Luwiy tan tewal tib. ²³Tajwe'n yil jal cyakil yi e'chk ama'l yi na xcon ta'n tan tewal tib. Ba'n tzun chu'lu' junt tirtz tan talche'n cyakil yi txolbil swetz, na na waj yi mero bintzij. Ej kalena's tzun chimbentz scye'ju', nin ko bintzij nin at i' le jun ama'la'tz, tzintxuk'e' cunin cyakil yi ama'l cwent Judá jalen yil jal wa'n.

²⁴Yi tk'ol Saúl ama'l scyetz, nin tzun e' pakxijtz Zif, le cyetz chitanum. Ma Luwiy scyuch' yi e' yaj yi xomche' te'j, cho'n tzun cya'te'ntz tul jun xk'ajlaj yi at tzak' cu'n yi ama'l yi tz'inunin tu' cwent Maón.

²⁵Toque'n tzun Saúl scyuch' yi e' tetz sanlar tan joyo'n. Yi tbital Luwiy yi jun stziblala'tz, nin tzun ben tan ew ib wi'ak e'chk wutzile'n picy xo'lak chin lmak

^e 23:18 1S 18:3. / 23:19 Sal 54.

wutz c'ub le ama'l yi tz'inunin tu' cwent Maón. Yi tbital Saúl yi ttxolbile'j, nin tzun ben le jun ama'la'tz tan stz'amle'n klo' Luwiy. ²⁶Te yi na xon Saúl scyuch' yi e' tetz xchakum xe jun ju'wtz, cho'n tzun at Luwiy te jalajt xla'j tan joyle'n puntil tan cyele'n liwr. Yi xcyewe'n Saúl scyuch' yi e' tetz xchakum tan sute'n tel'j Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar, nin te yi txant tan xcyewe'n tan chitz'amle'n cu'n, ²⁷nin tzun opon jun chakum tan talche'n tetz Saúl:

—iIlul' kareyil tajwe'n yil pakxiju' jalcu'n le katanum, na ja wi't chopon yi e' filistey tan oyintzi' ske'j!

²⁸Cyaje'n cyen tzun tilol Saúl stz'amle'n Luwiy, nin jalcunin bene'n tan oyintzi' scyuch' yi e' filistey. Cha'stzun te ja oc bi' yi jun ama'la'tz tetz “Yi wutz c'ub, kale chijatxwit quib”.

Yi cuyul Luwiy paj Saúl

²⁹Cho'n tzun bene'n Luwiy tul e'chk ama'l yi at q'uixbel tan je'n pone'n jun tel'j le ama'l cwent En-gadi.

24 ¹Ej i tzun te yi pakxe'n tzaj Saúl tan oyintzi' scyuch' yi e' filistey, nin tzun a'lchij tetz yi cho'n at Luwiy tul yi ama'l yi tz'inunin tu' naka'jil En-gadi. ²Toque'n tzun Saúl tan chitxa'leje'n ox mil sanlar xchixo'l cyakil yi e' wi'tz aj oyintzinl cwent Israel. Nin tzun bentz tan chijoyle'n Luwiy scyuch' yi e' tuch', txo'lak siwun, nin tulak e'chk wutz kotx'. ³Te yi na chixon tbe' ja chopon kale atit cobox pe'mil cne'r naka'jil jun picy kale atit Luwiy scyuch' yi e' tuch' tan ew ib. ⁴Cho'n tzun toque'n Saúl tul jun picya'tz tan xo'ni'n. ⁴Yi quilol yi e' xchakum Luwiy yi mbi na bajij, nin tzun cyaltz tetz:

—Jalu' tz'elpon cu'n tel'j yi yol yi alijt cyen tan Kataj yi copon tk'ol i' yi contru' tk'abu'. Bne' binu' yi tajbilu' tel'j, che'ch.

Chin ewun cunin tzun topone'n Luwiy wutz coc tan c'aple'n len mu'x ju' yi txxo' yi at cyen skul. ⁵Poro jalcunin ja jal jun bis tetz, tan paj ya'tz mban, ⁶nin tzun taltz scyetz yi e' sanlar i'.

—iLok cuy Kataj impaj na ja no'c tan joyle'n puntil tan lo'onse'n yi wajcawil, yi kareyil! Na i' rey tan paj yi txa'ijt tan Kataj Ryos.

⁷Nin tzun xcy'e' Luwiy tan chimakle'n yi e' yaj yi xomche' tel'j nin quinin tak' ama'l scyetz tan lo'onse'n Saúl. Ma Saúl nin el tzajt le jun picya'tz nin icy't tcy'ajt yi be'. ⁸Ma Luwiy jalcunin tele'n tzaj le picya'tz nin tzun xch'in nintz wutz coc Saúl:

—iIlul' inreyil! ilul' inreyil! stzun i'.

Yi je'n tolil tib Saúltz, nin tzun cu' mejlok Luwiytz, jalen yi cwe'n pone'n yi plaj wuxtx'otx' tan tak'le'n k'ej Saúl. ⁹I tzun taltz:

—Ilul' inreyil, ¿mbi tzuntz na tbitu' chiyol yi e' yi na cyal yi na chintzan tan joyle'n puntil tan telse'n cunu' swutz? ¹⁰Na ja wi't lajluchax swutzu' jalu' yi nk'e'tz puntil. Na ja tak' Kataj ama'l swetz tan biyle'n cunu' te yi atu' tul yi picye'j. Poro yi in wetz nk'era'tz wajbil tan biyle'n cunu', ma na ja incuy paju', na ja intxum yi ko ilul' rey, i'tz tan paj yi ya'stzun tajbil Kataj Ryos.

¹¹”Ilul' inreyil xmay tzaju' yi mbi'tz at tink'ab, i'tz jun pi'x txxo'u' yi ja el inc'aplul. Ya'stzun techl yi jaj klo' chinxcy'e' tan biyle'n cunu'. Na tzun elepontz yi

qui'c jun tir yi jakj no'c tan joyle'n puntil tan biyle'n cunu', nka tan suble'nu'. Poro yi ilu' teru' na tzanu' tan joyle'n puntil tan imbiyle'n cu'n. ¹² iLok tz'oc Kataj Ryos tan ma'le'n kajtza'kl, nin lok tak' Kataj cawsu' tan paj yi na tzanu' tan joyle'n puntil tan imbiyle'n cu'n! Ma yi in wetz quil no'c tan contri'n te'ju', na ilu' inreyil. ¹³ At jun txolbil yi ilen nin ja a'lchij saje'n tunintz: "Yi e'chk ajtza'kl yi chin junt len nin cho'n na jal te cyalma' yi e' mal nak". Cha'stzun te yi wetz qui'c te'j waja' tan biyle'n cu'nu' na ilu' inreyil, na yi in wetz nk'e'tz in jun mal nak. ¹⁴ Yi ilu' teru' at k'e'ju', na ilu' wi'tz kareyil yi o' xonl Israel. Ma yi in wetz qui'c mu'x tal eka'n wa'n, ni'cu'n in tu jun tx'i' yi quimnakt nka chi jun tz'is tu'. Qui'c na tak' yi na ojkelu' wutz incoc tan intz'amle'n. Nxac na buch tibu' tan injoyle'n, na qui'c eka'n wa'n. ¹⁵ Cha'stzun te nink tz'oc Kataj tan kama'le'n tuch'u', yi na' scyetz aj paj skaxo'l. iNink tz'oc i' tan wuch'eye'n nin tan incolche'n tk'abu'! stzun Luwiy bantz tetz Saúl.

¹⁶ Yi wi't jilone'n Luwiy, i tzun saj tlol Saúltz:

—¿I pe' a'xa'tz Luwiy? a'x jun c'oloz witz'un.

Nin tzun saj jun chin o'kl te'j talma' Saúl. ¹⁷ I tzun taltz:

—Jun cu'n yol yi a'xatz nk'e'tz a'x ajpaj. Na qui nin matxum jun ploj ajtza'kl swe'j, wech na chin juntlen nin mimban tzawe'ja'tz. ¹⁸ Tan yi ayol yi mawal, na el intxum tetz yi at banl te awalma' swe'j. Na ja tak' Kataj Ryos ama'l tzatz tan imbiyle'n cu'n, poro yi a'xatz qui nin nchincu' abiyol. ¹⁹ Na yi mero bintzij, cya'l nin jun nink tak' ama'l tan tele'n yi contr liwr, yi na jal puntil ta'n tan biyle'n cu'n. Cha'stzun te inink tak' Kataj wi'nin abanl na qui nin nchincu' abiyol!

²⁰ Ncha'tz na el cunin intxum tetz jalu' yi jun cu'n yol c'ocpon tetz rey cwent Israel, nin yil c'oc tan cawu'n sjalok wi'nin chibanl yi e' katanum, nin quil chibisun tan jun e'ch takle'n. ²¹ Ntina'tz na waj yi swutz cu'n Ryos tzawal tzaj, yi quil c'oc tan chisotzaje'n cu'n yi e' innajal scyuch' yi e' inxonl, chij Saúl.

²² —Swutz cu'n Ryos yi quil no'c tan sotzaje'n cu'n jun xonlu', stzun Luwiy bantz.

Pakxe'n tzaj tzun junt tir Saúl le tetz palacio. Ma Luwiy scyuch' yi e' yi xomche' te'j nin e' pakxij junt tir lakak ama'l yi at xo'l wutz yi cya'l na jepon te'j.

Yi quime'n wutzile'n Samuel

25 ¹ Ej i tzun bantz, quime'n nin tzun ban wutzile'n Samuel. Ej nin cyakil cunin tzun yi e' xonl Israel chimol quibtz tan mukle'n. Wi'nin cyok'e'n tan bis. Cho'n mukxe'n cya'n le tnum Ramá le tetz luwar kale najewe't. Ma Luwiy nin ajtz le ama'l tz'inunin tu' cwent Parán, tan ew ib.

Yi txolbil tetz Luwiy tu Abigail

² Ej i tzun bantz, at jun yaj yi chin ric nin i', yi cho'n najlij le tnum Maón cwent Judá. At ox mil cne'r tuch' tu jun mil chiw, nin aj lijens i' le tnum Carmel, kale na oque't tan c'aple'n len xi'il yi e' tawun tan c'aye'n. ³ Yi yaja'tz, Nabal bi'. Nin i' jun xonl k'ajtzun Caleb. Yi jun Nabala'tz i'tz jun yaj yi chin macle'n nin, nin chin tze'tzuj nin te talma'. Ma Abigail, yi txkel, i'tz jun xna'n yi chin yube'n nin, nin chin list nin.

⁴⁻⁵ Ej i tzun te yi at pon Luwiy le ama'l yi tz'inunin tu', nin tzun tbit i' stziblal yi cho'n at Nabal le tnum Carmel tan telse'n xi'il cne'r. Bene'n tzun xchakol lajuy

ächakum tan xajse'n Nabal nin tan talche'n jun yos tetz. ⁶Ej nin je yi txolbible'j yi tal Luwiy scyetz tan cyalol tetz Nabal: "Ilu' jun c'olol wajwutz, jun yos tetz teru' tuml txkelu' nin scyetz cyakil yi e' xonlu'. ⁷Ja imbit stziblal yi na ak'uju' tan telse'n xi'il yi e' tawunu'. Ncha'tz na el txxumu' tetz yi cya'twe'n yi e' pstoru' le ama'l Carmel te yi ato' tzaj ketz le jun ama'la'tz, nin qui nin nko'c tan chixuxe'n nka tan majle'n len jun tawunu' scyetz. ⁸Nin ba'n sjaku' yi txolbila'tz scyetz yi e' mosu', nin scyale' yi ya'stzun bintzij. Cha'stzun te na waj lwal teru' yi ite'n nink i'a's sbanu' scye yi e' wetz inchakum yi ja chupon swutzu', nink tak'u' yi mbi'tz yil saj bu'k te c'u'lu' sketz, na ni'cu'n chi ilu'-k intaj tane'n." Cxchijwok sban tetz.

⁹E' bene'n tzun yi e' ächakum Luwiy nin yi cyopone'n, i nin tzun oc chitxoliltz chi yi ben alij scyetz, nin tzun chich'iwantz. ¹⁰Poro je tal Nabale'j:

—¿Na' scyetz i' yi jun Luwiya'tz? ¿Na' scyetz i' yi jun cy'ajl Isai-a'tz? iNa at wi'nin esclaw jalu' yi na che'l ojku' swutz chipatrón! ¹¹¿Ba'n ptzun kol woy nin chiwa' tu quic'a' tu chichib yi e' wetz inmos tetz chiwa' cobox wunak yi qui wajske'n chiwutz? chij Nabal scyetz.

¹²Yi quibital yi e' ächakum Luwiy yi txolbila'tz, nin tzun e' cu'-t tbe' tan chipakxe'n. Ma yi cyopone'n te Luwiy nin tzun baj cyen chitxolil tetz, cyakil yi mbi cu'n tal Nabal scyetz. ¹³Je'n tzun lajpuj wi'-tz Luwiy, nin tzun cawunintz scyetz yi e' yi ate' jak' ca'wl:

—iBanwok list itib tu ima'cl tan oyintzi'! chij i'.

Toque'n tzun chic'alol chispartz xe chic'u'l. Ncha'tz ban tetz Luwiy. Cyaj tzun cient chixone'n e' xom nintz te'j, nin cob cient e' cyaj cyen tan q'uicy'le'n yi ama'l kale atit chicampament. ¹⁴Poro at tzun jun mos Nabal nin bentz tan talche'n tetz Abigail yi mbi ben tlol Nabal scyetz yi e' ächakum Luwiy:

—Max c'u'lu' na', poro yi Luwiy ja saj ächakol cobox ächakum tan talche'n jun yos tetz kapatrón. Poro nin nsaj colpuj wi' scye'j. ¹⁵Na yi e' yaja'tz chumbalaj nin e' ban ske'j te yi tiemp yi ka'te'n tan pstore'n awun ächinaka'jil. Qui'c jun tir jajk cho'c tan kaxuxe'n nin qui'c jun takle'n mme'l chimajol sketz. ¹⁶Ma na sk'ejl tu lak'bal ncho'c tan kacolge'n. ¹⁷Poro tan paj yi wi'nin macle'n yi chmilu' nin chin xo'wbil nin yi tajtza'kl, qui tzun na tbit yol jun. Ba'nt cu'n tzun nink txxumu' chan yi mbil sbanu', na jun cu'n tz'ul jun chin il ächiwutzu' tan paj yi tajtza'kl yi chmilu', chij yi mos bantz tetz Abigail.

¹⁸Lajke'l nin tzun bene'n Abigail tan wekle'n cu'n cob cient pam tu cob tz'u'm win, o' cne'r yi boxijt, nin ca'wunak liwr ixi'n triw woyi'nt, nin jun cient tort yi wutz uva cu'n yi skejt, nin cob cient tort wutz ibx' cu'n yi nternin skejt. Nin tzun je' nin tircu'n yi waja'tz ta'n te'jak buru'. ¹⁹I tzun taltz scyetz yi e' mos:

—Ba'n cxbajxijwok scyuch' yi buru', na chinxomokt nin wutz icoc junt kujt nin, chij Abigail.

Qui nin tzun tal stziblaltz tetz chmil, te cyakil yi na bajij. ²⁰Cho'n tzun je'n nintz tib jun buru', nin ewun cuntu' tele'ntz swutz yi chmil. Nin tzun e' sajtz chicyakil licu'nak tzaj tzi'n. Ej nin tzun ben tiloltz yi je'n pon ate't Luwiy tu jun c'olol yaj. Bene'n nin tzun ban Abigail tan chic'ulche'n.

²¹Ma tetz Luwiy te yi na xon tbe', tule'n tx'akxtz tc'u'l yi i'tz tan cha'tz tu' yi cyoque'n tan chicolche'n yi e' pstor Nabal le ama'l tz'inunin tu', nin yi qui'c jun takle'n el chimajoltz. Chin ploj nin ban Nabal na qui nin tak' xel yi pawor yi ban Luwiy tetz. Ya'stzun na icy'tz tc'u'l, te yi na chixon tbe'. ²²Cha'stzun te bixewe'n

jun yol Luwiy ta'n: "iNink tz'oc Kataj Ryos tan incawse'n cunin ko ek jalchan quil quim nocx Nabal wa'n, scyuch' cyakil yi e' yaj yi cho'n ate' cwent i'!" stzun i' bantz.

²³Ma yi saje'n tilol Abigail yi Luwiy, nintzun cu' tzajtz wi buru' nin tzun cu' mejloktz jalen yi cwe'n pone'n yi wutz plaj wuxtx'otx' tan tak'le'n kel'j Luwiy.

²⁴Nin tzun opon xkansal tibtz swutz i':

—iIlul jun c'olol ajcaw, ba'n tz'ocu' tan incawse'n wetz chi ink yi mero aj paj! Poro max c'u'lu' nink tak'u' ama'l swetz tan tbite'n inyol. Nink tak'u' ama'l swetz tan lajluchaxe'n yi xe' yi xubse'ne'j. ²⁵Quil txxumu' yi yol Nabal yi ntal teru', na qui'c mu'x tajtza'kl at. Ni'cu'n yi tajtza'kl i' tu yi mbi na elepont yi bi'. Na chin yab nin i'. Yi in wetz yi in mosu' qui nin wil chiwutz yi e' xchakumu' yi cyopone'n tan jakle'n jun oy tetz yi wuchmil. ²⁶Poro ntyox tetz Kataj yi qui nin nta'k i' ama'l tan tule'nu' tzone'j tan chibiyle'n wunak, nin tan ticy'salu' c'u'lu' tel'j. iLok tak' Kataj chicaws yi e' contru' scyuch' cyakil yi e' yi na chijoy puntil tan biyle'n cunu'! Nink chitij yi caws yi stije' Nabal. ²⁷Na cu' inwutz swutzu' tan stz'amolu' cyakil yi oy yi cy'a'n wa'n, tan jatxolu' xchixo'l yi e' sanlaru' yi xomche' tel'ju'. ²⁸Lok cuyu' impaj, yi in wetz yi in tu' jun mosu'. Jun cu'n yol stk'e' Ryos yi ca'wl tk'abu' cyuml yi e' xonlu' sbne' opon tunintz, na yi ilu' teru' na tak' tibu' tan xcone'nu' tetz Kataj Ryos. Cha'stzun te qui'k jun il tz'ul swutzu' sbne' opon tunintz. ²⁹Na kol tz'oc jun tan joyle'n puntil tan biyle'n cunu', quil lo'onu' ta'n, na at Ryos tan q'uicy'le'nu'. Ma yi e' contru' tz'ocpon Ryos tan chijo'le'n len, chi na oc jun tan c'oxle'n c'ub tan jun c'oxl. ³⁰Cha'stzun te yil tz'el cu'n Ryos te yi e'chk takle'n yi suki'nt ta'n teru', nin yil tz'ocu' tetz rey skibaj yi o' xonl Israel, chumbalaj nin yi quil bisunu' tan tu' yi mmo'cu' tan chibiyle'n yi e' yi qui'c cyetz quil. ³¹Nin quil bisunu' tan paj yi jajk ticy'saju' c'u'lu' scye yi contru'. Ncha'tz yil jal k'ēju', nink nu'l tx'akx tc'u'lu', yi in wetz yi in tu' mosu', stzun Abigail tetz Luwiy.

³²—Chumbalaj nin kaRyosil yi o' xonl Israel, yi nsaj xchakol ax tan inmakle'n. ³³Nin tak' tzaj i' banl tzawibaj tan yi balajil awajtza'kl. Na ja cxcy'e' tan makle'n inwutz tan qui imbene'n tan chibiyle'n wunak yi qui'c quil, nin ja amak inwutz tan qui wicy'sal inc'u'l scye'j. ³⁴Poro jun cu'n na wal nin tzatz tan bi' Kataj, yi kaRyosil yi o' xonl Israel, yi ja xcy'e' i' tan makle'n inwutz tan qui alo'one'n wa'n. Na yi qui'k ncxu'l chan lajke'l tan makle'n inwutz, chwa'nin klo' eklen qui'ct jun xonl Nabal yi itz'e'tk, stzun Luwiy bantz.

³⁵Stz'amol tzun Luwiy tircu'n yi oy yi cy'a'n tan Abigail, nin je tale'j:

—Ma jalu' qui't cxbisun nin ba'n cxa'j xe aca'l. Na ja wi't atxol swetz yi mbi cu'n na icy' tac'u'l, nin tzimbne' tane'n yi neu' awutz tan jakle'n swetz, chij Luwiy.

³⁶Ma yi pakxe'n tzaj junt tir Abigail kale atit yi chmil, nin tzun til yi benak nin Nabal tan wa'a'n chi na ban jun wa'a'n tu jun rey. Wi'nin na tzatzin, nin nsken wi't oc a' twi'. Cha'stzun te qui nin tal Abigail jun yol tetz, ma na jalen le junt eklok. ³⁷Ma yi tule'n skil, te yi nsken wi't ul tajtza'kl Nabal, nin tzun oc Abigail tan txhole'n tetz yi mbi cu'n bajij. Saje'n tzun cutxpujtz nin tx'akxij tajtza'kl, junawes xnuke'we'n cu'n wankil tan paj. ³⁸Yi tele'n lajujt k'ej, nin lo'on junt tir Nabal tan Kataj Ryos nin quimtz.

³⁹Yi tbital Luwiy yi nsken wi't quim Nabal, i tzun taltz:

—iNtyox tetz Kataj yi i' mme'lsan xel te Nabal tan paj yi chin juntlen nin tajtza'kl mban swe'j! iNtyox tetz Kataj yi ja oc tan inmakle'n tan qui imbnol jun e'ch takle'n cachi', ma na ite'n nin tajtza'kl Nabal mmo'c contr te'j tan Kataj! chij Luwiy.

Yi tele'n tiemp nin tzun opon jun yol tan Luwiy twi' Abigail, tan talche'n tetz tan toque'n tetz txkel. ⁴⁰Ej i' tzun yi cyopone'n yi e' xchakum Luwiy le ama'l Carmel tan yol tu Abigail, i' tzun cyaltz tetz:

—Yi Luwiy, ja ko' saj xchakol tan ticy'le'n ninu' na na taj i' yil tz'ocu' tetz txkel.

⁴¹Cwe'n tzun mejlok Abigailtz tan xchajle'n yi e' ulutxumil, i' tzun taltz:

—Yi in wetz in tu' jun mos Luwiy tane'n, nin list in tan ttx'ajle'n len quikan yi e' tetz esclaw ko ya'tz ca'wl ltak' i' swetz, chij Abigail.

⁴²Yi wi't tlol yi yola'tz toque'n tzuntz lajke'l chan tan wekle'n cu'n be'ch tetz, nin tzun je' nintz te'j jun buru'. Nin e' xomnin o' xun yi mos i' te'j. Nin e' xom nintz wutz chicoc yi e' xchakum Luwiy. Ej nin yi topone'n Abigail nintzun octz tetz txkel Luwiy.

⁴³Poro nskén cyen chume' Luwiy tu Ahinoam yi aj Jezreel, nin chicabil e' xna'na'tz e' txkel Luwiy ban. ⁴⁴Ma yi Mical yi me'l Saúl yi bajx txkel Luwiy, skén wi't jatx Saúl tk'ab junt yaj, yi na bi'aj Palti, cy'ajl Lais yi aj Galim.

Yi tlol Luwiy yi qui'c cuj tan cwe'n biyol Saúl

26 ¹I' tzun bantz yi e' aj Zip cho'n tzun chibene'n Gabaa tan yol tu Saúl, i' tzun cyaltz:

—Yi Luwiy cho'n na tew tib^h wi jun ju'wtz yi na bi'aj Haquila, swutz cu'n yi ama'l yi tz'inunin tu', che'ch.

²Bene'n tzun Saúl scyuch' ox mil wi'tz aj oyintzinl cwent Israel, nin cho'n chibene'n le ama'l yi tz'inunin tu' cwent Zif tan joyle'n Luwiy. ³Yi toque'n akale'n, cho'n tzun chicyaje'n cyentz wi jun ju'wtz cwent Haquila naka'jil yi be' yi na icy' cu'ntz le ama'l yi tz'inunin tu'. Ma yi Luwiy cho'n at le ama'l yi tz'inunin tu', nin el xtxum tetz yi xomij Saúl tan stz'amle'n klo' jalen le jun ama'la'tz. ⁴Chibene'n tzun xchakol cobox xk'ukwil tan joyle'n yi ama'l kale opone't cyen Saúl. ⁵Yi tele'n xtxum tetz, nintzun ben i'-tz le jun ama'la'tz kale e' wite't Saúl, nin tzun tech wutz yi ama'l kale na wite't Saúl tu Abner yi wi'tz cyajcawil sanlar, yi cy'ajl Ner. Nin ben tilol yi cho'n wite'n Saúl nicy'al yi ama'l kale na chiwite't cyakil yi e' mas sanlar. ⁶Toque'n tzun Luwiy tan yol scyetz Ahimelec yi hitita tu Abisai, yi tal na' Sarvia yi titz'un Joab, i' tzun jaktz scyetz:

—¿Na' scyetz jun tzitetz yi list tan xome'n nin swe'j jalen le ama'l kale na chiwite't, nin tan kocompone'n kale na wite't Saúl?

—List wutane'n ta'. Ba'n tzinxomnin te'ju', tzun Abisai bantz.

⁷Ej te ite'n nin ak'balat'z e' ben Luwiy tu Abisai jalen te yi ama'l kale na chiwite't Saúl. Cho'n na wit Saúl xchinicy'al cyakil yi e' sanlar. Ej nin naka'jil yi witz' i' txcilij yi lans tul tx'otx'. Ma Abner scyuch' yi e' mas sanlar cho'n chiwite'n solte'j i'.

⁸—Ja tak' Ryos ama'l tzatz tan cwe'n abiyol yi acontr, ba'n yi nink tzawak' ama'l swetz tan biyle'n cu'n. Nin ite'n nin yi tetz lans ba'n xcon wa'n tan xuyle'n

^h 26:1 Sal 54.

nin wutz c'u'l jalen yi tz'icy'pon tul tx'otx'. Junit tkuj tz'el cu'n swutz, stzun Abisai bantz tetz Luwiy.

⁹—Quil tzaban yi jun ajtza'kla'tz, chij Luwiy, —na alchok scyetz yi ntin tz'oc tan txumle'n tan biyle'n cu'n yi rey, yi ja je' xtxa'ol Kataj, tz'ocpon cawse'n te'tz.

¹⁰Sak cu'n swutz Ryos, na ntin i' at ca'wl tk'ab tan ticy'le'n nin talma' jun yil tz'opon oril. Qui'c na ban yi ko i'tz tan ya'bil nka tul oyintzi'. ¹¹Nink tz'oc Ryos tan inmakle'n kol tzintxum tan biyle'n cu'n yi rey yi txa'ij ta'n. Ntin cy'ajtzaj yi lans yi txiclij xlay yi witz', tu cu'lbil te'a', nin ke'lken xchixo'l, chij Luwiy.

¹²Ej ya'tz nin bantz nin ben tcy'al Luwiy yi lans tu yi cu'lbil a' yi at xlay witz' Saúl, nin e' eltz. Cya'l nin tzun jun e' i'lontz, nin cya'l jun tbit yi quicy'e'n cu'n xchixo'l. Na nin oc bow chiwatl tan Kataj Ryos. ¹³Ticy'e'n tzun Luwiy jalaj cy'en yi joco'ja'tz, nin tzun txcye' eltzajtz wi jun ju'wtz. Nin nim yi ama'l yi at xchixo'l. ¹⁴Xch'ine'n nin tzun Luwiy tan c'ase'n Abner scyuch' yi e' mas sanlar:

—iAbner elk awatl!

Tele'n tzun watl Abner:

—¿Mbi eka'n awa'n yi na cxtzan tan c'ase'n yi kareyil? chij Abner.

¹⁵I tzun saj stza'wel Luwiy:

—¿Nk'e'tz pe' i axa'tz yi jun yaj yi cya'l jun skaxo'l yi o' xonl Israel yi ni'cu'nk tz'aknakil yi tajtza'kl chitane'n yi teru'? ¿X'e'n tzun yi qui ma'w q'uicy'le'n yi rey awa'n? Na at jun yi ja ocpon tzixo'lwok nin yi tajbil i' i'tz tan biyle'n cu'n klo' yi rey. ¹⁶Qui na yub awajtza'kl, na cxtzan tan q'uicy'le'n yi rey tane'n. Poro sak swutz Ryos na yi itetz icaws i'tz yi quimichil, na qui na cxtzan tan q'uicy'le'n yi rey, yi txa'ijt tan Ryos tan cawune'n. iMa jalu', ko chin list nin ax joyaj yi lans yi rey tu yi jun tal xaru' a' yi at xlay yi witz', ko pel jal awa'n! stzun Luwiy banintz.

¹⁷Yi tele'n txum Saúl tetz yi i'tz Luwiy yi na xch'in tzaj, i tzun ben tlol:

—¿Poro ax bin lo' Luwiy, ax jun c'oloj witz'un, yi na cxjilon tzaj? stzun Saúl.

—Ilu' jun c'oloj wajcawil, i ina'tz, chij Luwiy. ¹⁸—¿Mbi tzuntz na tzanu' tan joyle'n puntil tan wele'n cu'n swutz na yi in wetz in tu' jun xchakumu'? ¿Mbi'tz ncu' injuchul swutzu'? ¿Mbi'tz yi impaj intx'ok'be'n teru'? ¹⁹Ilu' jun c'oloj wajcawil, tbit tzaju' inyol: Yi ko i'tz Kataj Ryos mmak'on ama'l tan toque'nu' tan imbiyle'n cu'n, nink cutzaj txumu'n i', tan jun intx'ixwatz yi swoye' tetz. Poro ko i'tz cyajtza'kl tu' cobox wunak, nink tz'oc Kataj tan chicawse'n cunin tan yi jun cyajtza'kla'tz. Na na chitzan tan inlaje'n len le ama'le'j, yi i'tz luwar Kataj Ryos. Na tan yi txolbila'tz na chitzan tan impitle'n nin tan woque'n tan lok'e'n chiwutz junt tx'akaj ryos. ²⁰Nk'era'tz wetz wajbil tan inquime'n le chi'ama' awer nak joylaj, yi nk'era'tz tanum Kataj. Poro yi ilu' teru', yi ilu' inreyil, ni'cu'ntz chi najk tzanu' tan injoyle'n chitane'n jun cy'ak, nin na tzanu' tan injoyle'n xo'lak wutz chi ink jun tz'ichin' tu', chij Luwiy banintz.

²¹Ej i tzun tal Saúl:

—iLuwiy, ax jun c'oloj witz'un, jun cu'n na el intxum tetz yi ja injuch wil! Na chin ch'inch'uj nin tunin in te yi wajtza'kl yi chin juntlen nin. Na el intxum tetz yi ja chinxubsij. Poro quil cxe'l ojku, na qui't no'c tan joyle'n puntil tan alo'onse'n, na ja wi't achaj swetz jalu' yi na awak' ink'ej, na qui nin nchincu' abiyol, stzun Saúl tetz.

ⁱ 26:20 "Tz'ichin" i'tz jun jilwutz smaron txuc yi ni'cu'n tu jun q'uitx yi wi'nin na yub yi xi'il, poro qui na a'w mas xicy'i'n cya'n. Nin yi chichi'bel ba'n na baj. Le castiy na bi'aj Perdiz, nin at wi'nin jilwutz.

²² Bene'n tzun stza'wel Luwiy:

—Je yi lansu'e'lj, ilu' jun c'oloy wajcawil. Ba'n tz'ul jun mosu' tan ticy'le'n nin. ²³Na na el intxum tetz yi Kataj Ryos tz'ak'on kabanl yi o' yi na kak' kib tan banle'n yi tetz tajbil, nin yi na kabuch kib tan q'uicy'le'n yi kareyil. Yi jalu' ja tak' Kataj Ryos ama'l swetz tan biyle'n cu'nu', poro qui nin micy' tinc'u'l tan imbnol, na ilu' bixba'nt tan Ryos tetz wi'tz kareyil. ²⁴Chi yi mimban wetz jalu', yi qui nin mintxum tan biyle'n cu'nu', ite'n nink sban Kataj Ryos swe'j, nink lchincol, nin qui'k Itak' i' sotz c'u'lal swetz, chij Luwiy.

²⁵—iLuwiy, aχ jun c'oloy witz'un, tak' tzaj Kataj banl tzawibaj! iSbnixok wi'nin e'chk takle'n balaj awa'n, nin chumbalaj nin sbne' cyakil! chij Saúl banintz tetz Luwiy.

Yi bajije'n cyakil yi txolbila'se'j, nin tzun pakxij Saúl xe tetz najbil. Ma tetz Luwiy, nin tcy'ajt i' yi tetz be'.

Yi topone'n Luwiy le chitanum yi e' filistey

27 ¹Poro ilen nin na tal Luwiy tc'u'l cuntu': "Alo' nin k'e'jil xcy'e' Saúl tan imbiyle'n cu'n. Cha'stzun te yi mas balaj i'tz yil chimben ojku'j le chitanum yi e' filistey, bantz qui't tz'oc Saúl tan inxuxe'n, nin bantz qui't tz'ojkel i' bene'n tzi'n Israel tan intz'amle'n. Na kol chimben joylaj nelpon tzuntz liwr tk'ab," chij Luwiy. ²Ej nintzun e' ben Luwiy scyuch' yi kak cient yi xomij chiwi' te'j, tan cyoque'n jak' ca'wl yi rey Aquis cwent yi tnum Gat. Yi Aquis'a'tz i' cy'ajl Maoc. ³Cho'n tzun chinajewe'n Luwiytz scyuch' yi e' tetz sanlar tu chinajal le ama'l Gat kale na cawune't yi rey Aquis. Nin e' xom nin yi cob txkel Luwiy te'j, Ahinoam yi aj Jezreel tu Abigail yi txkelbe'n k'ajtzun Nabal yi aj Carmel.

⁴Ma yi t'ital Saúl yi nin ben ojku'j Luwiy jalen le tanum yi rey Aquis, qui't tzun oetz tan joyle'n.

⁵Ej i tzun tal Luwiy tetz yi rey Aquis:

—Ilu' jun c'oloy rey Aquis ko ja k'uke' c'u'lu' swe'j jalu', bne'u' pawor swetz tan tak'le'n ama'l sketz tan kanajewe'n le junt ama'l tul yi tanumu'. Na qui na yub yi kol ka'tij tul yi tnum kale najle'tu', na yi o' ketz o' tu' xchakumu', chij Luwiy.

⁶Te ite'n nin k'eja'tz nin tal Aquis tetz Luwiy tan chibene'n tan najewe'n le jun aldey yi na bi'aj Siclag. Nin tan paj yi cho'n ta'te'n Luwiy le jun ama'la'tz cha'stzun te yi ama'l Siclag cho'n at t'went Judá jalu'.

⁷Jun tzun yob tu cyaj xaw e' a'tij Luwiy le ama'l cwent yi e' filisteya'tz. ⁸Nin na benak i' scyuch' yi e' yi xomche' te'j tan majle'n chitakle'n yi e' yi najlche' lakak ama'l cwent Gesur tu Gezer nin le e'chk ama'l cwent chitanum yi e' xonl Amalec, yi ate'tz cwe'n tzi'n. Ncha'tz na benak i' tan majle'n e'chk takle'n lakak ama'l yi na xe'tnin jalen Telaim, xla'j cu'n yi ama'l tz'inunin tu' cwent Beerseba, nin yi na icy'ak lakak ama'l cwent Shur jalen yi na ocon te mojom tu Egipto. ⁹Ya'stzun ama'l kale na oque't-tz tan chibiyle'n wunak, qui'c nin jun najk itz'ij cyen ta'n, ma na yaj lo'tz, xna'n lo'tz, nitxa' lo'tz tircu'n na chiquim ta'n. Nin na tetzaj e'chk awun chi tane'n cne'r, wacχ, buru' tu e'chk camey, nicy't nin e'chk be'chok na chicy'aj nin. Ej nin tzun na pakxij junt tirtz Siclag yi ama'l cwent yi rey Aquis.

¹⁰Poro i tzun yi na jak yi rey tetz: "χMbi tnumil nxa'k tan xite'n cu'n jalu'?" "Cho'n nxna'k cwe'n tzi'n cwent Judá," stzun Luwiy na ban. Ko'k na tal: "Cho'n

nxna'k cwe'n tzi'n yi ama'l Jerameel.” Ko'k na tal: “Cho'n nxna'k cwe'n tzi'n le chi ama'l yi e' quenita,” stzun Luwiy na bantz tetz yi rey. Qui na tal i' ko ite'n nin yi e' filistey yi oc i' tan chixite'n cu'n.

¹¹ Cya'l nin jun wunak na itz'ij tk'ab Luwiy. Qui'c na ban ko yaj nka xna'n, na yi tajbil Luwiy i'tz tan qui topone'n stziblal twi' yi rey Aquis jalen Gat. I nin tunin tzun bantz te cyakil tiemp yi ta'te'n xchixo'l yi e' filistey. ¹² Ma yi rey Aquis nin tzun k'uke' c'u'ltz te yi yol yi na tal cyen Luwiy tetz. Nin je na txum tc'u'l cuntu': “Wi' nin na chi'ch chic'u'l yi e' tanum Luwiy te jalu'. Nin tan yi txolbila'tz tz'ocpon tetz inchakum tetz cyakil tiemp,” chij yi rey Aquis bantz tc'u'l cuntu'.

28 ¹ I tzun bantz te yi jun tiempa'tz nin e' oc yi e' filistey tan molche'n cu'n chisanlar tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel. Bene'n tzun tlol Aquis tetz Luwiy:

—Na lo' el atxum tetz yi tajwe'n yil cxom nin swe'j scyuch' yi e' yi xomche' tzawe'j, na nxhmben tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel.

² —Ba'n bin, ilu' jun c'olój wajcawil, list o'. Ej nin jalu' slajluchaxk swutzu' yi mbi'tz yi e'chk takle'n yi ba'n na chinxce' wetz tan banle'n, yi in wetz yi in xchakumu', chij Luwiy.

—Ko ya'tz, chij Aquis, —cxocpon wa'n tetz wi'tz cyajcawil yi e' insanlar, yi e' q'uicy'lom wetz, chij yi rey bantz.

Yi xa'ke'n Saúl tan jakle'n swert tetz jun xna'n aj wutz mes le ama'l Endor

³ Ej i tzun bantz nskén tzun el tiemp yi quimle'nix wutzile'n Samuel, nin cyakil yi e' xonl Israel cyok'lej wutz i'. Na nskén wi't mukxij cya'n Ramá, le tnúm kale itz'e't.^k

Ma Saúl nskén el lajul cyakil yi e' aj wutz mes lakak ama'l cwent Israel, yi e' yi na cho'c tan yol scyuch' yi e' alma' tane'n.^l

⁴ Ma yi e' filistey, nin e' oc tan chimolche'n cyakil chisanlar, nin tzun e' bentz jalen Sunem kale cwe't chicampament tan chibnol list quib tan oyintzi'. Ma yi Saúl scyuch' cyakil yi e' xonl Israel cho'n cwe'n chicampament tan chibnol list quib wi yi ju'wtz Gilboa. ⁵ Ma yi bene'n tilol Saúl yi jun c'olój filisteya'tz, nin tzun saj jun chin xo'wtz tel'. Qui't nin tzun jal walortz tan yi xo'w. ⁶ Toque'n tzuntz tan jakle'n tajtza'kl tetz Kataj Ryos, poro qui nin tbit Kataj yol i'. Na qui'c jun txolbil til Saúl tul wutzicy' nka tan yi Urim.^m Nicy't nin yi e' elsanl stzi' Ryos qui'c jun txolbil tal Kataj scyetz tan tbita' Saúl. ⁷ Cha'stzun te nin oc i' tan jakle'n pawor scyetz yi e' ca'p ajcaw yi ate' x'aj:

—Chibenku' tan joyle'n jun xna'n yi ba'n na jilon scyuch' yi e' alma', na na waj chimben tan jakle'n wajtza'kl tuch', stzun i' scyetz.

—Le aldey Endor at jun xna'n yi ba'n na xce' i' tan yol scyuch' alma', che'ch.

⁸ Je'n tzun tx'ixpul Saúl yi be'ch tetz, nin oc junt tx'akaj tel', bantz cya'l tz'el txum tetz ko i'tz yi rey. Nin nskén oc lak'bal yi bene'n te yi jun xna'na'tz. Xomche' cob xchakum tel'j yi chibene'n. I tzun jaktz yi topone'n:

—Bne'u' pawor swet tan talche'n tzaj inswert. Nin na waj yil xce'u' tan tulse'n qu'alma' yil walnin teru', chij Saúl.

⁹ —Cuquen, chij yi xna'n, —na na el txumu' tetz yi ca'wl yi elnak tan yi rey Saúl. Na nin e' el lajul cyakil yi e' aj wutz mes scyuch' yi e' yi na chijilon scyuch'

^k 28:3 1S 25:1. ^l 28:3 Lv 20:27; Dt 18:10-11. ^m 28:6 Nm 27:21.

alma' le katanum Israel. ¿Nxac na tzanu' tan impitle'n nin tul jun txolbil yi quicunin batz xchinquimok ta'n? chij yi xna'n.

¹⁰—Sak swutz Ryos, chij Saúl —yi qui'c jun takle'n sbajok te'ju' tan paj.

¹¹—Na' scyetz jun alma' yi na taju' yil je'ul wa'n tzone'j, chij yi xna'n.

—Ba'n tz'ocu' tan xchakle'n tzaj k'ajtzun Samuel, stzun Saúl.

¹²Jalt cuntunin bene'n tilol yi xna'n yi je'n jobtuj Samuel swutz i', nin tzun xch'intz tan xo'w. I tzun taltz tetz Saúl:

—¿Nxac mmo'cu' tan poyse'n inwutz? na yi ilu' teru' ilu' yi rey Saúl.

¹³—Quil xobu', ¿mbi'tz ntilu'? chij Saúl.

—Na wil nin jun ryos yi cho'n na jetzaj tul tx'otx', chij yi xna'n.

¹⁴—¿X'e'n tane'n? chij Saúl.

—I'tz jun yaj yi ja tijin c'u'l, nin at jun xbu'k te'j kul, chij yi xna'n.

Jalcunin tzun tele'n txum Saúl tetz yi i'tz Samuel, nin tzun cu' mejloktz jalen yi cwe'n pone'n yi plaj wuxtx'otx'. ¹⁵I tzun tal Samuel:

—¿Nxac na cxtzan tan inxuxe'n, tan wule'n junt tir tzone'j wuxtx'otx'? chij Samuel.

—Wi'nin na chimbisun, na ule'n ate't yi e' filistey tan oyintzi' ske'j, nin qui'c Kataj Ryos xomij swe'j. Nin qui'ct jun txolbil nak tal tzaj swetz cyak'un yi e' elsanl stzi', nka tul wutzicy'. Cha'stzun te ja cu' inwutz tan tulse'nu' junt tir, tan tlolu' swetz yi mbil tzimban, chij Saúl.

¹⁶Stza'wel tzun Samuel:

—Yi ko ja cxcyaj cyen coli'n tan Ryos, nin ko ja oc i' contri'n tzawe'j, ¿nxac tzun na cxtzan tan jakle'n awajtza'kl swetz? ¹⁷Ja wi't el k'ab Ryos te'j yi e'chck txolbil yi tal i' swetz tan walol tzatz, yi jun cu'n sbajok tzawe'j. Ma jalu', ja wi't el majol yi ca'wl tak'ab nin ja wi't tak' tetz yi atanum Luwiy.ⁿ ¹⁸Ya'stzun sbajok tan paj yi qui nin cxc'c c'ulutxum jak' ca'wl Kataj, na qui nin cxc'c tan chibiyle'n cu'n yi e' amalecita.^o Cha'stzun te ya'tz mban txumun i' tzawe'j jalu'. ¹⁹Nin nk'e'tz ntina'tz na eklen tz'ocpon Ryos tan chijatxle'n nin cyakil yi e' xonl Israel xchik'ab yi e' filistey. Ej nin cxcquimok ekl scyuch' yi e' acy'ajl. Ncha'tz stk'e' Kataj ama'l tan chicwe'n yi e' sanlar Israel xchik'ab yi e' filistey, chij Samuel.

²⁰Yi tbital Saúl yi yola'tz, jalt cuntunin taje'n cutxpuj wuxtx'otx'. Ninin tx'akxij txumun tan paj yi nin xob yi tbital yi yol Samuel. Ya'stzun ban, poro nk'e'tz ntin tan xo'w, ma na tan paj yi qui nin wan i' te jun k'eja'tz tu yi jun ak'bala'tz. ²¹Yi tilol yi xna'n yi wi'nin lucnewe'n Saúl tan xo'w, nin tzun taltz tetz:

—Yi in wetz in xchakumu' nin ja imban tane'n yi tajbilu'. Na ja el intxum tetz yi at quimichil tuch' yi tajbilu', poro ja imban tane'n yi ca'wlu'. ²²Cha'stzun te tbite'u' inyol, swak'e' mu'x wa'u', tan jale'n waloru' tan xo'n.

²³Poro yi Saúl qui nin klo' na taj lwan, poro yi xchakum tu yi xna'n nin e' ban puers tan tx'ixpe'n tajtza'kl. Cha'stzun te nin je' sicy'ol tibtz wuxtx'otx', nin coye'e'ntz wi jun tx'ach. ²⁴Ma yi xna'n nin oc tan biyle'n cu'n jun ne'x waxc' nin oetz tan banle'n cobox pam yi qui'c tx'amil. ²⁵Yi bnixe'n nin tzun bentz tan tak'le'n tetz Saúl scyuch' yi cob yi xomche' te'j. Yi wi't chibnixe'n nin tzun e' tziwun cyentz tetz yi xna'na'tz. Nin te ite'n nin ak'bala'tz chipakxe'ntz.

Yi cabe'n chic'u'l yi e' filistey te Luwiy

29 ¹I tzun bantz nin tzun cu' chimolol quib cyakil yi e' sanlar filistey le ama'l cwent yi tnum Afec. Ma yi e' xonl Israel cho'n tzun chicwe'ntz tan ch'iwa'n stzi' jun a' yi na itz'ijtz cwent Jezreel. ²I tzun yi chibene'n yi e' wi'tz ajcaw filistey scyuch'ak jujun k'u'lj chisanlar, nin tzun e' xom nin yi rey Aquis scyuch' yi e' tetz sanlar wutz chicoc. Ncha'tz e' xomnin Luwiy scyuch' yi e' tetz sanlar te'j. ³Cyoque'n tzun yi e' wi'tz cyajcawil yi e' mas sanlar filistey tan xocho'n tetz yi chireyil, yi Aquis:

—¿Nxac na chixom tzaj yi e' hebrej skaxo'l? che'ch tetz.

—Yi jun yaje'l i'tz Luwiy, i' jun wi'tz ajcaw banak jak' ca'wl Saúl yi rey cwent Israel. Poro ja el coboxix yob ta'n swuch'. Nin jetza'tz yi ticy'e'n tzaj, qui nin njal jun paltil i' tzinwutz, stzun Aquis bantz.

⁴Saje'n tzun colpuy chiwi' yi e' ajcaw te'j Aquis, i tzun cyaltz:

—Bne'u' bin pawor tan chilaje'n nin le chi ama'l yi ntak'u' scyetz, na qui na kaj yil chixom tzaj ske'j tan oyintzi'. Na ko tzun cho'c tan contri'n ske'j te yi na katzan tan oyintzi'. Na tan jale'n balajil Luwiy swutz yi tetz reyil, ntin na taj yil xchajpon chiwi' yi e' ketz kasanlare'j swutz Saúl. ⁵Na i i'a'tz yi jun yi wi'nin chibitzine'n yi e' xonl Israel te'j tul chibixl, nin je ncyale'j: “June'n mil kacontr nchiquim tan Saúl, ma tetz Luwiy lajuj mil nchiquim ta'n,”^p che'ch tzun yi e' wi'tz cyajcawil yi e' sanlar filistey bantz tetz chireyil.

⁶Ej xchakol tzun Aquis yi Luwiy i tzun taltz tetz:

—iSak swutz Ryos, nin na el intxum tetz yi axatz ax jun yaj yi qui'c mu'x paltil! Nin wi'nin na chintzatzin tzawe'j tan yi balajil awajtza'kl te yi ncxa'tij skaxo'l tzone'j. Qui'c jun apaltil jak' jal wa'n jetz yi awule'n cunin skaxo'l. Poro qui na chipek' yi e' wi'tz cyajcawil kasanlar tzawe'j. ⁷Cha'stzun te mas balaj yil cxpakxij. Cheb cu'n cxben. Ba'n cxa'j, bantz quil je' lajpuy mas chiwi', chij Aquis tetz Luwiy.

⁸—Ilu' jun c'oloy wajcaw, imbi'tz wil? imbi'tz jun takle'n ploj ja tilu' swe'j yi ja cu' tul tan qui imbene'n tan oyintzi' scye'j yi e' contru'? chij Luwiy tetz.

⁹—Jun cu'n na el intxum tetz yi ni'cu'n abalajil tu jun ángel tetz Ryos, poro ja wi't bixe' cyak'un yi e' wi'tz cyajcawil e' kasanlar yi qui'c cuj tan abene'n skaxo'l tan oyintzi'. ¹⁰Cha'stzun te, chin jalchan cunin eklen yil je'ul k'ej ba'n cxpakxijwok scyuch' yi e' yi xomche' tzawe'j, stzun Aquis bantz.

¹¹Ej i tzun le junt eklok chin jalchan cunin tzun chic'ase'n Luwiytz, nin tzun e' pakxij junt tirtz le chitanum yi e' filistey, ma yi e' sanlar filistey bene'n nin ate't xchiwutz tan cyopone'n Jezreel.

Yi xcyewe'n Luwiy scye'j yi e' amalecita

30 ¹Ej i tzun bantz le toxi'n ke'j, opone'n nin tzun e' ban Luwiy Siclag, ma yi quilol, nsken wi't chicy'ak yi e' amalecita tul cyakil ama'l cwent Néguev. Nin xitu'n cu'n cyulej yi tnum Siclag nin nsken wi't tz'e' tircu'n. ²Ncha'tz nin e' ben ticy'le'n cyakil yi e' xna'n pres, scyuch' chinitxajil scyuch' chicy'e'x yi ate' cyentz, poro cya'l jun quim cyak'un yi e' amalecita.

^p 29:5 1S 18:7; 21:11.

³Ma yi cyopone'n Luwiy, nin yi quilol yi ocnak k'a'kl tircu'n nin yi nsken wi't chiben ticy'le'n chinajal pres, ⁴wi'nin chibisune'n nin wi'nin chi'ch'ine'n tan o'kl jalen yi baje'n chiwalor. ⁵Ncha'tz nsken wi't chiben ticy'le'n yi cob txkel Luwiy yi Ahinoam yi aj Jezreel tu Abigail yi txkelbe'n k'ajtzun Nabal yi aj Carmel.^q ⁶Wi'nin tzun bisune'n Luwiy ta'n. Nin jalt nin tan cyoque'n yi e' yi xomche' te'j tan biyle'n cu'n i' tan c'ub, na nsken wi't je' lajpuy chiwi' tan paj yi chibene'n ticy'le'n chinitxajil pres. Poro ilen nin k'uke' c'u'l Luwiy te Ryos. ⁷Bene'n tzun tlol tetz yi pale' Abiatar' yi cy'ajl k'ajtzun Abimelec:

—Banaj jun pawor swetz, cy'aj tzaj noc yi efod, chij Luwiy tetz.

Ma yi topone'n yi efod swutz Luwiy, ⁸nin tzun jak i' tajtza'kltz tetz Ryos.

—¿Wajcaw, ba'n pe' kol kaben tan chitz'amle'n yi jun k'ul'j alk'oma'tz?

¿Kaxcyek pelo' tan chitz'amle'n? chij Luwiy tetz Kataj.

—Xomwok nin wutz chicoc, na cxcyekwok tan chitz'amle'n, nin cxcyekwok tan chicolpene'l tzaj yi e' inajal xchik'ab, chij Kataj.

⁹Lajke' nin tzun e' bene'n Luwiytz scyuch' yi kak cient yaj yi xomche' te'j, nin e' opontz le ama'l Besor kale na xone't jun tal ne'x a'. ¹⁰Cho'n tzun e' cyaje'n cyen cob cient-tz yi nsken wi't chik'e'xij, na qui jal chiwalor tan quicy'e'n. Ma Luwiy scyuch' yi cyaj cient, e' icy'tz tan chibene'n tan chitz'amle'n chicontr. ¹¹Nimix tiemptz cya'n tan xo'n yi chinoje'n cyen cobox xch'eyum Luwiy te jun aj Egipto yi coylij wi ch'im, nin opontz cya'n swutz Luwiy. Poro te ntaxk opon cya'n chin tajwe'n cunin cyak'ol mu'x wa' tan jale'n walor i'. ¹²Nin cyak' jun pi'x tort yi wutz ib'x cu'n tetz, tu cob tort yi wutz uva cu'n yi skejt. Yi wi't wane'n, nin tzun jal mu'x walor yi jun aj Egiptoja'tz, na nsken wi't el oxix k'ej ta'n tu oxix ak'bal yi qui na wan nin qui'c mu'x te'a'. ¹³Jakol tzun Luwiy tetz:

—¿Altzaj swetz na' scyetz i' apatrón? ¿Nin na' nc'xsite't? chij Luwiy tetz.

—In bin aj Egipto, nin in mos jun amalecita, poro ja el oxix k'ej yi ja chin cyaj cyen colil yi impatrón tan paj yi ja chinyabtij. ¹⁴Nin cho'n xka'ke'n tan majle'n e'chk takle'n le ama'l yi at cwe'n tzi'n chi'ama'l yi e' cereteo. Ncha'tz chi'ama'l yi e' aj Judá tu chi'ama'l yi e' xonl k'ajtzun Caleb. Ncha'tz oc cyen k'a'kl yi tnum Siclag ka'n, stzun yi yaja'tz bantz.

¹⁵—¿Tzabne' pe' pawor swetz tan woponse'n kale ate't yi jun k'ul'j alk'oma'tz? chij Luwiy tetz.

—Ba'n tzimban pawor teru', poro ko jun cu'n Italu' swutz Ryos yi quil tz'ocu' tan imbiyle'n cu'n, nin yi quil chinjatxu' tetz impatrón. Nchimben tzun tan xchajle'n yi be' teru' kale ate', stzun yi aj Egiptoja'tz.

¹⁶Nin e' opontz kale ate't yi e' alk'oma'tz. Nsken tzun el chichitol quibtz tan ujle'n, nin benake' nin tan wa'a'n nin xc'ala'i'n nin wi'nin tzatzin na bajijtz xchixo'l tan yi e'chk takle'n yi baj chicambal le chi'ama'l yi e' filistey nin le chi'ama'l yi e' aj Judá. ¹⁷Cyoque'n tzun Luwiytz tan oyintzi' scyuch'. Jalchan chixe'te'n tan chibiyle'n cu'n, nin jalen cwe'n k'ej chixcyewe'n. Cya'l nin tzun jun xchixo'l yi e' alk'oma'tz itz'ij cyentz, ntin yi cyaj cient yi xicye't nin e', na yi e' cyetz e' xcye' tan cyele'n ojk te'jak chicamey.

¹⁸Ma Luwiy, e' xcye' tan colpe'n junt tir yi e'chk takle'n yi el chimajol yi e' amalecita'tz. Ncha'tz xcye' i' tan chicolpe'n yi cob txkel. ¹⁹Qui'c jun takle'n yi

^q 30:5 1S 25:42-43. ^r 30:7 1S 22:20-23.

qui'k e' xcy'e' tan colpe'n, ma na ja chicambaj junt tir tircu'n. Ncha'tz qui'c nin jun nitxa' nka jun tijl c'u'lal nink tx'akxij, nka nink quim, ma na tircu'n xcy'e' Luwiy tan chicolpe'n. ²⁰ Ncha'tz cambaj Luwiy cyakil awun yi el chimajol yi e' alk'oma'tz, chi tane'n cne'r tu wacx. Nin yi e' yi na chitzantz tan chilaje'n tzaj cyakil yi e'chk awuna'tz ja cyal: “Tircu'n yi awune'j ya'stzun yi ja xtx'ac Luwiy.”

²¹ Ma yi cyopone'n Luwiy kale e' cyaje't cyen yi cob cient tuch' yi qui nin chitx'aj tan chixome'n nin scye'j, yi ate' cyen stzi' yi a' Besor, nin tzun e' eltzajt tan chic'ulche'n. Nin tzun tziwunin Luwiytz scyetz. ²² Poro at e' xchixo'l yi e' yi xomche' te Luwiy yi juntlen cyajtza'kl, nin chin xo'w'bil nin e', na nin cyal: “Qui'c cuj tan kak'ol jun takle'n scyetz yi e' yi quinin chitx'aj tan chixome'n nin ske'j. Ma na ntin kak'e' quixkel tu chinitxa', nin junawes tajwe'n tan cyele'n skaxo'l,” che'ch coboxa'tz bantz.

²³ —Axwok jun c'oloy wamiw, chij Luwiy, —ba'nt cu'n quil kaban yi jun ajtza'kla'tz, na ja oc Kataj tan kuch'eye'n, nin qui nin nta'k i' ama'l tan kaquime'n. Ncha'tz ja tak' i' ama'l sketz tan kaxcyewe'n tan chibiyle'n yi jun k'u'j alk'oma'tz yi e' oc tan kelse'n cu'n klo' swutz. ²⁴ Ba'nt cu'n cya'l jun xom wi' te jun ajtza'kla'tz, na yil jatxlij yi e'chk takle'n yi nkacambaj, nicy' nin tu' nkaben. Na ite'n nin chik'eja'tz yi e' yi nchicyaj cyen tan q'uicy'le'n be'ch ketz, scyuch' yi e'u' yi nx'cha'ku' tan oyintzi', stzun Luwiy bantz.

²⁵ Jetza'tz tzun xcone'n yi jun ajtza'kla'tz xchixo'l yi e' xonl Israel, nin ixnin na bajije't jalu'.

²⁶ Ej ma yi cyopone'n Luwiy le tnum Siclag, nin tzun octz tan jatxle'n e'chk oy scyetz yi e' tamiw, chi tane'n yi e' wi' banl wi' yi ate' jalen Judá. Tak' i' jun part scyetz, te yi jun c'oloy yi xcy'e' i' tan cambe'n scye'j yi contr. Ncha'tz ben tlol yi txolbible'j tetz yi e' xchakum tan talche'n scyetz yi e' wi' banl wi'at'z: “‘Je jun oye'j tetz cyeru', i'tz jun part te yi ja chinxcye' tan majle'n len scyetz yi e' contr Kataj Ryos,’ ya's tzun tzitalwok scyetz,” stzun Luwiy ban nintz scyetz yi e' xchakuma'tz.

²⁷ Ite'n nin ban i'-tz scye'j yi e' wi' banl wi' cwent Betel, nin yi e' yi ate' Ramot cwent Néguev. Nin ncha'tz ben oy ta'n tulak e'chk ama'l chi tane'n Jatir, ²⁸ Aroer, nin le tnum Sifmot, nin le tnum Estemoa, ²⁹ nin le tnum Racal. Ncha'tz ben oy ta'n scyetz yi e' wi' banl wi' yi ate' tulak e'chk tnum cwent Jerameel xchixo'l yi e' quenita. ³⁰ Nin ben oy ta'n le tnum Horma, tu Corasán, nin le tnum Atac tu Hebrón. ³¹ Ben len e'chk oy ta'n lakak ama'l kale e' icy'ake't tan ew ib scyuch' yi e' yi xomche' te'j.

Yi quime'n Saúl scyuch' yi e' cy'ajl tul oyintzi'

(1Cr 10:1-12)

31 ¹ Ej i tzun bantz nin tzun e' ben yi e' filisteya'tz tan oyintzi' scye'j yi e' xonl Israel, poro yi e' xonl Israel qui nin e' xcy'e' cyen scye'j, ma na nin e' el ojkuj xchiwutz, nin wi'nin e', e' quim wi yi ju'wtz Gilboa. ² Chixome'n nintzun yi e' filistey tan stz'amle'n Saúl scyuch' yi e' cy'ajl. Nin tzun quim Jonatán cya'n, tu Abinadab nin Malquisúa. ³ Ej nin tzun oc chitx'anul quibtz tan oyintzi' te Saúl. Nin tan paj yi ba'n tcunin chic'oxon flech yi e' filistey yi xomche' nin tan biyle'n cu'n, nin tzun q'uixpijtz cya'n. Xobe'n tzun Saúltz scyetz. ⁴ Tlol tzun i'tz tetz yi xch'eyum yi xomij te'j:

—Cy'aje'n tzaj aspar, nin biycu'n in, bantz nk'e'tz yi e' awer naka'tz chimbiyon cu'n, nin bantz quil chitze'e'n swe'j, te ntaxk chinquim cya'n, stzun i' tetz yi xchakum.

Poro yi xch'eyum qui nin tzun cujijtz, na wi'nin xobe'n. Ej, je'n tzaj tzun tcy'al Saúl yi tetz spar nin cu' xtxicbaltz wuxtx'otx', nin ben jokloktz tibaj. ⁵Yi tilol yi ch'eyum yi nsken wi't quim Saúl, ite'n nin tzun tulej tetz, nin cu' xtxicbal yi spar wuxtx'otx', nin ben joklok tibaj, nin quimtz. ⁶Ya'stzun bantz yi chiquime'n Saúl scyuch' yi ox cy'ajl tu yi xch'eyum yi xomij te'j, nin scyuch' cyakil yi e' sanlar i'. ⁷I tzun yi quilol yi e' xonl Israel yi najlche' le jalajt cy'en yi ama'la'tz swutz len yi a' Jordán, yi wi'nin cyele'n ojkuj yi e' sanlar nin yi nsken wi't chiquim Saúl scyuch' yi ox cy'ajl, nin tzun e' el ojkujtz tulak chitnumil. Ej nin tzun e' opon yi e' filisteytz tulak yi e'chk tnuma'tz tan najewe'n.

⁸Ma le junt eklok yi cyopone'n yi e' filistey tan majle'n len chima'cl yi e' alma', nin tzun e' nojquentz te wankil Saúl tu chiwankil yi ox cy'ajl wi yi ju'wtza'tz yi na bi'aj Gilboa. ⁹Nin tzun el chikuxul yi wi' Saúl. Ncha'tz el chimajol yi e'chk ma'cl, nin tzun e' ben chakumtz cya'n tan xo'mbe'n cyakil yi chi'ama'l tan xtxole'n tulak e'chk ca'lil chiryosil yi mbi cu'n bajij scye'j yi e' xonl Israel. ¹⁰Nin tzun oc cyen yi e'chk ma'cl k'ajtzun Saúl cya'n le ca'l chiryosil Astarté, nin tzun je' chich'imal yi wankiltz swutz yi chin wutzile'n tapij tetz yi tnum Bet-sán.

¹¹Ma yi quibital yi e' aj Jabes cwent Galaad yi mbi cu'n baj chibnol yi e' filistey te Saúl, ¹²nin tzun oc chiyol tircu'n yi e' yaj yi chin cham nin e' tan chibene'n tan ticy'le'n tzaj. Cyakil tzun yi jun ak'bala'tz chixontz. Yi cyopone'n, nin tzun cutzaj yi wankil k'ajtzun Saúl cya'n swutz yi chin tapij cwent Bet-sán scyuch' yi ox cy'ajl. E' pakxe'n tzuntz Jabes le chitnumil. Cy'a'n chiwankil Saúl cya'n. Ej nin yi cyopone'n, nin tzun e' oc tan stz'e'se'n yi chiwankila'tz wi k'ak'. ¹³Ej cho'n tzun mukxe'n chibakiltz le ama'l Jabes, jak jun wi' tze'. Ma yi mukxe'n chibakil, nin tzun chimuc' we'j tetz juk k'ej. Saúl, yi chireyil.